

SOSIAALITALO

**VIIDESLUOKKALAISTEN
HYVINVOINTISELVITYS VUONNA 2014**

Sisältö

- Johdanto
- Aineisto ja sen analysointi
- Koulu
 - Kouluviihtyvyys
 - Kiusaaminen
- Sosiaaliset suhteet
 - Perhe ja koti
 - Ystävät
- Aineellinen hyvinvointi
- Terveystottumukset ja riskikäyttäytyminen
 - Ruokailutottumukset
 - Nukkuminen
 - Loukkaantumiset ja tappelut
 - Alkoholi ja tupakka
- Terveys
 - Terveydentila
 - Oireet
- Huolet
 - Yksinäisyys
 - Huolet
 - Itseä vaivaavista asioista puhuminen
- Harrastukset ja kiinnostukset
- Yhteenveto

Johdanto

Tässä koosteessa raportoidaan kolmannen kerran toteutetun ”Viidennen luokan oppilaiden hyvinvointi” -selvityksen tulokset.

Selvitys on toteutettu lähes samansisältöisenä vuosina 2010 ja 2012.

Selvitykseen osallistuneet kunnat / koulut vaihtelivat jonkin verran vuosittain.

Johdanto

- Alakoulun viidennen luokan oppilailta on kysytty heidän kokemuksiaan
 - koulussa viihtymisestä
 - harrastuksista ja elämäntavoista
 - ystävistä ja perhesuhteista
 - erilaisista oireista ja huolista
- Selvityksessä tarkastellaan edellä mainittuja asioita ja niiden suhteita toisiinsa ja pyritään luomaan käsitys siitä millaista viidesluokkalaisten elämä on.
- Vuoden 2014 selvityksen tuloksia verrataan vuonna 2012 toteutetun selvityksen tuloksiin.

Aineisto ja sen analysointi

Aineisto ja sen analysointi

- Koululaiskyselyyn vastanneet ovat peruskoulun viidennen luokan oppilaita 12 Länsi- ja Keski-Uudenmaan kunnassa
- Kysely toteutettiin sähköisellä lomakkeella, joka täytettiin kouluissa oppitunnin aikana opettajan läsnäollessa viikoilla 4-5 2014.
- Vastaajia on 2674.
 - Vastaajista 54 % on tyttöjä ja 46 % poikia.
 - 94 % vastaajista on syntynyt vuonna 2002.
 - 95 % vastaajista on syntynyt Suomessa.
 - 93 % vastaajista puhuu kotonaan suomea.

Aineisto ja sen analysointi

- Kuntien vastausprosentti on:
 - Hanko 86%, Järvenpää 62%, Karkkila 89%, Kerava 73%, Kirkkonummi 60%, Lohja 53%, Nurmijärvi 41%, Raasepori 18%, Siuntio 87%, Tuusula 71% ja Vihti 58%.
 - Niissä kunnissa, joissa on alhaisempi vastausprosentti, kaikkien koulujen oppilaat eivät ole olleet vastaajina (puuttuu siis kokonaisia kouluja).
 - Suomenkielisten osalta vastausprosentti on 60 ja ruotsinkielisten osalta 39.

Aineisto ja sen analysointi

- Aineistosta on käsitelty ja raportoitu mm. suorat jakaumat, ristiintaulukointeja ja monimuuttujamenetelmin käsittelyn tuloksia.
 - Kun yhteenvedossa on raportoitu jonkun ”ilmiön” muutoksesta suuntaan tai toiseen, ovat ne tilastollisesti merkitseviä merkitsevyystasolla 0,05.
 - Jos kehityssuuntaa ei ole raportoitu, muutoksia aiemman aineiston tuloksiin ei ole.
 - Aineistosta on tehty analyysit kuntien, koulujen, sukupuolten, kotona puhutun kielen ja syntymämaan vaikutuksesta tuloksiin => erot on raportoitu vain mikäli erot ovat tilastollisesti merkitseviä merkitsevyystasolla 0,05.
 - Ryhmien välisiä eroja ei ole raportoitu mikäli vertailtavien ryhmien koko on jäänyt hyvin pieneksi.
- Aineistossa on raportoitu eri tekijöiden välisestä yhteydestä, mikäli sellainen on havaittu. Yhteys ei kuitenkaan ilmaise yhteyksien välistä syy-seuraussuhdetta eikä vaikutuksen mekanismeja syvemmin. Jos selviä yhteyksiä on, analyysia ja tulkintoja niihin olennaisesti liittyvistä tekijöistä on hyvä jatkaa opettajien, oppilashuollon ammattilaisten, vanhempien ja oppilaiden välisessä keskustelussa.

Koulu

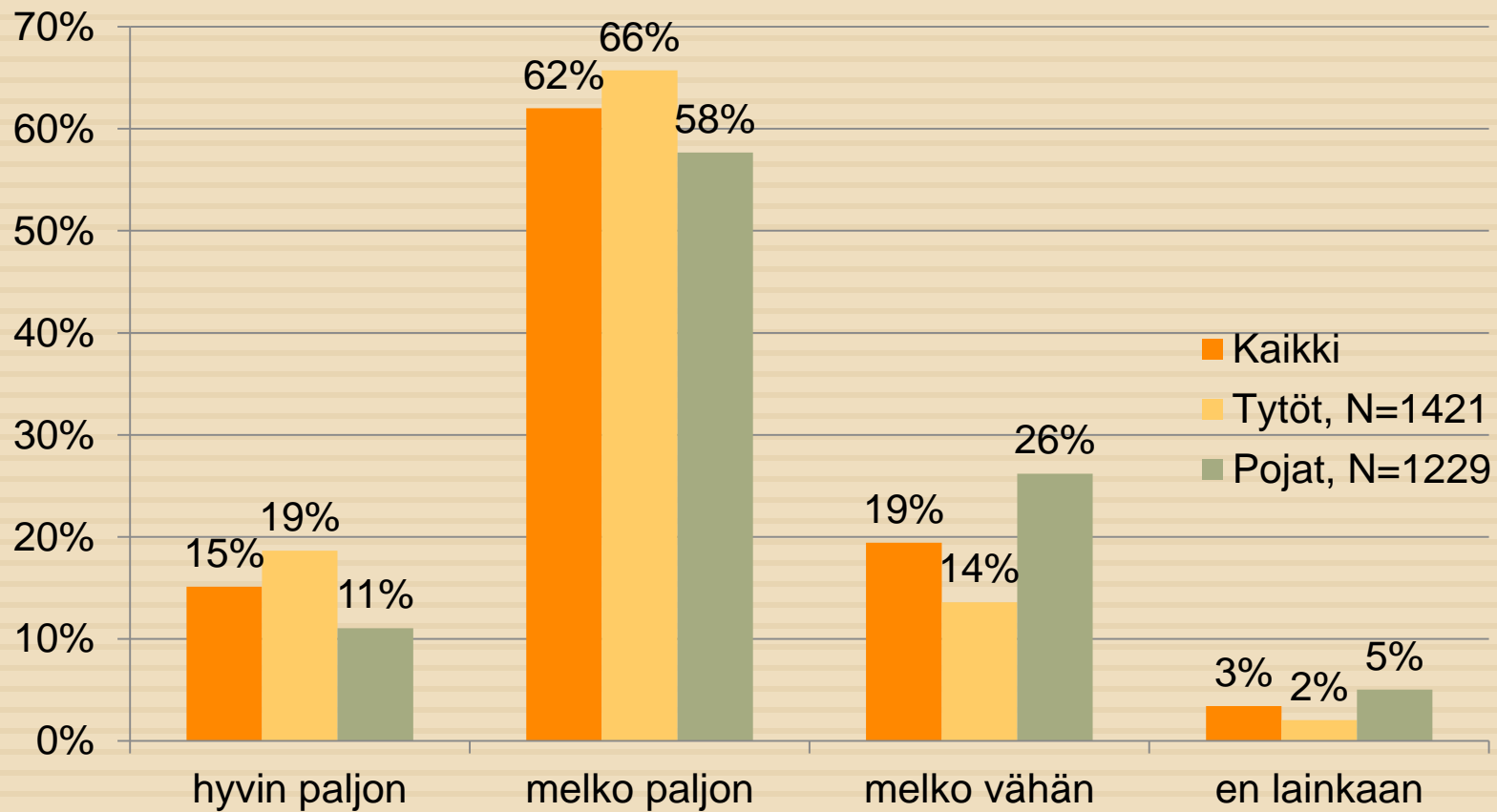
Kouluviihtyvyyys

Kouluviihtyvyyttä selvitettiin kysymällä koulunkäynnistä pitämisestä, koulutyöhön liittyvästä työmäärästä, oppilaiden suhteista toisiinsa sekä opettajiin, osallisuudesta ja osallistumisesta koulussa sekä kouluruokailusta.

- Suurin osa viidesluokkalaisista pitää
 - Koulunkäynnistä melko paljon tai hyvin paljon (77 %).
 - Koulutyöhön liittyvää työmäärää sopivana (76 %).
 - Luokan oppilaiden keskinäisiä suhteita hyvinä tai todella hyvinä (91 %).
 - Oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita hyvinä tai todella hyvinä (91 %).
 - Osallisuuttaan koulussa hyvänä tai todella hyvänä (89 %).

Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä?

Koulunkäynnistä pitäminen

Tytöt pitävät koulunkäynnistä enemmän kuin pojat. Kuntien välillä on eroja koulunkäynnistä pitämisessä. Verrattuna lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin tytöt ja pojat pitävät koulunkäynnistä hieman enemmän.

Koulunkäynnistä pitäminen

- Tytöt pitävät koulunkäynnistä poikia enemmän. Sukupuolten välinen ero on kuitenkin kaventunut.
- Oppilaiden ja opettajien väliset suhteet
 - Mitä parempana oppilas pitää opettajien ja oppilaiden välisiä suhteita koulussaan, sitä enemmän hän pitää koulunkäynnistä.

Koulunkäynnistä pitäminen

- Kouluruokailu
 - ▣ Mitä tyytymättömämpi oppilas on kouluruokaan, sitä vähemmän hän pitää koulunkäynnistä.
- Koulutyöhön liittyvä työmäärä
 - ▣ Mitä useammin oppilas kokee koulutyöhön liittyvän työmäärän olevan liian suuri tai liian pieni, sen vähemmän hän pitää koulunkäynnistä.
- Oppilaan kokema osallisuus
 - ▣ Mitä paremmaksi oppilas tuntee osallisuutensa koulussa, sitä enemmän hän pitää koulunkäynnistä.
- Harrastukset
 - ▣ Ne oppilaat jotka harrastavat jotain pitävät koulunkäynnistä enemmän kuin muut.

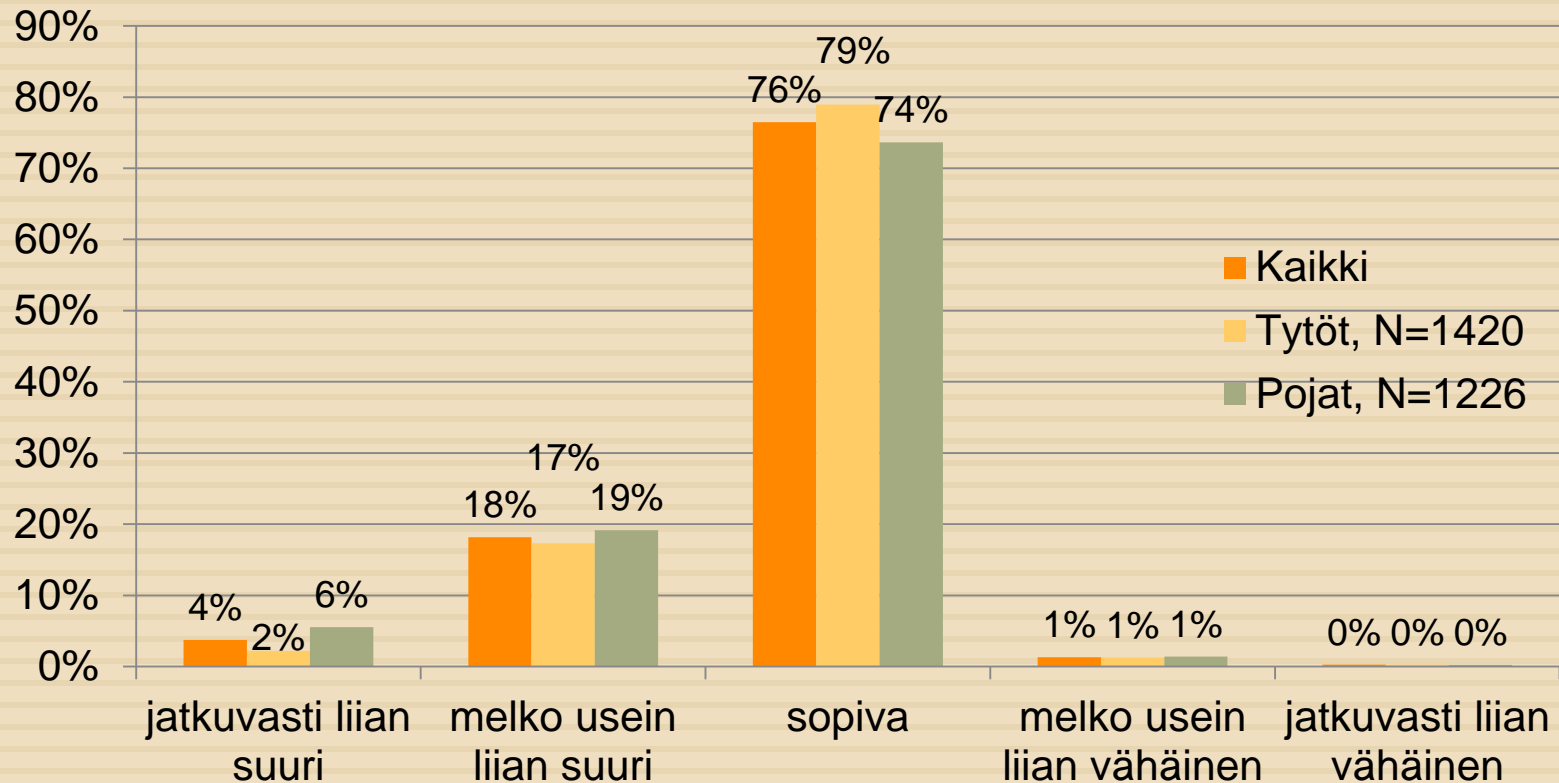

Koulunkäynnistä pitäminen

- Luokan oppilaiden keskinäiset suhteet
 - ▣ Mitä parempana oppilas pitää oppilaiden keskinäisiä suhteita, sitä enemmän hän pitää koulunkäynnistä.
- Erilaiset oireet
 - ▣ Mitä useammin oppilas kärsii oireista, sitä vähemmän hän pitää koulunkäynnistä.
- Nukkumaanmeno-aika arkisin
 - ▣ Mitä myöhemmin oppilas menee arkisin nukkumaan, sitä vähemmän hän pitää koulunkäynnistä.

Millaiseksi olet kokenut koulutyöhön liittyvän työmääräsi tämän lukuvuoden aikana?

Koulutyön määrä

Pojat kokevat koulutyön määrän liian suureksi tyttöjä useammin. Vuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna tytöt kokevat koulutyön määrän sopivammaksi. Sukupuolten välinen ero on näin ollen hieman kasvanut. Kuntien välillä ei ole eroa siinä millaiseksi oppilaat kokevat koulutyön määrän.

Koulutyöhön liittyvä työmäärä

- Oppilaiden ja opettajien väliset suhteet
 - Mitä huonompina oppilas pitää oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita, sitä useammin hän pitää työmäärää liian suurena.
 - Mitä parempina oppilas pitää oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita, sitä useammin hän kokee työmäärän sopivaksi.

Koulutyöhön liittyvä työmäärä

□ Oireet

- Mitä useammin oppilas kärsii oireista, sitä useammin hän kokee työmäärän liian suureksi.
- Mitä harvemmin oppilas kärsii oireista, sitä useammin hän kokee työmäärän sopivaksi.

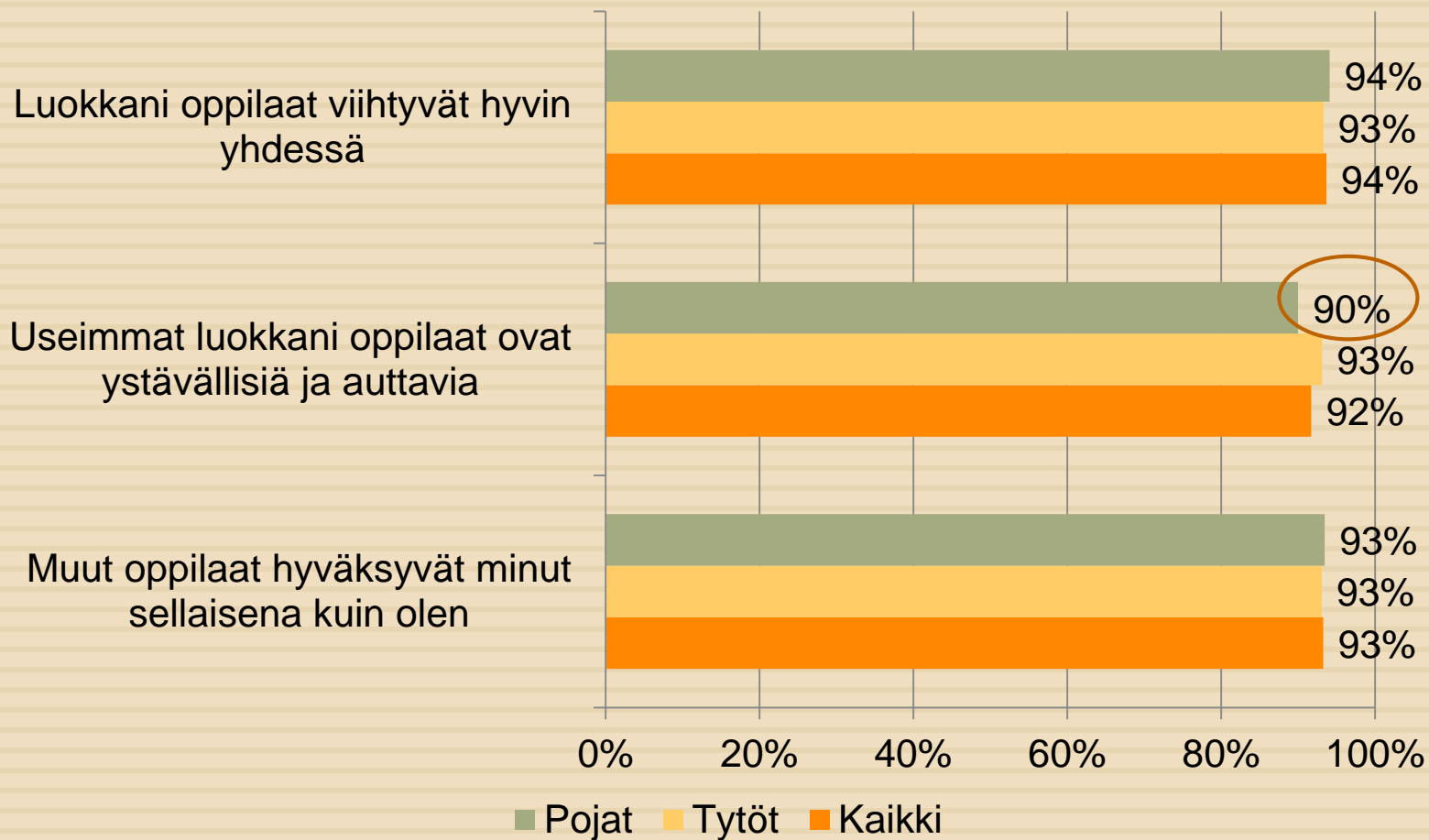
Oireet, joiden esiintymisestä kysyttiin, ovat päänsärky, vatsakivut, niskahartiasäryt, selkäkivut, masentuneisuus, ärtyneisyys tai pahantuulisuus, hermostuneisuus, vaikeudet päästä uneen, huimauksen tunne, ruokahaluttomuus, jännittyneisyys ja öinen heräily.

Koulutyöhön liittyvä työmäärä

- Oppilaan kokema osallisuus
 - Mitä huonommaksi oppilas kokee osallisuutensa koulussa, sitä useammin hän kokee työmäärän liian suureksi.
 - Mitä paremmaksi oppilas tuntee osallisuutensa, sitä sopivammaksi hän kokee työmäärän.
- Sukupuoli
 - Tytöt kokevat koulutyön määrän sopivaksi poikia useammin.
 - Sukupuolten välinen ero koetussa koulutyön määrässä on kasvanut.

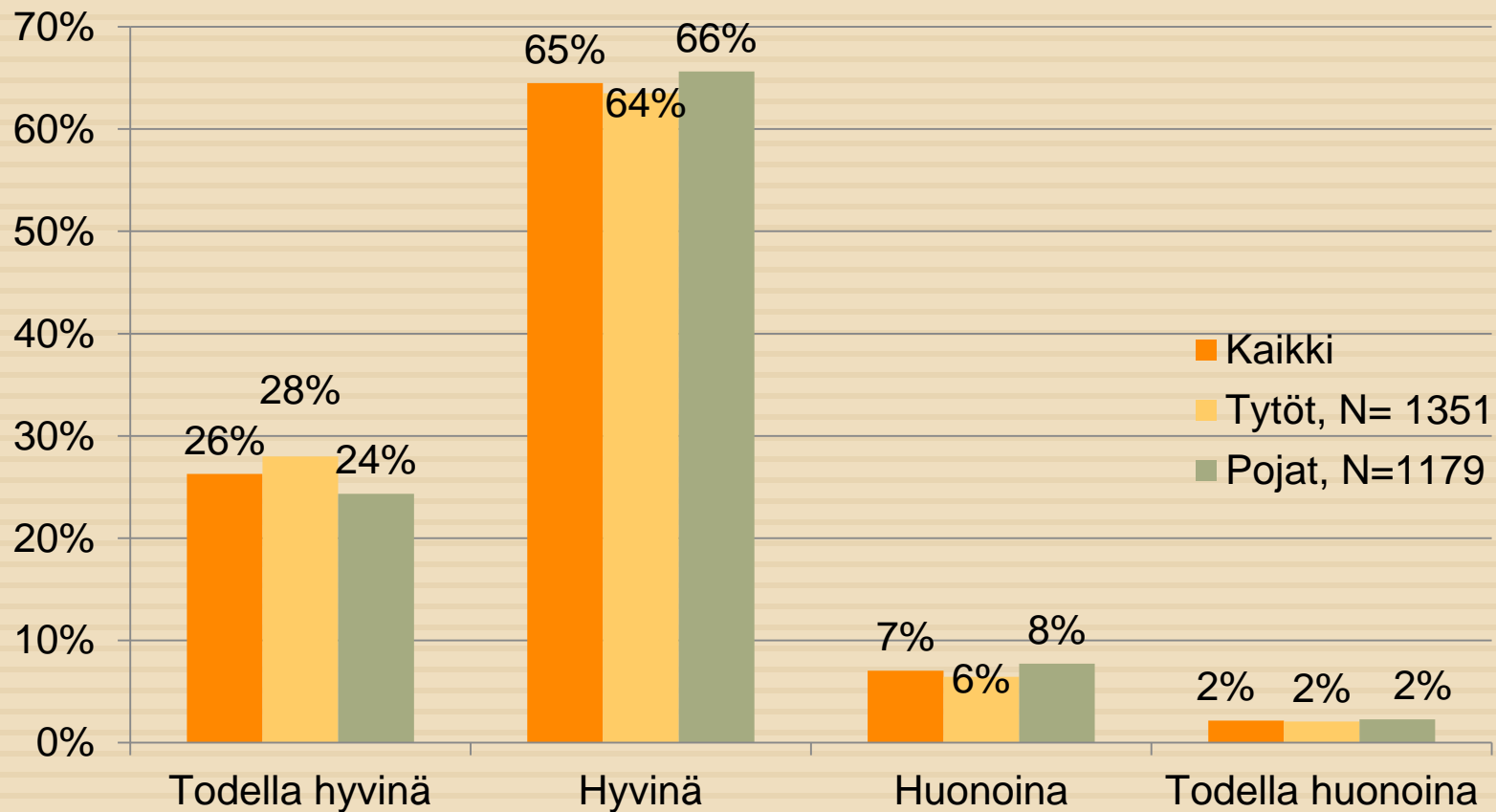

Luokan oppilaat

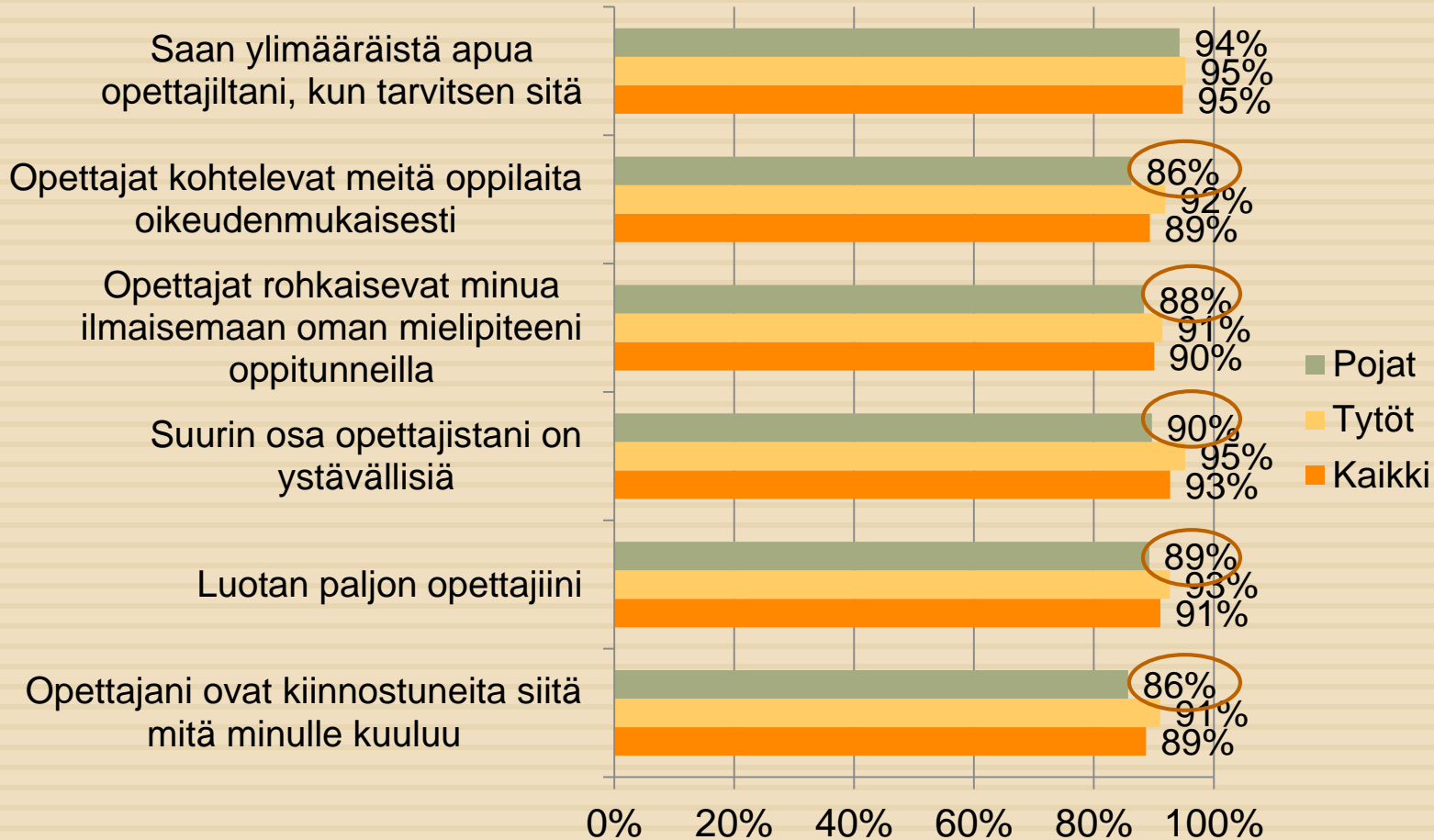
Luokan oppilaiden välisiä suhteita mitattiin väitteillä ”luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä”, ”useimmat luokkani oppilaat ovat ystävällisiä ja auttavaisia” ja ”muut oppilaat hyväksyvät minut sellaisena kuin olen”.

Millaisina pidät luokkasi oppilaiden välisiä suhteita

Luokan oppilaiden väliset suhteet

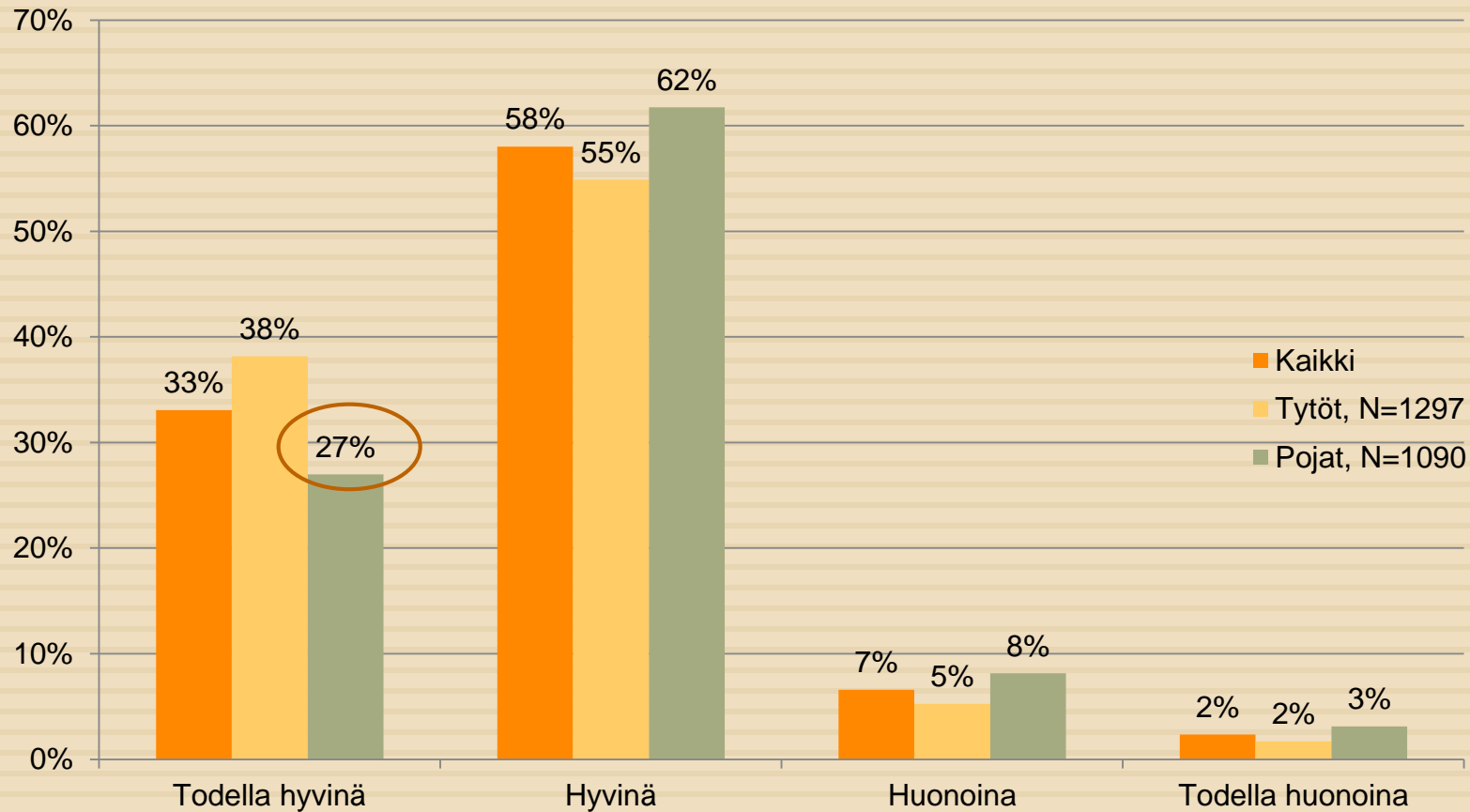
Tyttöjen ja poikien välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa siinä millaiseksi he kokevat luokan oppilaiden väliset suhteet. Lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna oppilaiden väliset suhteet koetaan paremmiksi. Kuntien välillä on eroa siinä millaiseksi luokan oppilaiden väliset suhteet koetaan.

Opettajat

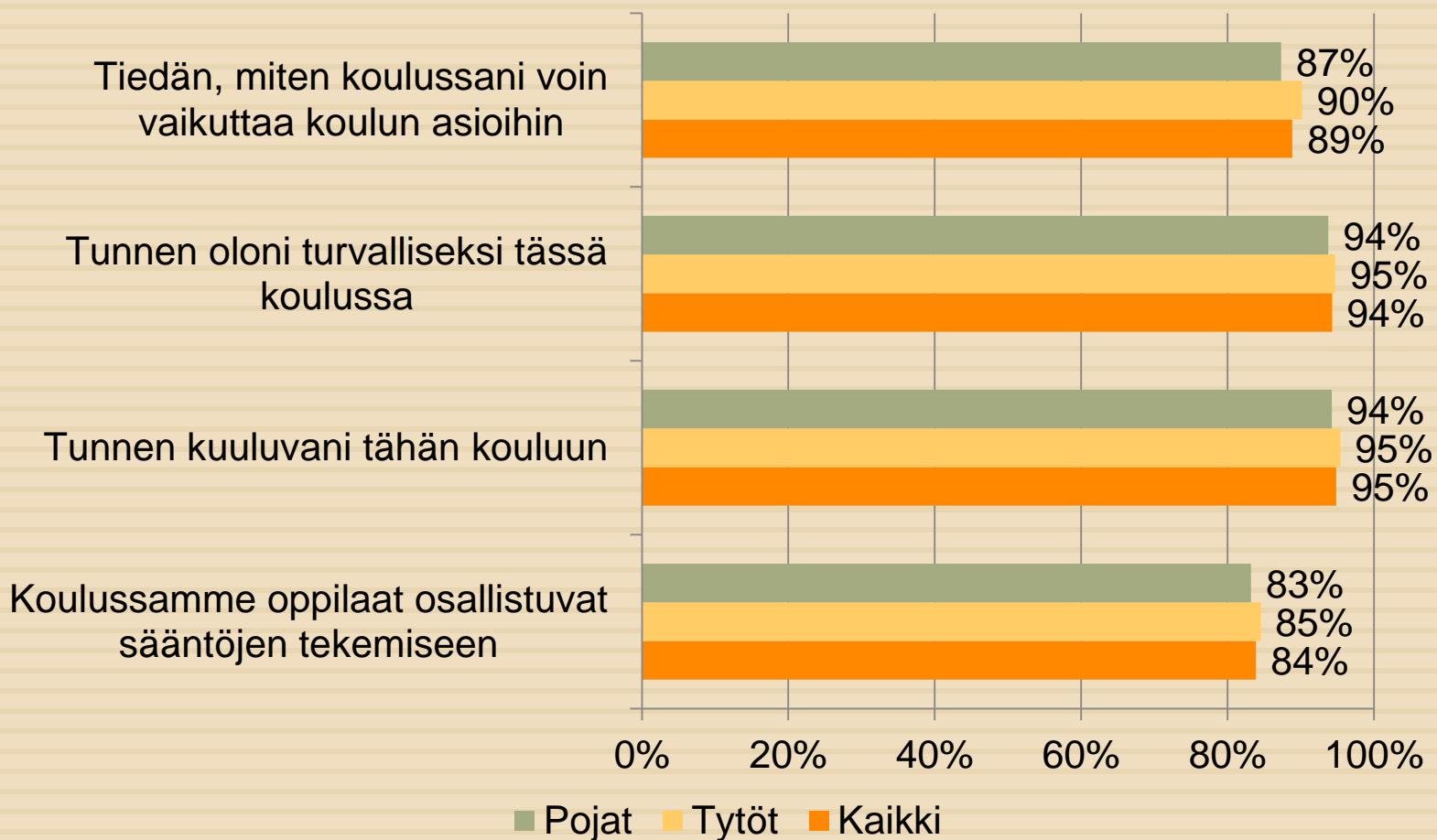
Oppilaan ja opettajien välisiä suhteita mitattiin väitteillä ”opettajani ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu”, ”luotan paljon opettajiini”, ”suurin osa opettajistani on ystävällisiä”, ”opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni oppitunneilla”, ”opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti” ja ”saan ylimääräistä apua opettajiltani, kun tarvitsen sitä”.

Millaisina pidät oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita

Oppilaiden ja opettajien väliset suhteet

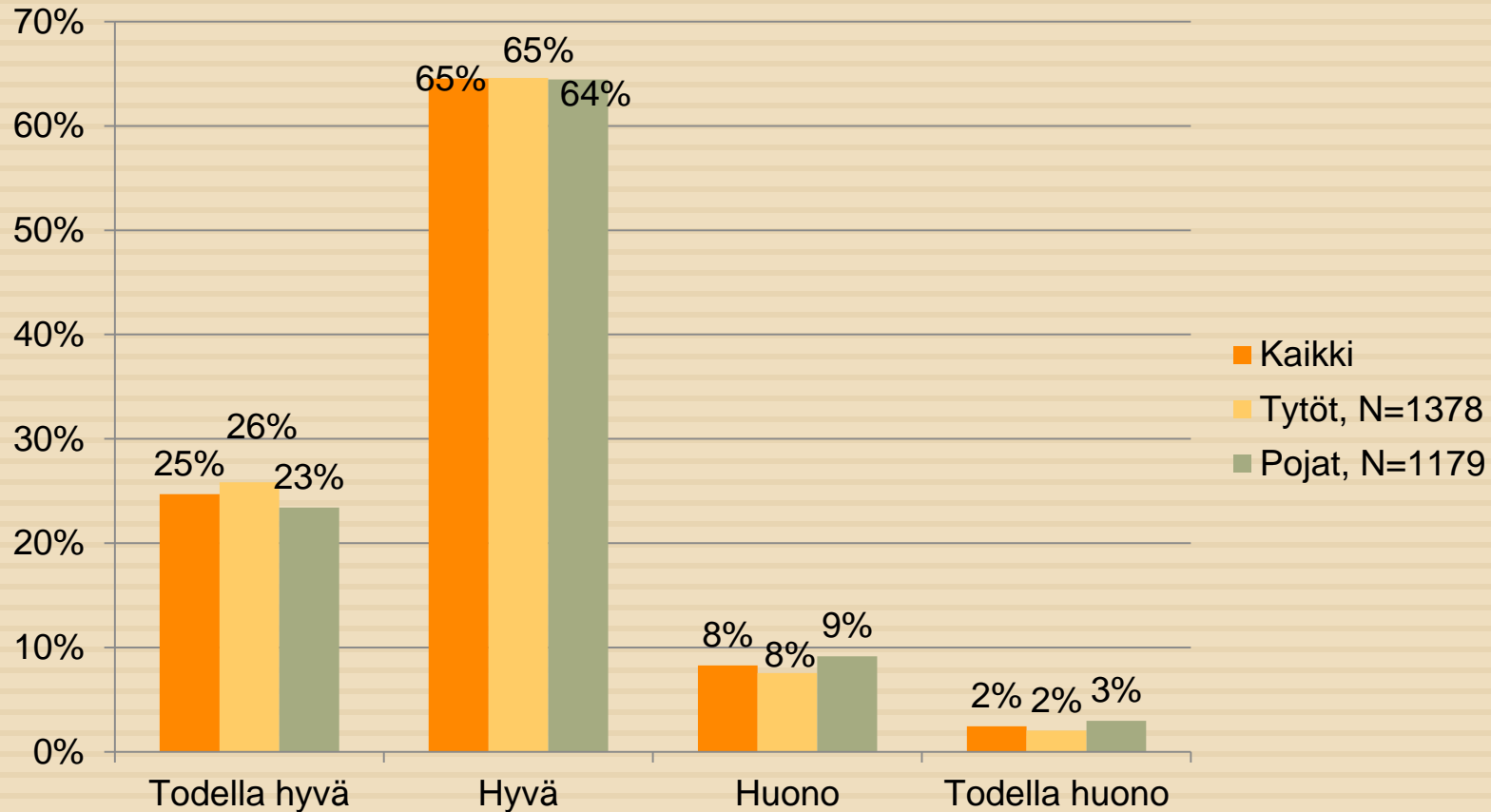
Tytöt pitävät oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita parempina kuin pojat. Kuntien välillä on eroa siinä millaiseksi oppilaiden ja opettajien väliset suhteet koetaan. Verrattuna lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin oppilaiden ja opettajien väliset suhteet koetaan hieman paremmiksi.

Oppilaan osallisuuden kokemus koulussa

Oppilaan osallisuuden tunnetta mitattiin väitteillä ”koulussamme oppilaat osallistuvat sääntöjen tekemiseen”, ”tunnen kuuluvani tähän kouluun”, ”tunnen oloni turvalliseksi tässä koulussa” ja ”tiedän, miten koulussani voin vaikuttaa asioihin”.

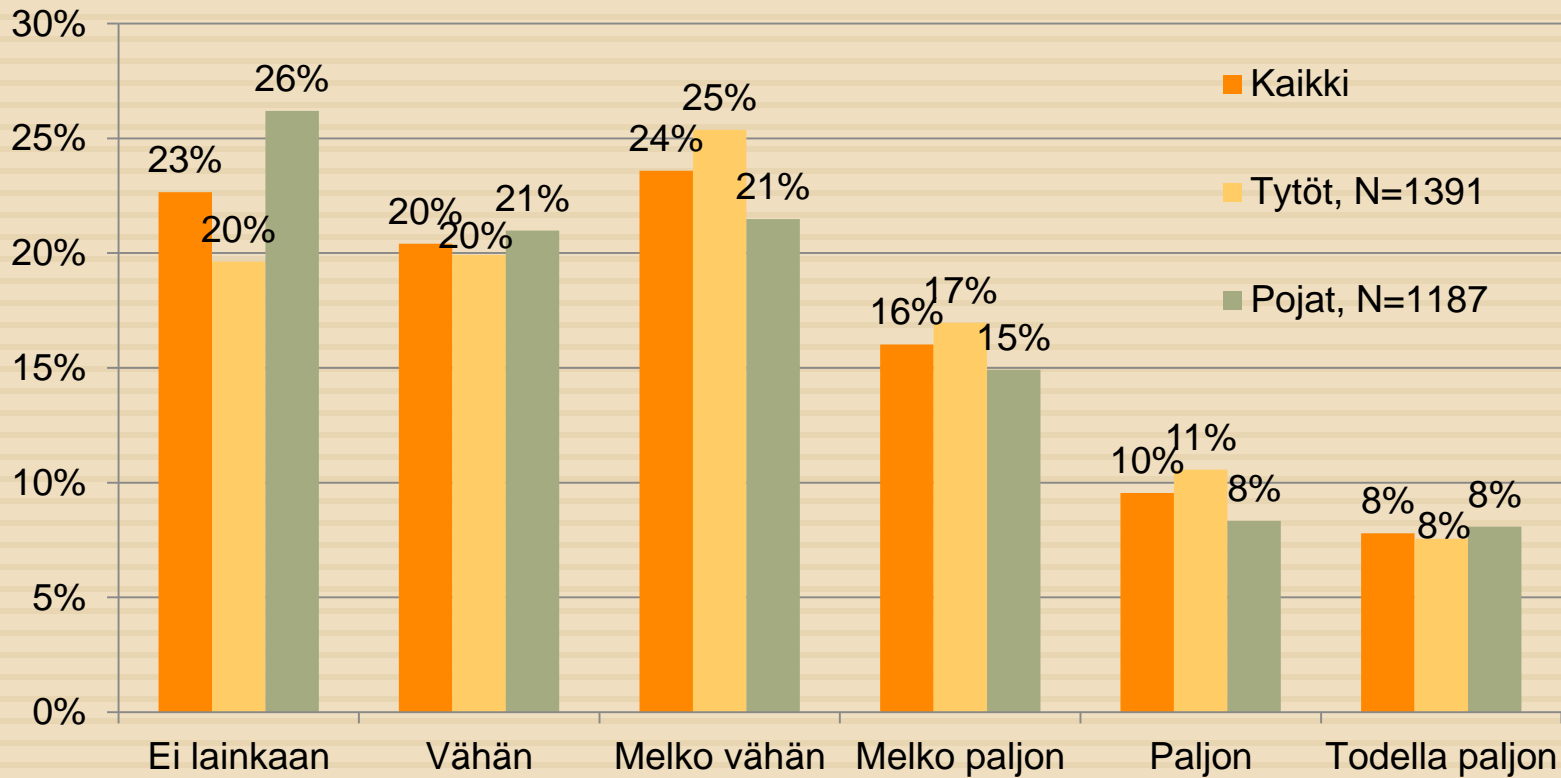
Oppilaan osallisuuden tunne koulussa

Oppilaan osallisuuden kokemus koulussa

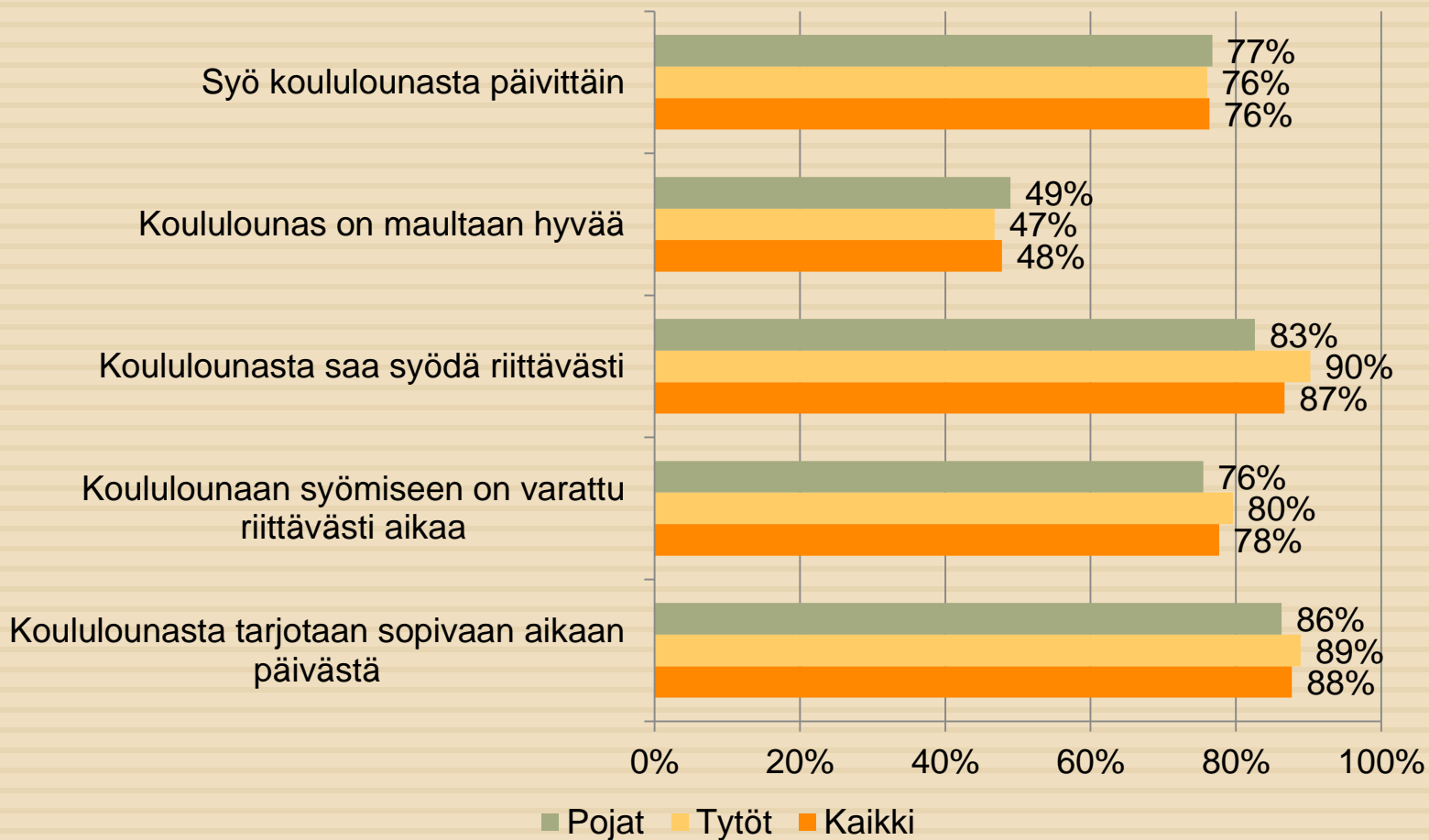
Tyttöjen ja poikien väliset erot eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Oppilaiden osallisuuden kokemus koulussa on parantunut hieman lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna. Osallisuuden kokemuksessa on eroa kuntien välillä.

Oppilas on osallistunut koulun toimintaan

Osallistuminen koulun toimintaan

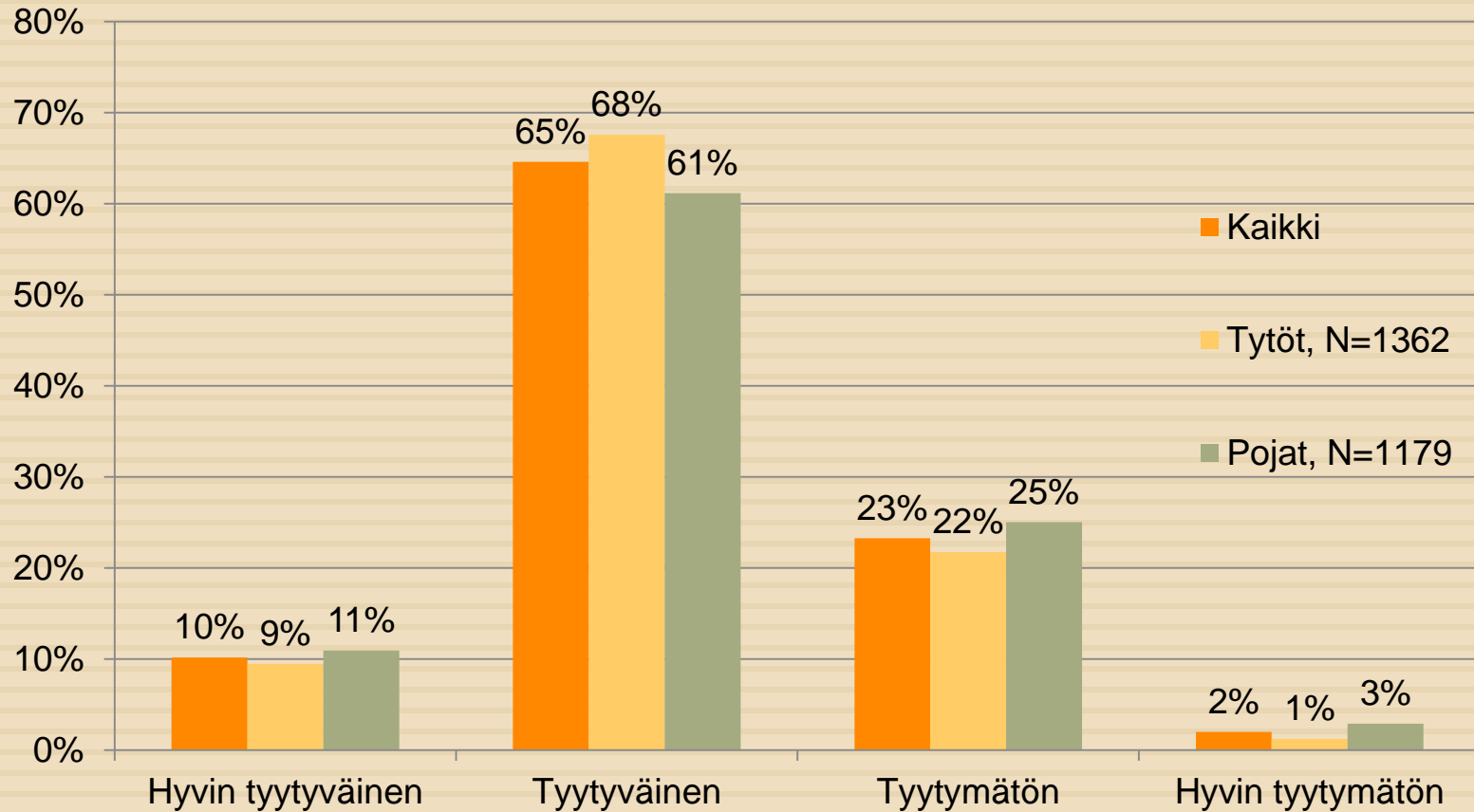
Toimintoja, joihin osallistumisesta kysyttiin ovat koulukiusaamisen ehkäisy suunnitelman laatiminen, järjestyssääntöjen laatiminen, koulun tilojen ja piha-alueiden suunnittelu, kouluruokajärjestelyt ja koulun tai luokan teemapäivien, juhlien, retkien ja leirikoulun suunnittelu. Tytöt ovat osallistuneet koulun toimintaan poikia enemmän. Osallistuminen on lisääntynyt vuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna. Kuntien välillä on eroja.

Koululounas

Neljäsosa oppilaista jättää koululounaan syömättä vähintään kerran viikossa. Alle puolet oppilaista pitää koululounasta hyvän makuisena.

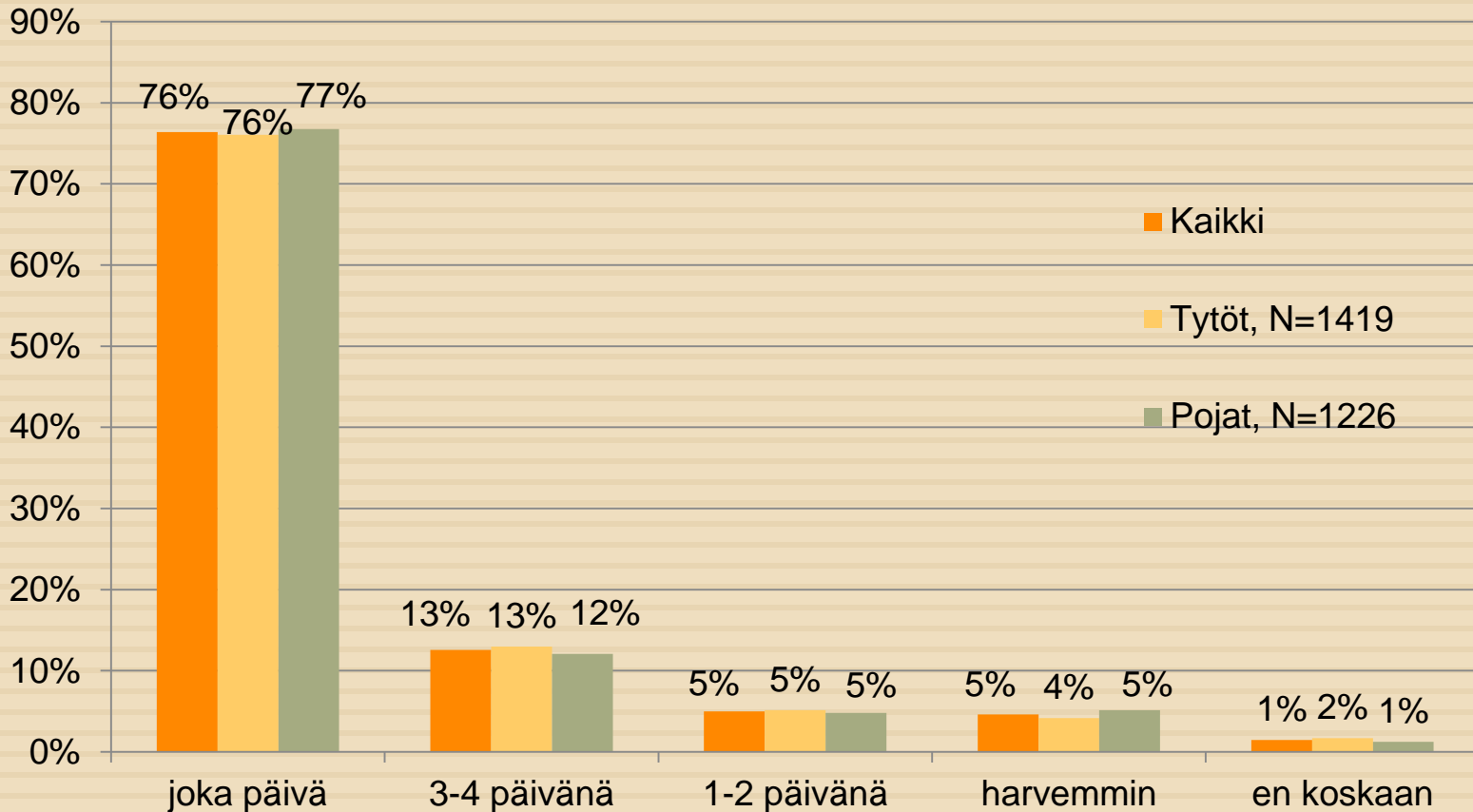
Kuinka tyytyväinen olet koululounaaseen

Tyytyväisyys koululounaaseen

Tyytyväisyyttä kouluruokaan mitattiin väitteillä ”koululounasta tarjotaan sopivaan aikaan päivästä”, ”koululounaan syömiseen on varattu riittävästi aikaa”, ”koululounasta saa syödä riittävästi” ja ”koululounas on maultaan hyvää”. Tyttöjen tyytyväisyys koululounaaseen on hieman lisääntynyt lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna. Näin ollen tyttöjen ja poikien väliset erot ovat kasvaneet (tilastollisesti merkitseviksi). Kuntien välillä on eroa tyytyväisyydessä koululounaaseen.

Kuinka usein syöt koululounasta kouluviikon aikana?

Kuinka usein koululounasta syödään?

Koululounasta syödään harvemmin vuoden 2012 selvitykseen verrattuna. Sukupuolten välillä ei ole eroa koululounaan syömisessä, toisin kuin edellisessä selvityksessä. Kuntien välillä on eroa siinä kuinka usein koululounasta syödään.

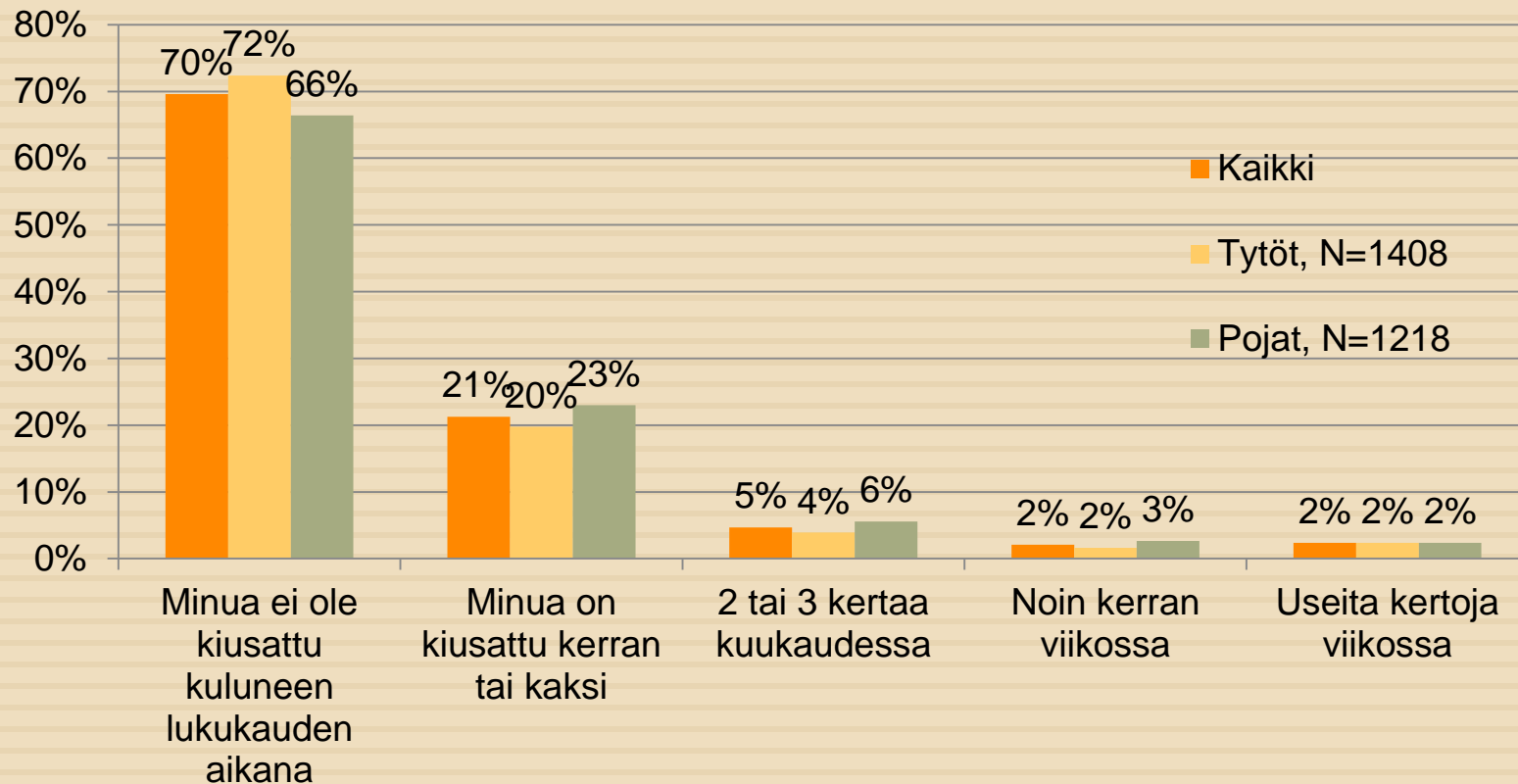
Kiusaaminen

Kiusaamista käsiteltiin kysymällä vastaajilta kuinka usein he ovat joutuneet kiusatuiksi tai kiusanneet muita lukuvuoden aikana ja millä tavoin he ovat joutuneet kiusatuiksi.

- Vastaajista 60 % ei ole kiusannut muita eikä ole itse joutunut kiusatuiksi lukuvuoden aikana.
- 70 % ei ole joutunut kiusatuksi.
- 80 % ei ole kiusannut muita.
- Toisten kiusaaminen ja itse kiusatuksi joutuminen ovat yhteydessä toisiinsa.
 - Vastaajista, jotka eivät ole kiusanneet muita, 76 % ei ole joutunut itsekkään kiusatuiksi.
 - Useita kertoja viikossa muita kiusanneista 44 % on itse joutunut kiusatuksi useita kertoja viikossa.
- Sillä onko osallistunut koulukiusaamisen ehkäisysuunnitelman laatimiseen koulussaan ei ole yhteyttä kiusatuksi tulemiseen eikä toisten kiusaamiseen.

Kuinka usein sinua on kiusattu koulussa kuluneen lukuvuoden aikana?

Kiusaamisen kohteeksi joutuminen

Poikia on kiusattu tyttöjä enemmän kuluneen lukuvuoden aikana. Kiusattuja on vuoden 2012 selvitykseen verrattuna 6 prosenttiyksikköä vähemmän. Kuntien välillä on eroa siinä kuinka usein vastaaja on joutunut kiusatuksi.

Kiusaamisen kohteeksi joutuminen

- Toisten kiusaaminen
 - ▣ Mitä useammin oppilas on kiusannut muita, sitä todennäköisemmin hän on itse joutunut kiusatuksi.
- Yksinäisyyden tunne
 - ▣ Mitä useammin oppilas tuntee itsensä yksinäiseksi, sitä todennäköisemmin häntä on kiusattu.
- Luokan oppilaiden väliset suhteet
 - ▣ Mitä huonompina oppilas pitää oppilaiden välisiä suhteita, sitä todennäköisemmin häntä on kiusattu.

Kiusaamisen kohteeksi joutuminen

- Oppilaan kokema osallisuus
 - ▣ Mitä huonommaksi oppilas kokee osallisuutensa koulussa, sitä todennäköisemmin häntä on kiusattu.
- Oireet
 - ▣ Mitä useammin oppilas kärsii oireista, sitä todennäköisemmin häntä on kiusattu.
- Väkivaltaiset tappelut
 - ▣ Mitä useammin oppilas on ollut väkivaltaisessa tappelussa, sitä todennäköisemmin häntä on kiusattu.

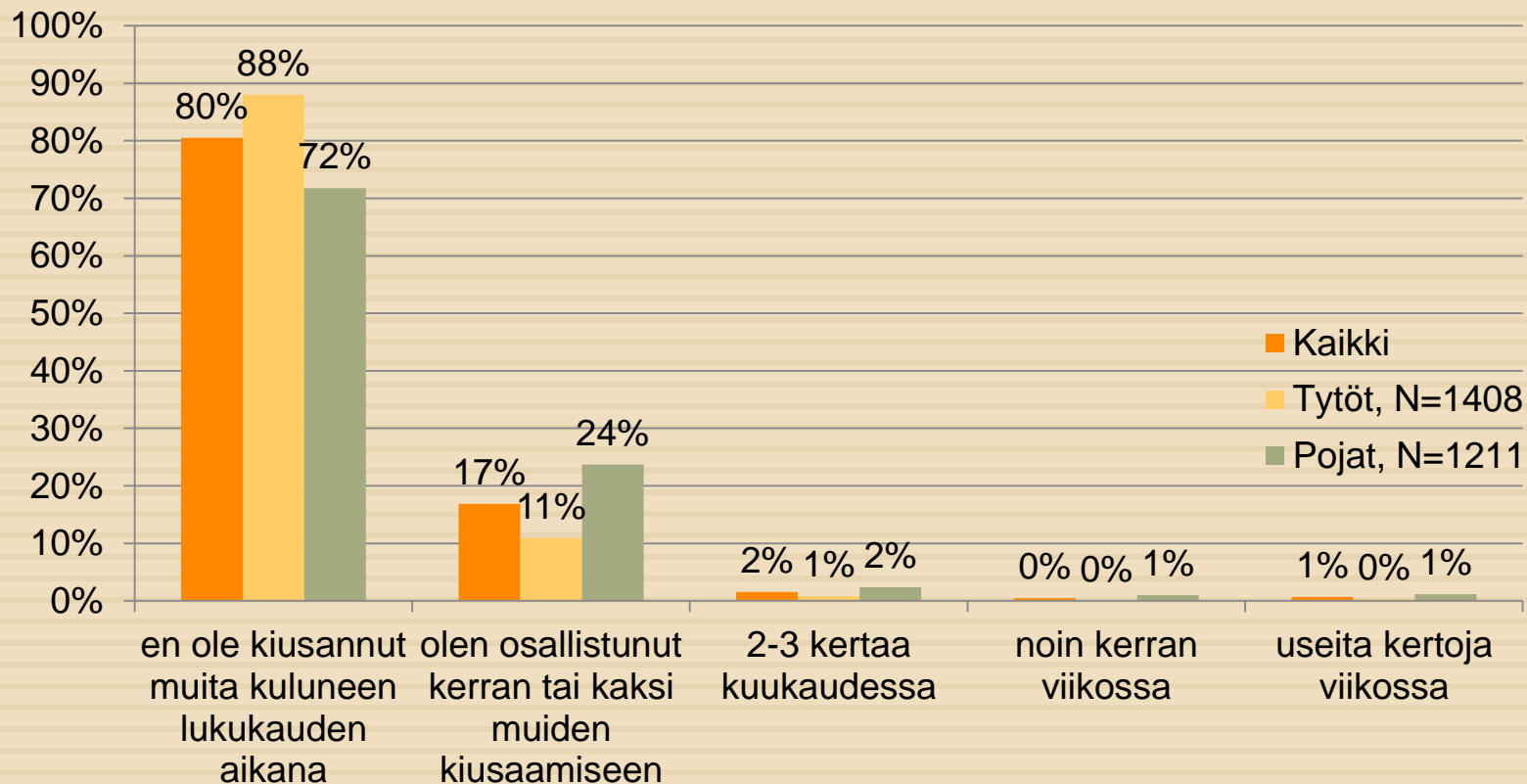
Kiusaamisen kohteeksi joutuminen

- Eri kiusaamistavat ovat yleisyysjärjestyksessä
 1. Nimittely, kiusoittelu loukkaavalla tavalla tai naurunalaiseksi tekeminen
 2. Tapahtumien tai kaveripiirin ulkopuolelle jättäminen (edellisessä 3.)
 3. Valheiden tai perättömien huhujen levittely ja epäsuosituksi tekeminen (edellisessä 2.)
 4. Lyöminen, potkiminen, töniminen tai lukkojen taakse telkeäminen
 5. Seksuaalissävytteiset vitsit, huomautukset tai eleet
 6. Nimittely tai huomauttelu syntyperän tai ihonvärin vuoksi
 7. Kännykän välityksellä kiusaaminen
 8. Internetissä, sähköpostitse tai kuvien avulla kiusaaminen (edellisessä 9.)
 9. Nimittely tai huomauttelu uskonnon vuoksi (edellisessä 8.)

- Tyttöjä kiusataan poikia useammin jättämällä tapahtumien tai kaveripiirin ulkopuolelle tai kännykän välityksellä ja poikia kiusataan tyttöjä useammin lyömällä, potkimalla, tönimällä tai lukkojen taakse telkeämällä sekä seksuaalissävytteisin vitsein, huomautuksin tai elein.

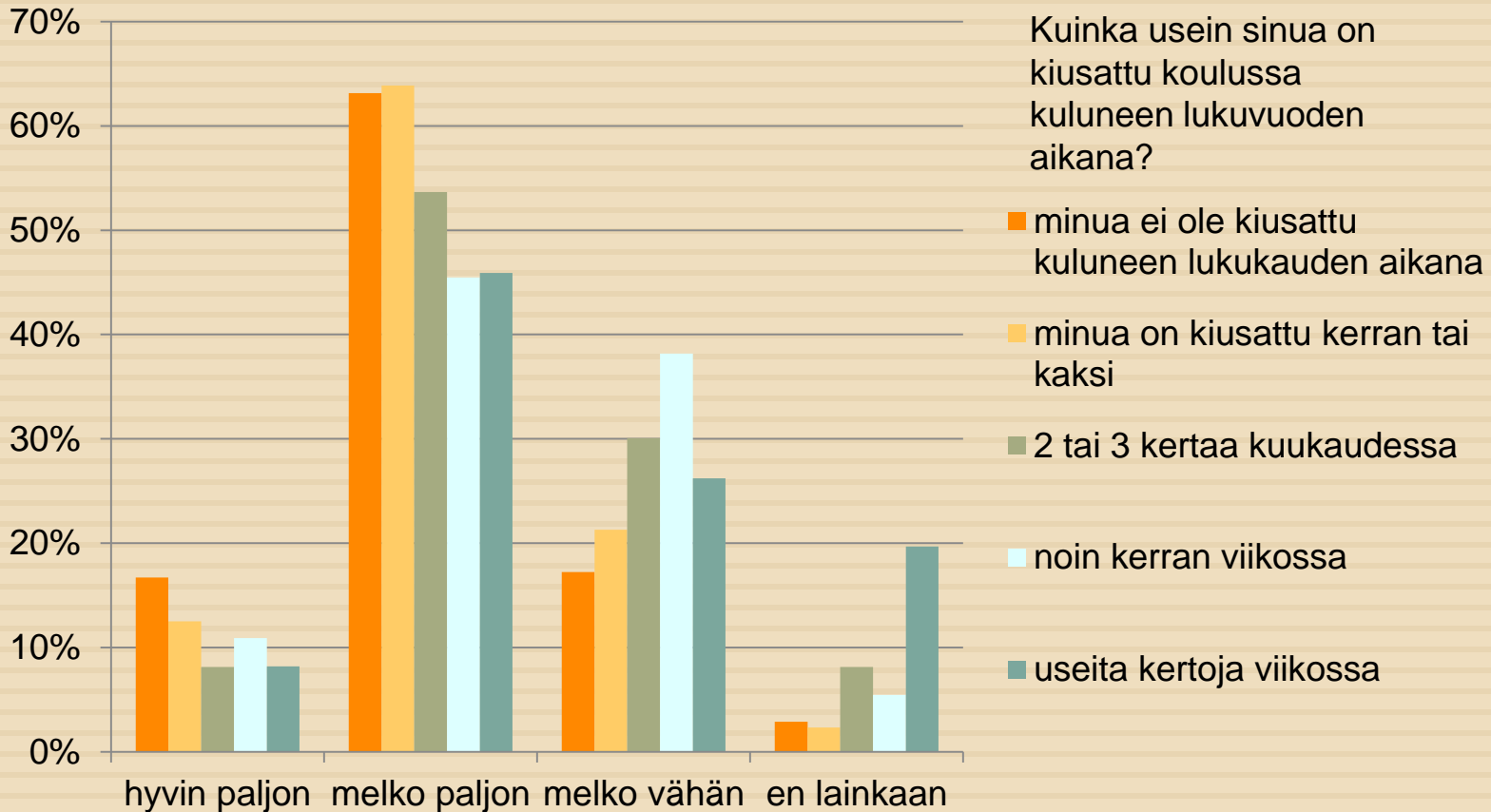
Kuinka usein olet osallistunut muiden kiusaamiseen koulussa kuluneen lukuvuoden aikana?

Toisten kiusaaminen

Tytöt kiusaavat muita poikia vähemmän. Kiusaajia on 4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuoden 2012 selvityksessä. Kuntien välillä on eroja kiusaamiseen osallistumisessa.

Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä?

Kouluviihtyvyyden ja kiusaamisen yhteys

Kiusatut viihtyvät huonommin koulussa kuin ne, joita ei kiusata.

Yhteenveto kouluun liittyvistä teemoista

- Suurin osa vastaajista pitää koulunkäynnistä melko paljon. Poikien joukossa on kuitenkin enemmän koulunkäynnistä melko vähän pitäviä kuin koulunkäynnistä hyvin paljon pitäviä, tyttöjen joukossa päinvastoin.
- Tytöt pitävät koulunkäynnistä poikia enemmän ja kokevat myös koulutyöhön liittyvän työmäärän poikia useammin sopivaksi.
- Tytöt kokevat pärjäävänsä koulussa paremmin ja tietävät enemmän miten vaikuttaa koulunsa asioihin.
- Oppilaiden ja opettajien väliset suhteet ovat yhteydessä sekä koulunkäynnistä pitämiseen että koettuun koulutyön määrään.

Yhteenveto kouluun liittyvistä asioista

- Suurin osa vastaajista on tyytyväisiä koululounaaseen ja syövät koululounasta päivittäin.
- Suurin osa viidesluokkalaisista ei ole kiusannut muita eikä tullut itse kiusatuksi. Pojat kiusaavat ja tulevat kiusatuiksi tyttöjä useammin.
- Kiusaajat ovat usein itsekin kiusattuja.
- Kuntien välillä on eroa koulunkäynnistä pitämisessä, siinä millaiseksi luokan oppilaiden keskinäiset ja oppilaiden ja opettajien väliset suhteet koetaan, osallisuuden tunteessa, osallistumisessa koulun toimintaan, tyytyväisyydessä koululounaaseen ja kuinka usein sitä syödään, sekä koulukiusaamisessa.

Yhteenveto kouluun liittyvistä asioista

- Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen
 - Koulussa viihdytään paremmin. Sukupuolten välinen ero on hieman kasvanut.
 - Tytöt kokevat koulutyöhön liittyvän työmäärän sopivammaksi, pojat taas hieman useammin liian suureksi. Sukupuolten välinen ero on näin ollen hieman kasvanut.
 - Luokan oppilaiden väliset suhteet koetaan paremmiksi.
 - Oppilaiden ja opettajien väliset suhteet koetaan paremmiksi. Sukupuolten välinen ero on hieman kasvanut.
 - Oppilaiden osallisuuden tunne koulussa on parantunut, erityisesti tytöillä.
 - Koulun toimintaan osallistuminen on lisääntynyt.
 - Koululounaan syö päivittäin hieman pienempi osa. Sukupuolten välinen ero on poistunut.
 - Tyttöjen tyytyväisyys kouluruokaan on parantunut, poikien hieman heikentynyt.
 - Sekä kiusattuja että kiusaajia on vähemmän.

Sosiaaliset suhteet

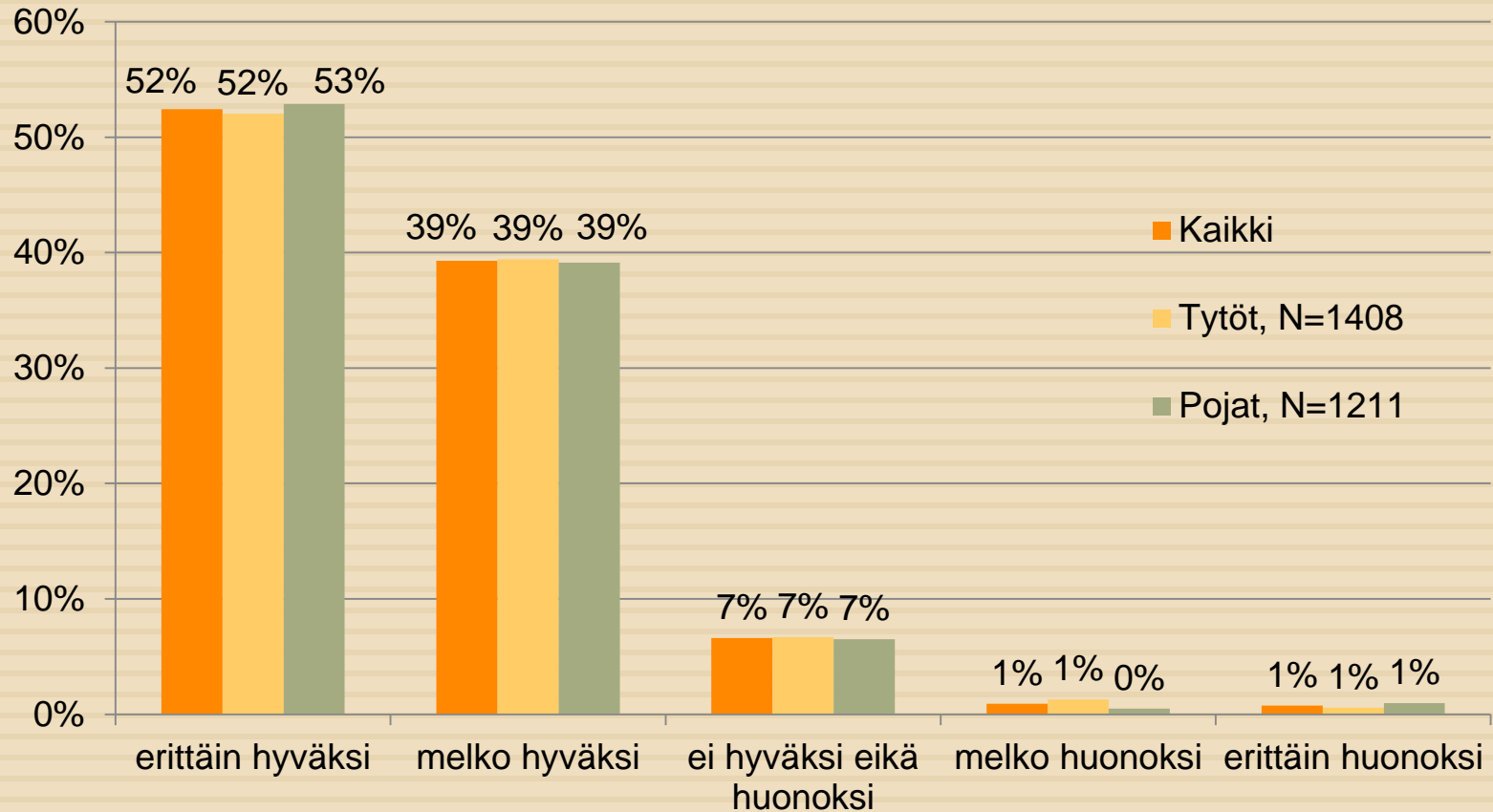
Perhe ja koti

Vastaajilta kysyttiin keiden kanssa he asuvat, millaiseksi he kokevat kotinsa ilmapiirin ja kuinka paljon heidän vanhempansa tietävät heidän asioistaan.

- Vastaajilta kysyttiin keiden kanssa he asuvat, ja jos heillä on useampi kuin yksi koti, heitä pyydettiin vastaamaan sen kodin perusteella jossa he asuvat eniten.
 - 97 %:n kotona asuu äiti ja 85 %:n kotona asuu isä.
 - 6 %:n kotona asuu äitipuoli ja 17 %:n kotona asuu isäpuoli.
 - 87 %:n kotona asuu sisaruksia.
 - 7 %:n kotona asuu isovanhemmat.
 - 82 %:n kotona asuu sekä äiti että isä ja 1 %:n kotona ei asu kumpikaan.

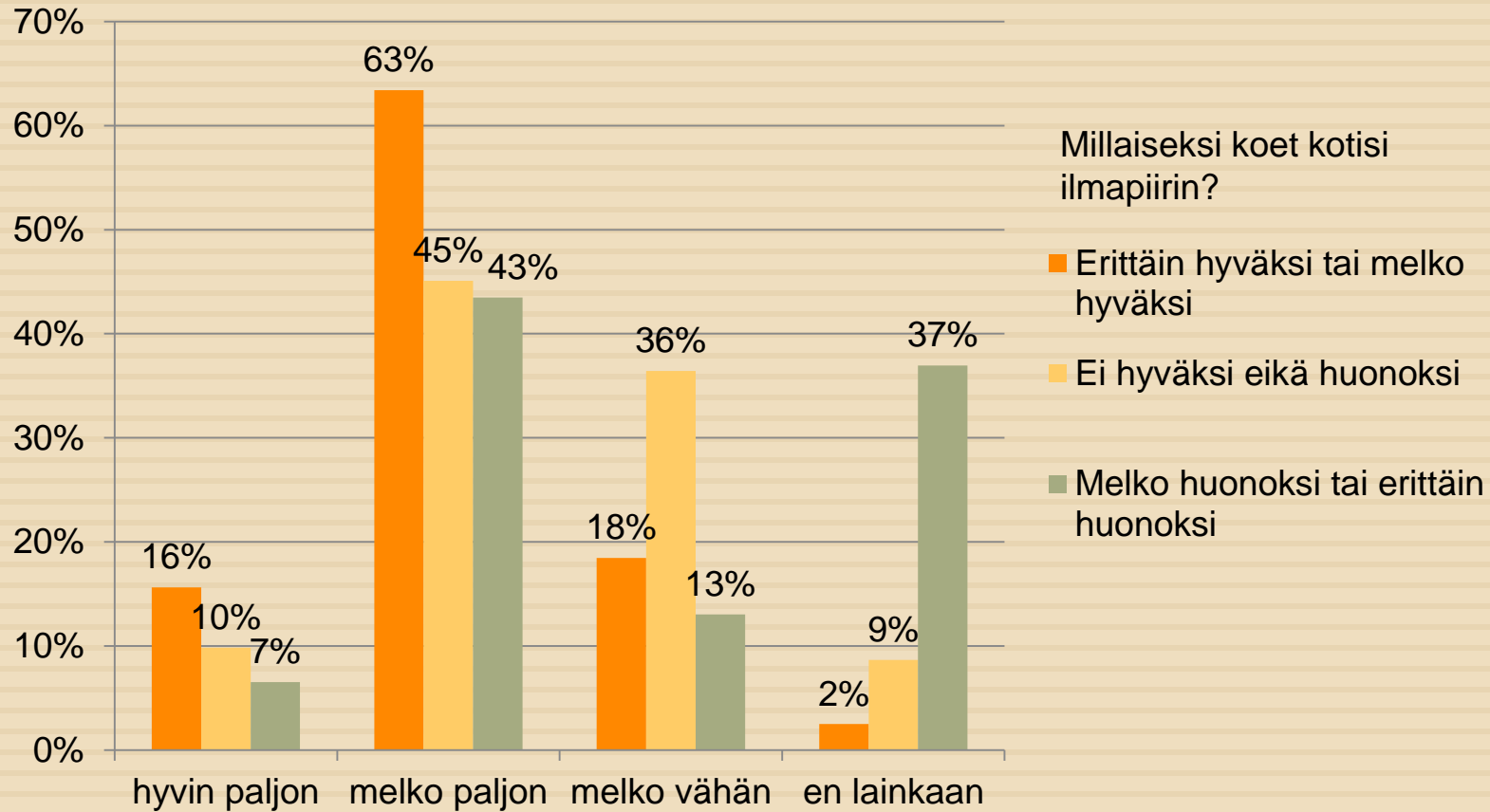
Millaiseksi koet kotisi ilmapiirin?

Kodin ilmapiiri

Vastaajista 91 % pitää kotinsa ilmapiiriä melko hyvänä tai erittäin hyvänä. Tyttöjen ja poikien välillä ei ole eroa, kuntien välillä on.

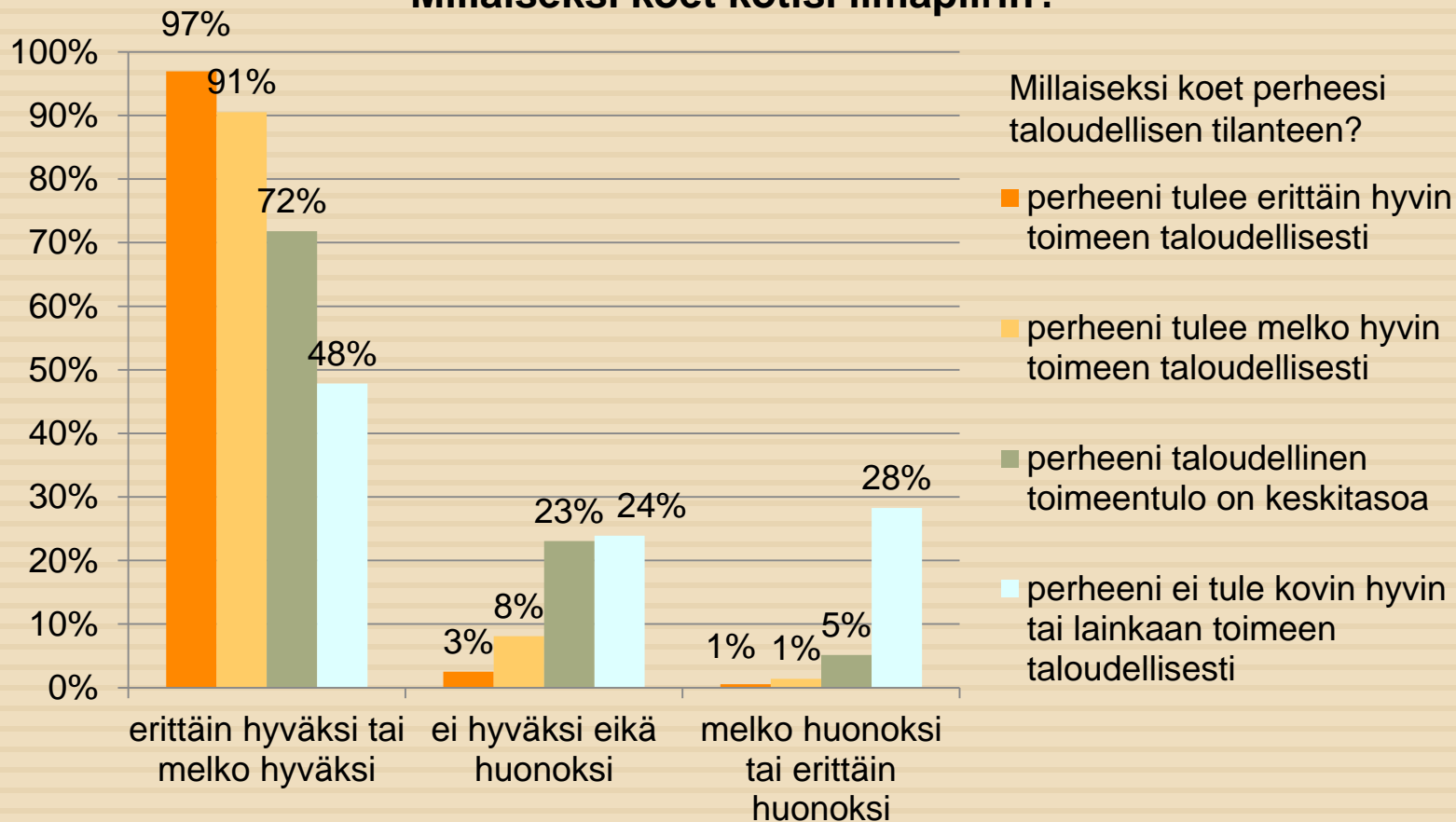
Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä?

Kodin ilmapiiri ja kouluviihtyvyys

Kodin ilmapiirillä ja koulunkäynnistä pitämisellä on vahva yhteys: kodin ilmapiirin hyväksi kokevat pitävät koulunkäynnistä muita enemmän.

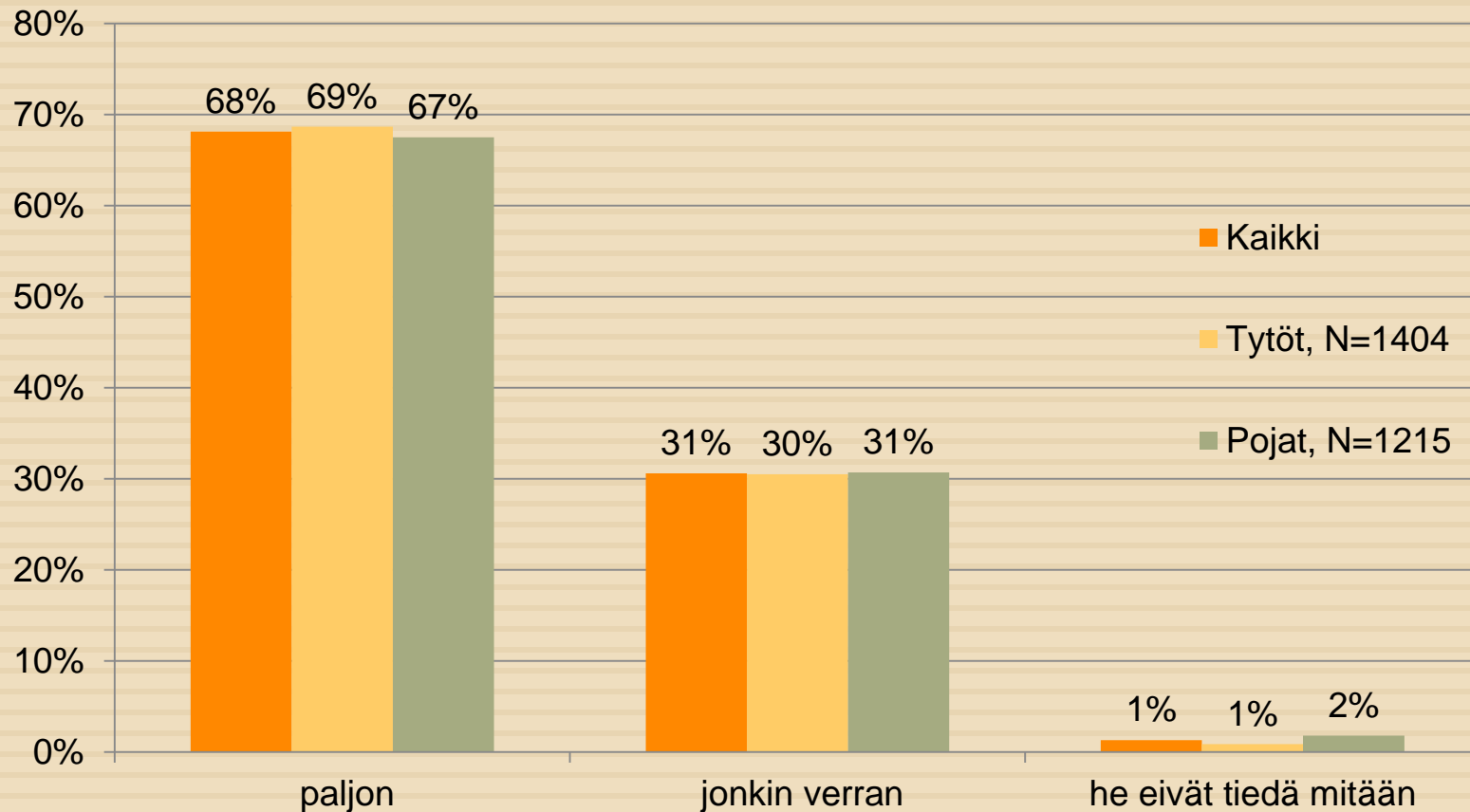
Millaiseksi koet kotisi ilmapiirin?

Kodin ilmapiiri ja perheen taloudellinen tilanne

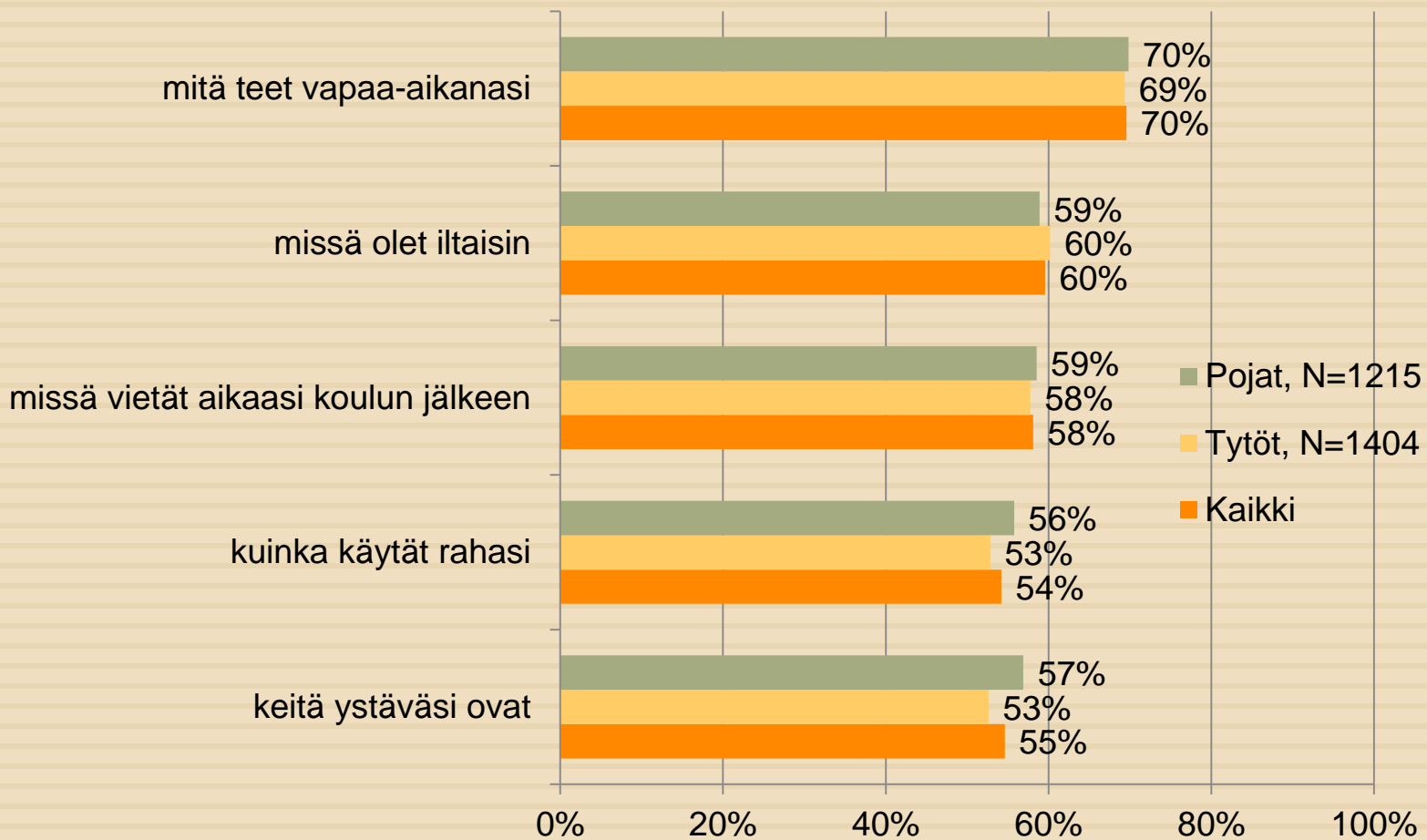
Perheen koetulla taloudellisella tilanteella ja kodin ilmapiirillä on yhteys: mitä paremmaksi perheen taloudellinen tilanne koetaan, sen paremmaksi myös kodin ilmapiiri koetaan.

Vanhemmat tietävät keskimäärin lastensa tekemisistä

Kuinka paljon vanhemmat todella tietävät lastensa tekemisistä?

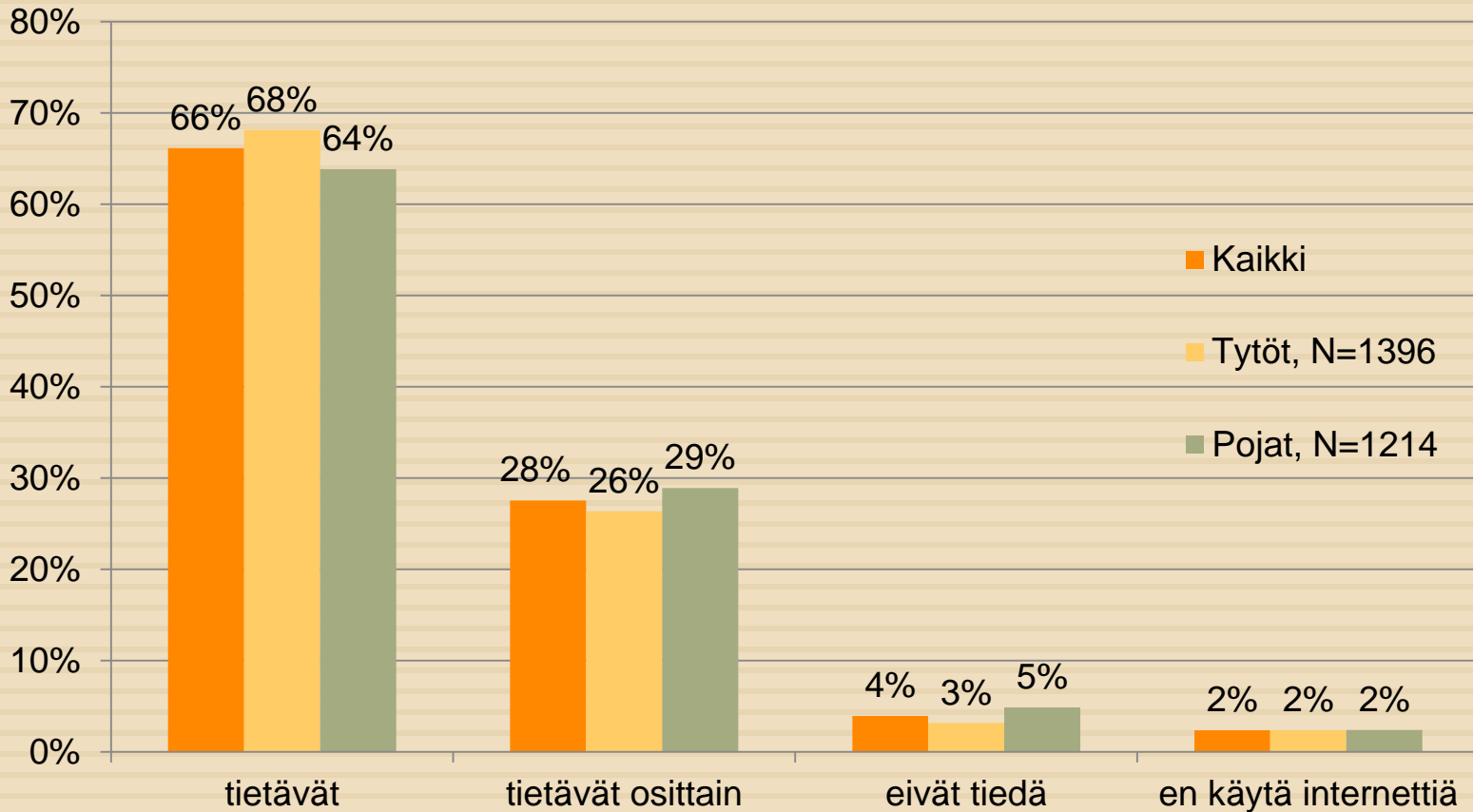
Vanhempien tietämystä lastensa tekemisistä mitattiin kysymällä lapsilta kuinka paljon äiti ja isä tietävät siitä keitä ystäväsi ovat, kuinka käytät rahasi, missä vietät aikaasi koulun jälkeen, missä olet iltaisin ja mitä teet vapaa-aikasi. Vuoden 2012 selvitykseen verrattuna lapset kokevat vanhempiensa tietävän tekemisistään selvästi vähemmän; äidit tietävät lastensa tekemisistä enemmän, isät vähemmän. Kuntien välillä on eroa.

Vanhempien tietämys lastensa tekemisistä

Poikiin verrattuna tytöt kokevat vanhempiensa tietävän huonommin keitä tämän ystävät ovat. Muuten sukupuolten välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa, toisin kuin vuoden 2012 selvityksessä.

Tietävätkö vanhempsi/huoltajasi, mitä teet internetissä?

Tietävätkö vanhemmat mitä lapset tekevät internetissä?

Tyttöjen vanhemmat tietävät lasten kokemuksen mukaan hieman poikien vanhempia enemmän lapsen tekemisistä internetissä. Kuntien välillä on eroa siinä miten hyvin lapset kokevat vanhempiensa tietävän internetinkäytöstään. Vuoden 2012 selvitykseen verrattuna vanhemmat tietävät enemmän lastensa internetinkäytöstä.

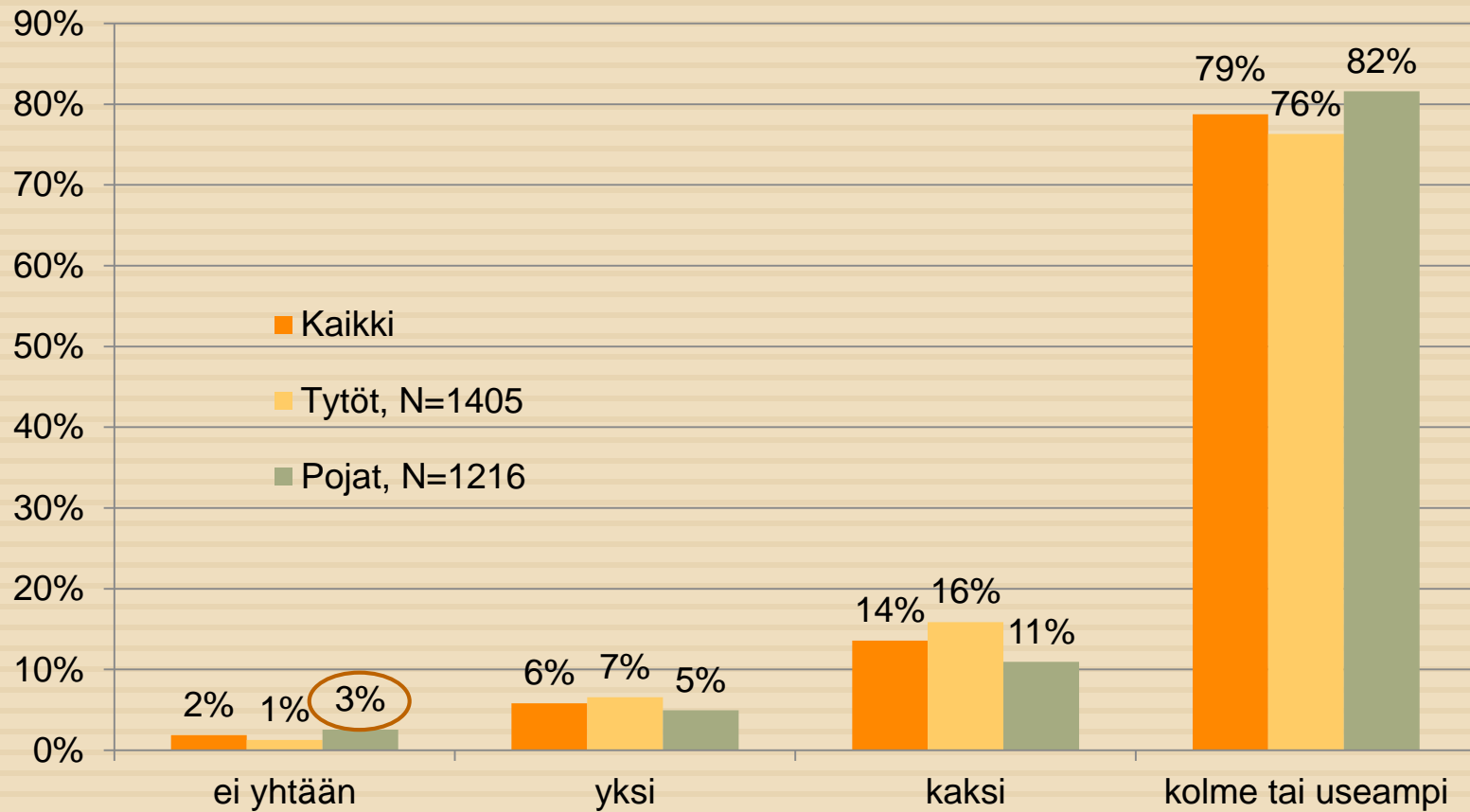
Ystäväsuhteet

Vastaajien ystävyysuhteita kartoitettiin kysymällä ystävien määrää ja ystävien kanssa vietettyä aikaa.

- Kaverien kanssa oleilu on tärkeää 69 %:lle viidesluokkalaisista, tytöille tärkeämpää kuin pojille.
- 79 %:lla on kolme tai useampia läheisiä ystäviä. Toisaalta 2 %:lla ei ole yhtään läheistä ystävää.
- 62 % vastaajista viettää ystävien kanssa aikaa kouluajan ulkopuolella vähintään neljänä päivänä viikossa.

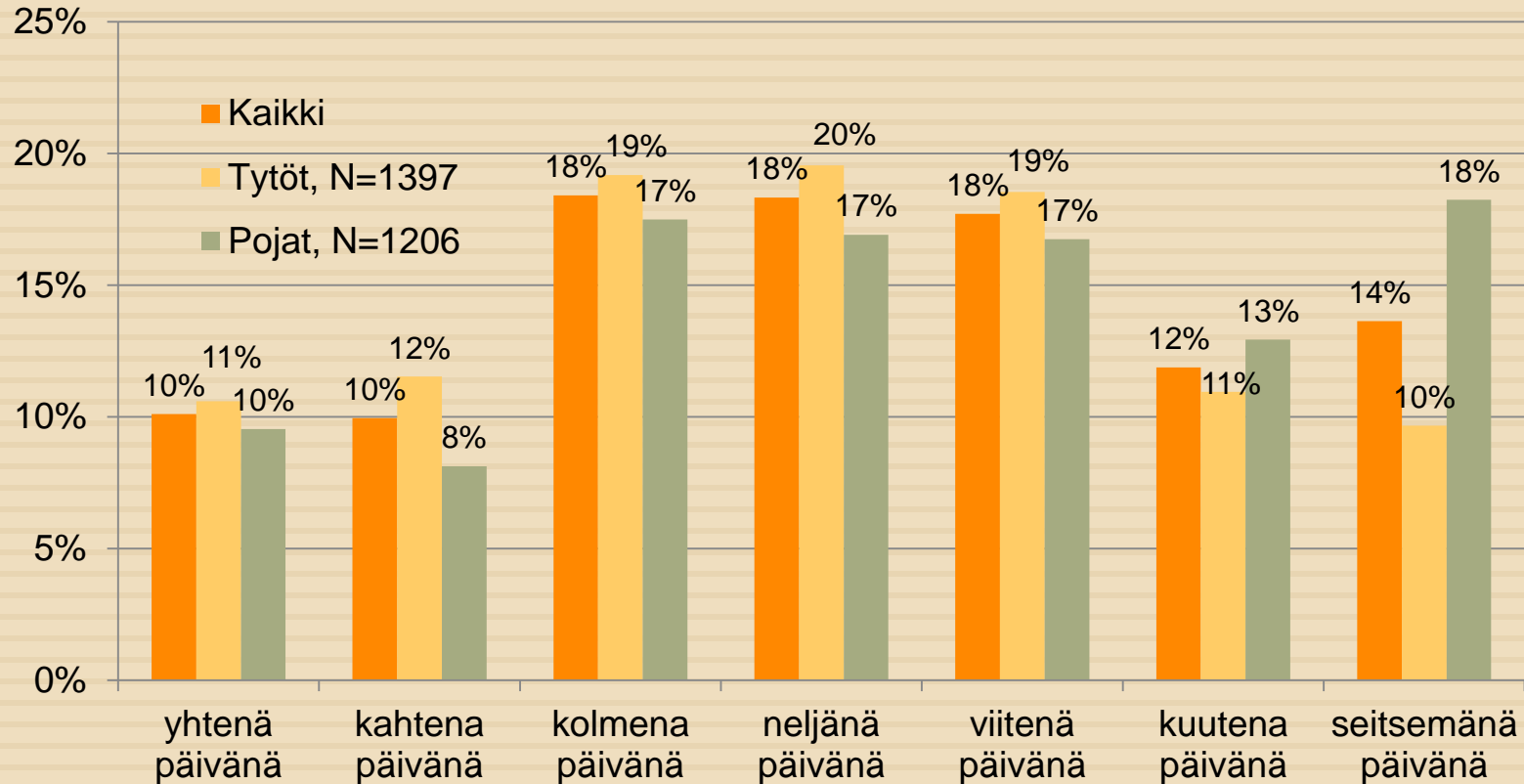
Kuinka monta läheistä ystävää sinulla on tällä hetkellä?

Ystävien määrä

Pojilla on tyttöjä useammin kolme tai useampia ystäviä. Kuntien välillä ei ole eroa ystävien määrässä.

Kuinka monena päivänä viikossa vietät aikaa ystäväsi kanssa kouluajan ulkopuolella?

Ystävien kanssa vietetty aika

Pojat viettävät tyttöjä useammin aikaa ystäviensä kanssa. Kuntien välillä on eroa siinä kuinka monena päivänä lapset viettävät aikaa ystäviensä kanssa kouluajan ulkopuolella. Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen viidesluokkalaiset viettävät keskimäärin hieman harvemmin aikaa ystäviensä kanssa.

Yhteenveto sosiaalisista suhteista

- Suurin osa vastaajista pitää kotinsa ilmapiiriä vähintään melko hyvänä ja suurimman osan vanhemmat tietävät paljon lastensa tekemisistä.
- Vastaajista suurimmalla osalla on kolme tai useampia ystäviä.
- 2 %:lla ei ole yhtään ystävää; pojista 3%:lla, tytöistä 1%:lla.

- Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen
 - Lapset kokevat äitiensä tietävän enemmän asioistaan, isien vähemmän.
 - Lapset kokevat vanhempiensa tietävän paremmin lastensa internetinkäytöstä.
 - Lapset viettävät keskimäärin harvemmin aikaa ystäviensä kanssa.

Aineellinen hyvinvointi

Aineellinen hyvinvointi

Aineellista hyvinvointia selvitettiin kysymällä vastaajan näkemystä perheensä taloudellisesta toimeentulosta ja sitä onko perheellä tiettyjä asioita.

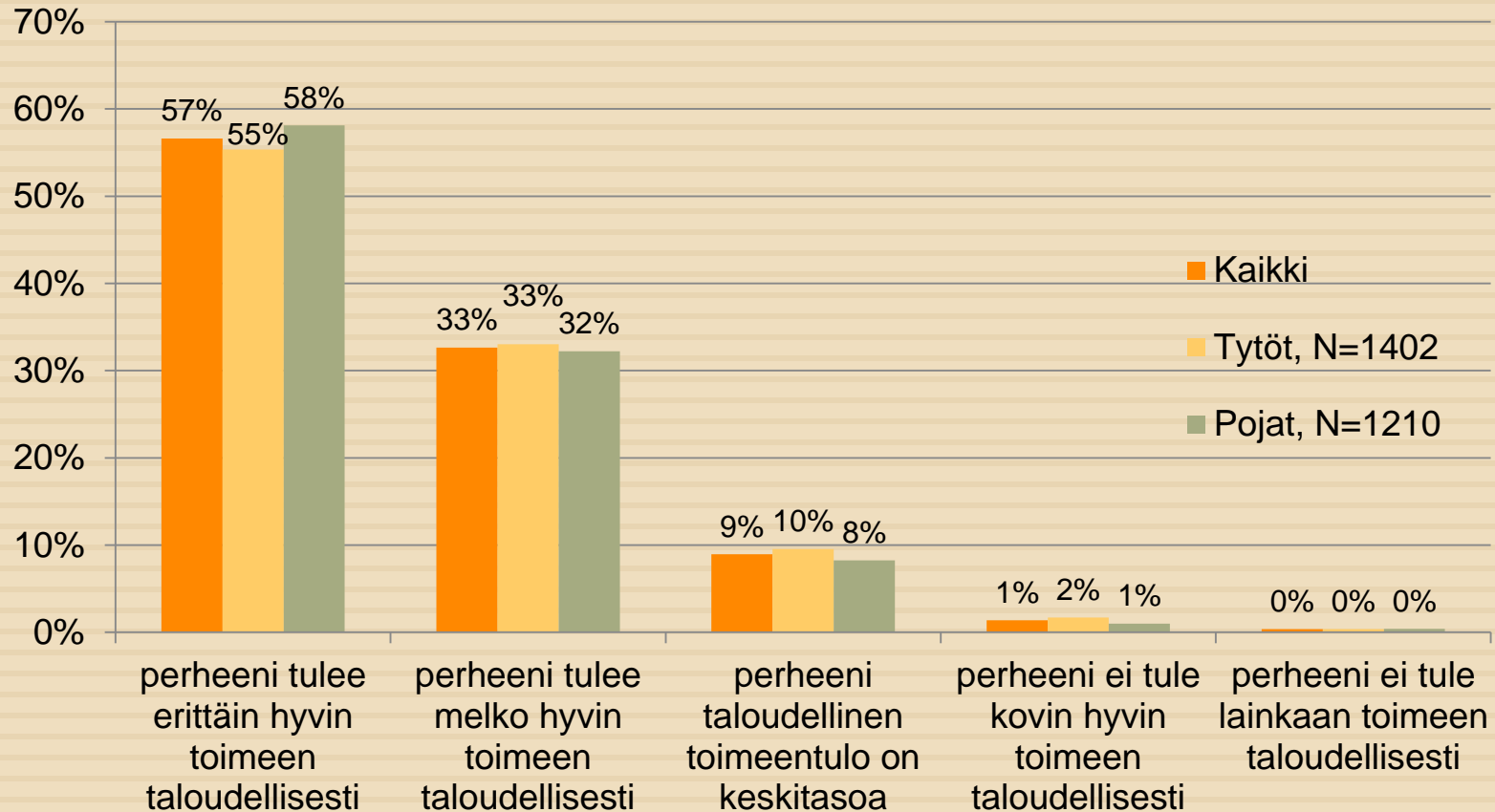
- Vastaajista suurin osa (57 %) kokee, että heidän perheensä tulee erittäin hyvin toimeen taloudellisesti.
- Vastaajien isistä 91 % ja äideistä 86 % on töissä.
- Vastaajien perheistä 3 %:lla ei ole autoa, 30 %:lla on yksi auto ja 66 %:lla on kaksi tai useampia autoja.

- Oma huone on 85 %:lla vastaajista.
 - 44 %:lla on omassa huoneessa TV.
 - 61 %:lla on omassa huoneessa tietokone (edellisessä selvityksessä 45 %:lla).

- Vastaajista 97 %:lla on kotona käytössään tietokone (edellisessä 99 %:lla).

Miten koet perheesi taloudellisen tilanteen?

Koettu perheen taloudellinen tilanne

Tyttöjen ja poikien välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa siinä millaiseksi he kokevat perheensä taloudellisen tilanteen. Kuntien välillä sen sijaan on eroa.

Yhteenveto aineellisesta hyvinvoinnista

- Valtaosa vastaajista kokee, että heidän perheensä tulee erittäin hyvin toimeen taloudellisesti.
- Alle 2 % on sitä mieltä, että heidän perheensä ei tule kovin hyvin tai ei lainkaan toimeen taloudellisesti.
 - Heistä 28 % kokee kotinsa ilmapiirin melko tai todella huonoksi. Edellisessä selvityksessä vastaava osuus oli 36 %.
- 61 %:lla lapsista on omassa huoneessa tietokone, edellisessä selvityksessä 45 %:lla.
- 88 %:lla lapsista on älypuhelin ja 43 %:lla tablet-tietokone.

Terveystottumukset ja riskikäyttäytyminen

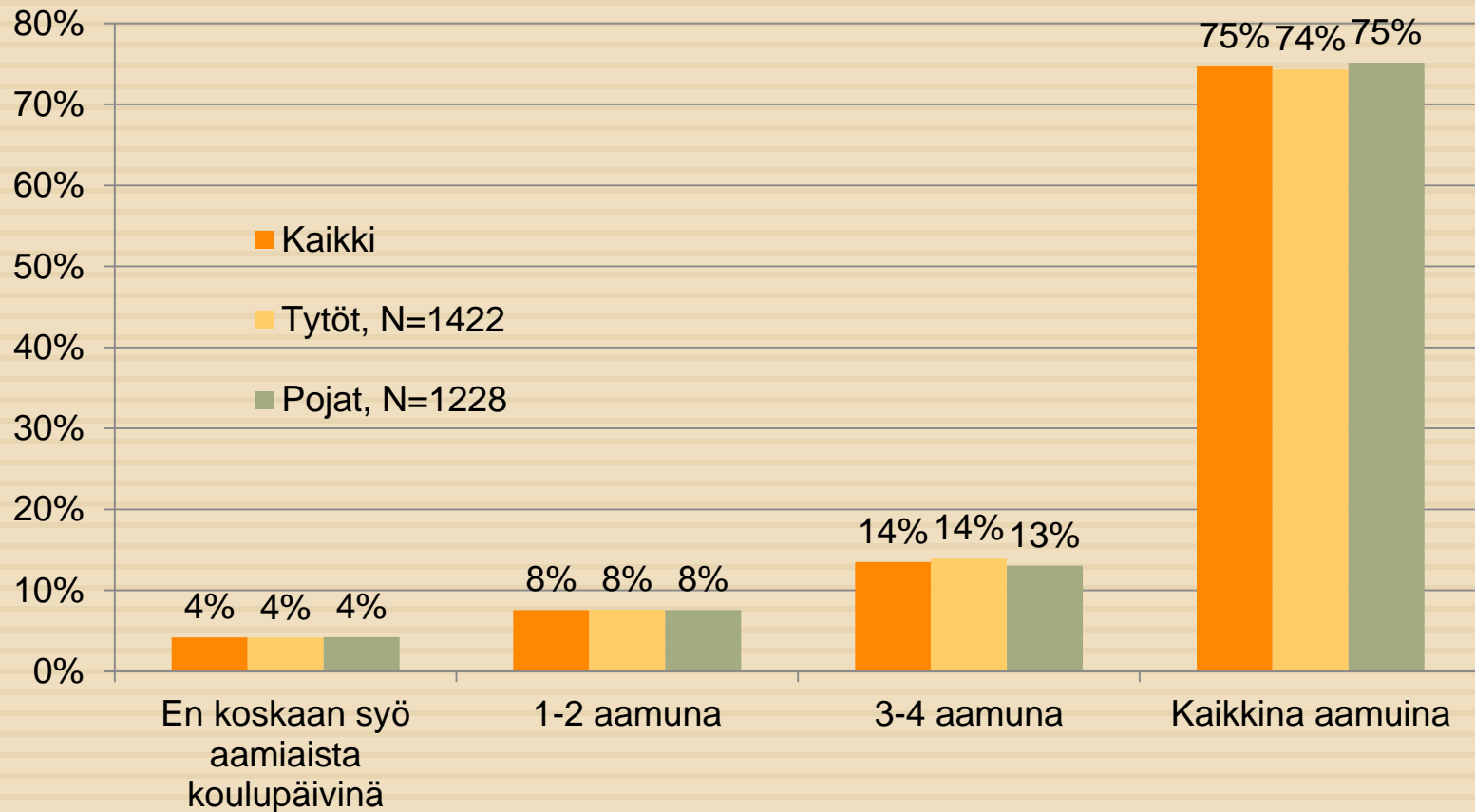
Ruokailutottumukset

Vastaajan ruokailutottumuksia selvitettiin kysymällä aamiaisen ja perheen yhteisten aterioiden syömisestä ja kuinka usein syö/juo erilaisia terveellisiä ja epäterveellisiä ruokia/juomia.

- Suurin osa vastaajista syö aamiaista arkisin (75 %) ja viikonloppuisin (89 %) ja suurimman osan kotona syödään yhteinen ateria (arkisin 62 %, viikonloppuisin 78 %).
- Yleisesti vastaajien ruokailutottumukset ovat terveellisiä, mutta vain alle 40 % vastaajista syö päivittäin hedelmiä ja vihanneksia.

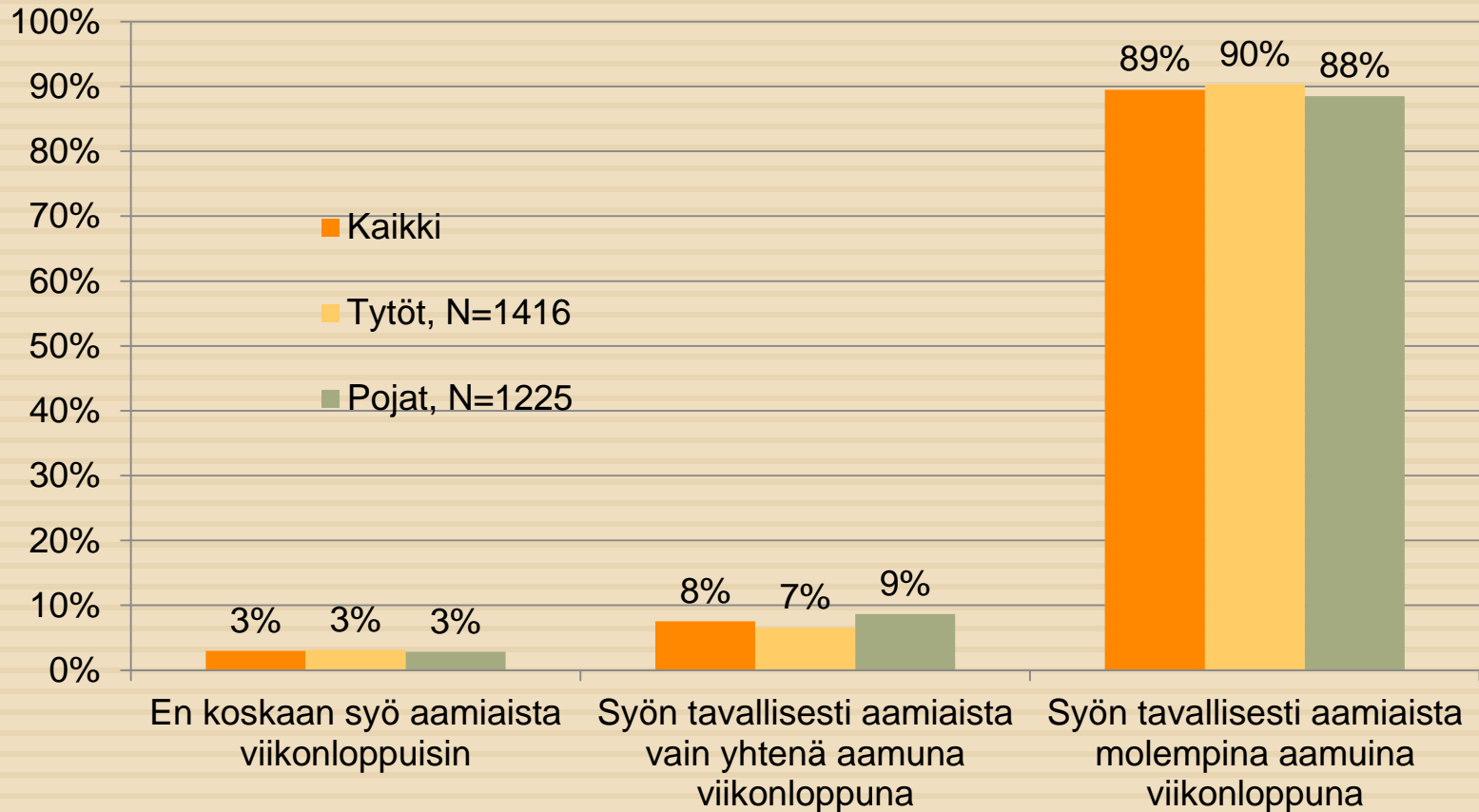
Kuinka usein syöt yleensä aamiaista koulupäivinä?

Aamiainen koulupäivänä

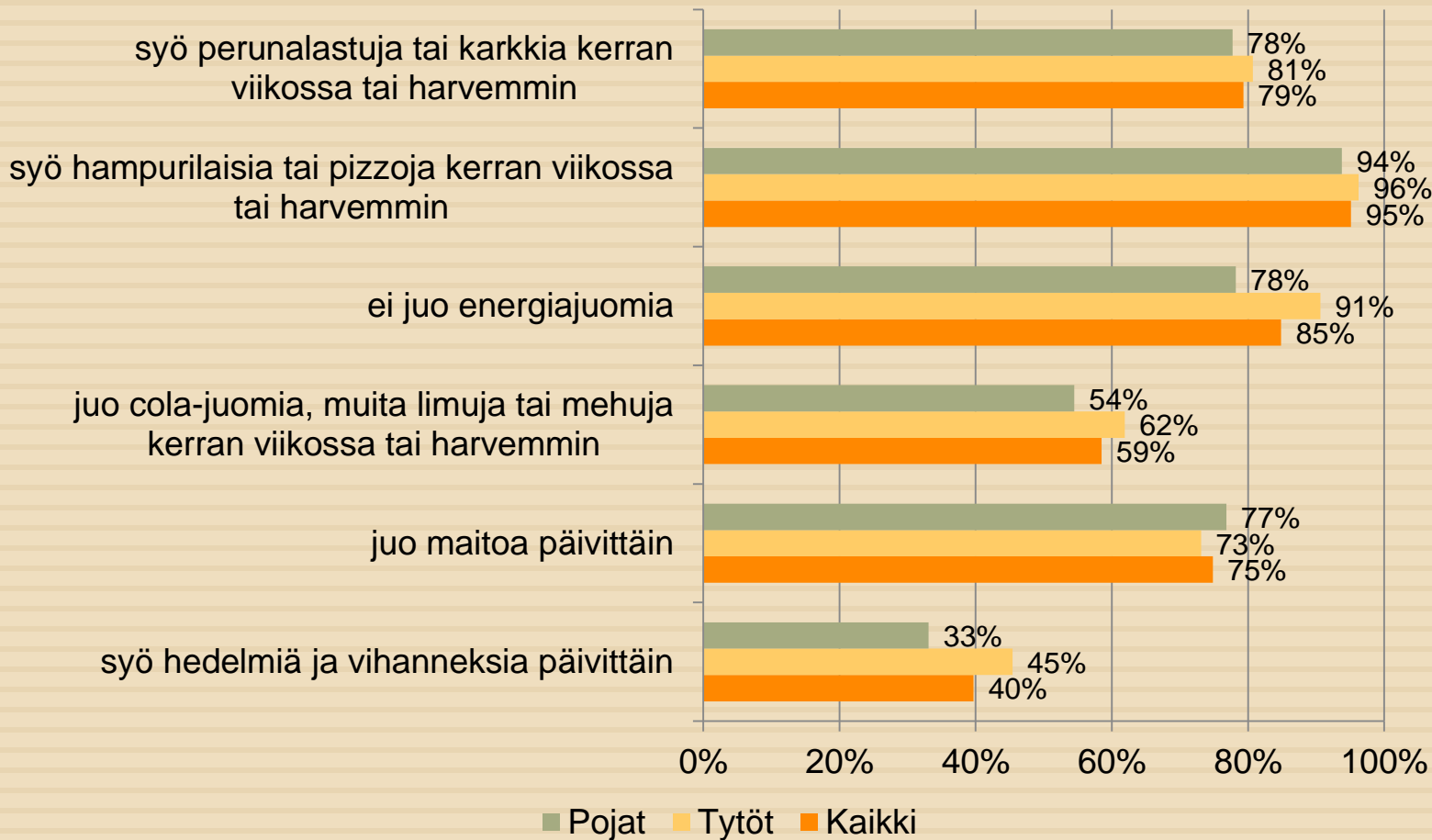
Pojista hieman harvempi syö aamiaisen joka kouluaamu verrattuna lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin. Tästä johtuen sukupuolten välillä ei ole eroa aamiaisen syömisessä, toisin kuin vuoden 2012 selvityksessä. Kuntien välillä on eroa aamiaisen syömisessä koulupäivisin.

Kuinka usein syöt yleensä aamiaista viikonloppuisin?

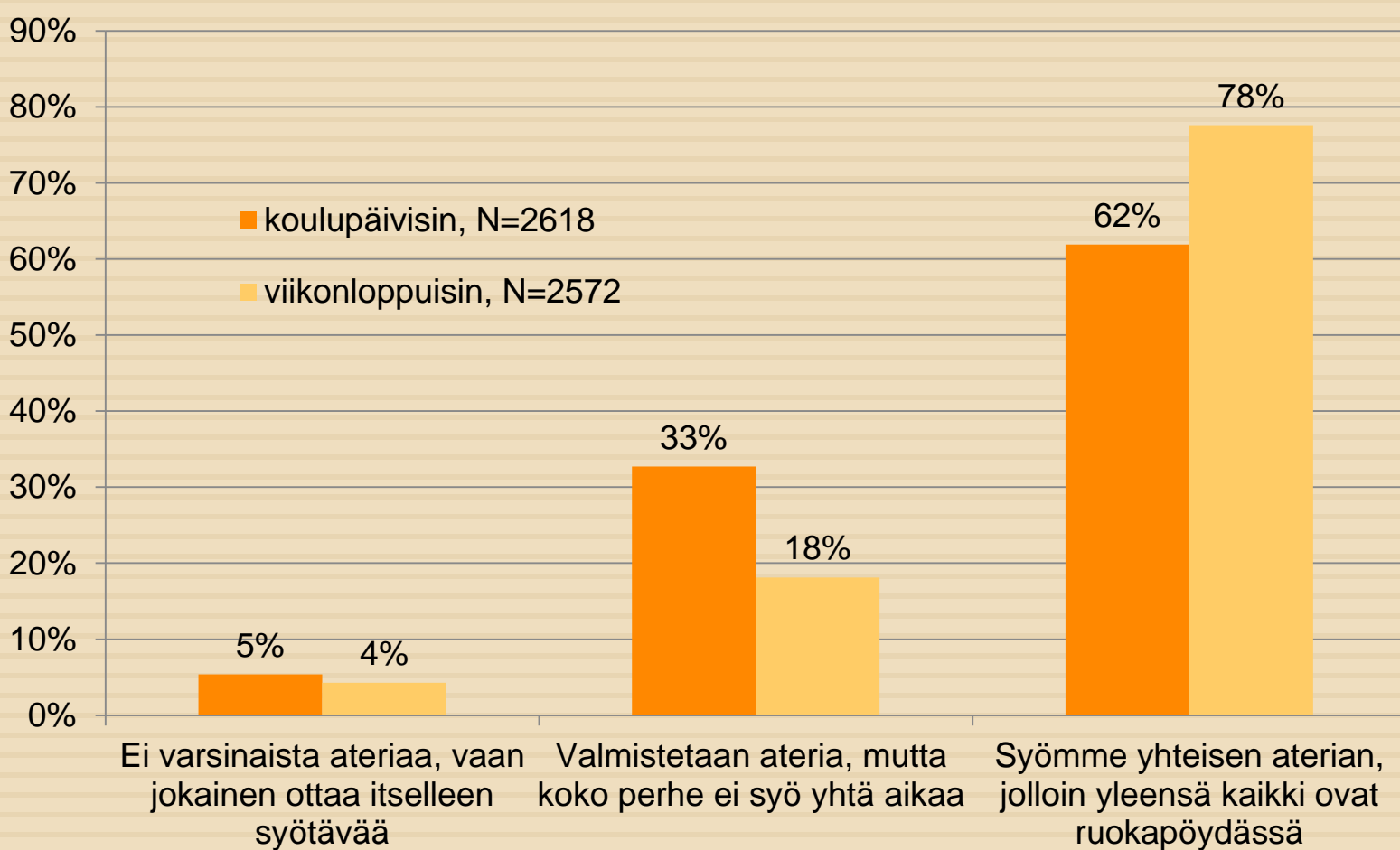
Aamiainen viikonloppuna

Tytöt syövät aamiaista viikonloppuisin hieman harvemmin kuin vuoden 2011-2012 viidesluokkalaiset. Sukupuolten välinen ero on näin ollen poistunut. Kuntien välillä on eroa. Prosentti vastaajista ei syö aamiaista arkena eikä viikonloppuisin.

Terveelliset ja epäterveelliset ruokailutottumukset

Pojat syövät tyttöjä useammin hampurilaisia ja pizzoja ja juovat useammin energiajuomia, limuja tai mehuja. Toisaalta pojat juovat tyttöjä useammin maitoa, mutta tytöt syövät useammin hedelmiä ja vihanneksia. Verrattuna lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin energiajuomien, limujen ja mehujen sekä maidon juonti on vähentynyt. Hedelmien ja vihannesten käyttö on lisääntynyt. Viidesluokkalaisten ruokailutottumukset ovat näin ollen parantuneet.

Perheen ateriointitottumukset

Kuntien välillä on eroa viikonloppujen aterioiden syömisessä.

Perheen aterioinnin yhteydet ruokailutottumukseen

Perhe syö yhteisen aterian

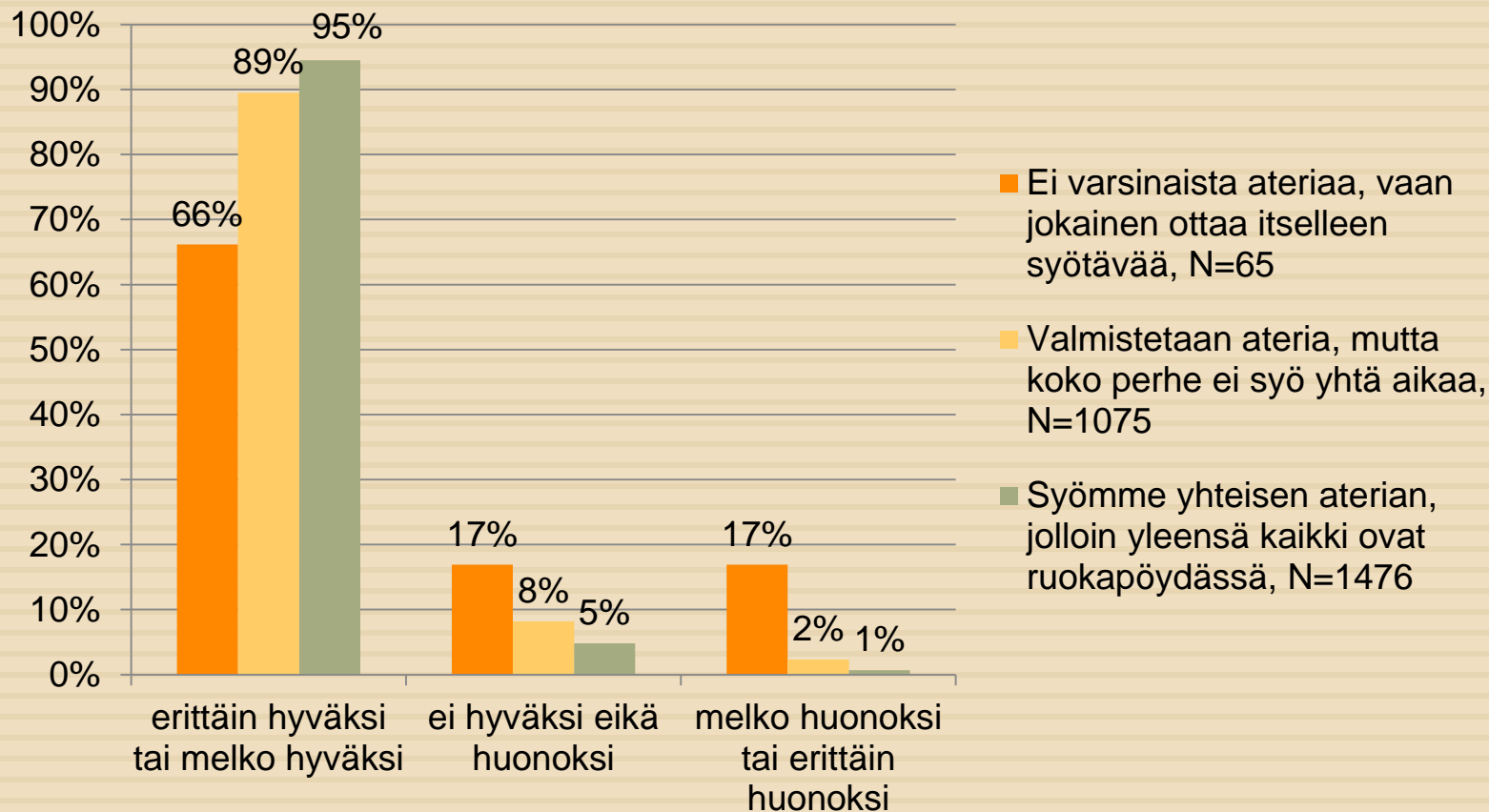
- Lapsi syö/juo useammin
 - Vihanneksia ja hedelmiä
 - Maitoa
 - Aamiaista
 - Koululounaan
- Lapsi syö/juo harvemmin
 - Limuja ja mehuja
 - Energiajuomia
 - Hampurilaisia ja pizzoja
 - Perunalastuja ja karkkia

Perhe ei syö yhteistä ateriaa

- Lapsi syö/juo useammin
 - Limuja ja mehuja
 - Energiajuomia
 - Hampurilaisia ja pizzoja
 - Perunalastuja ja karkkia
- Lapsi syö/juo harvemmin
 - Vihanneksia ja hedelmiä
 - Maitoa
 - Aamiaista
 - Koululounaan

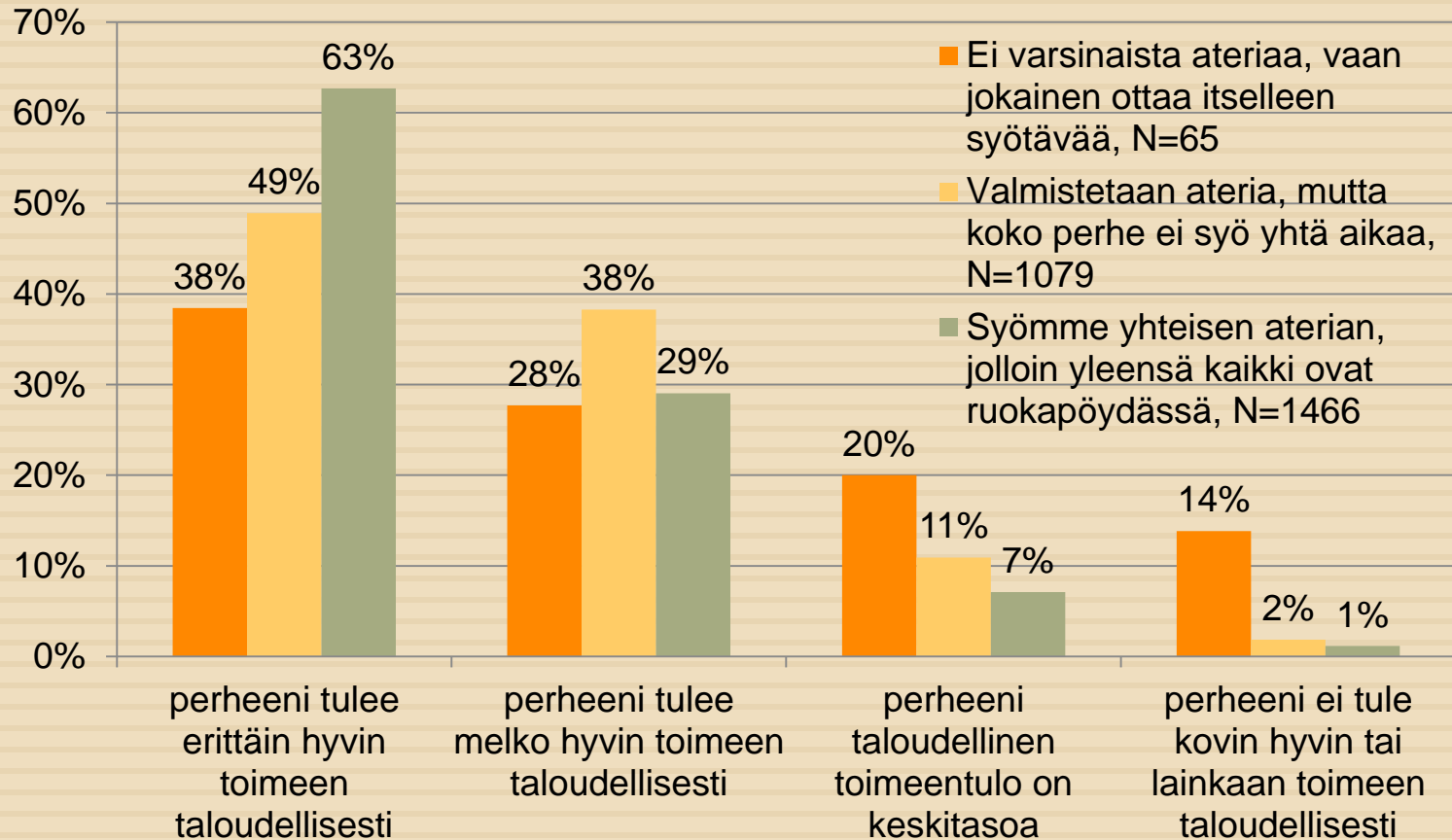
Millaiseksi koet kotisi ilmapiirin?

Perheen ateriointi ja kodin ilmapiiri

Perheen ateriointi on yhteydessä kodin koettuun ilmapiiriin. Vastaajat, joiden perheissä syödään yhteiset ateriat, pitävät kotinsa ilmapiiriä parempana.

Mitä mieltä olet perheesi taloudellisesta tilanteesta?

Perheen ateriointi ja koettu taloudellinen tilanne

Perheen aterioinnin ja perheen koetun taloudellisen tilanteen välillä on yhteys.

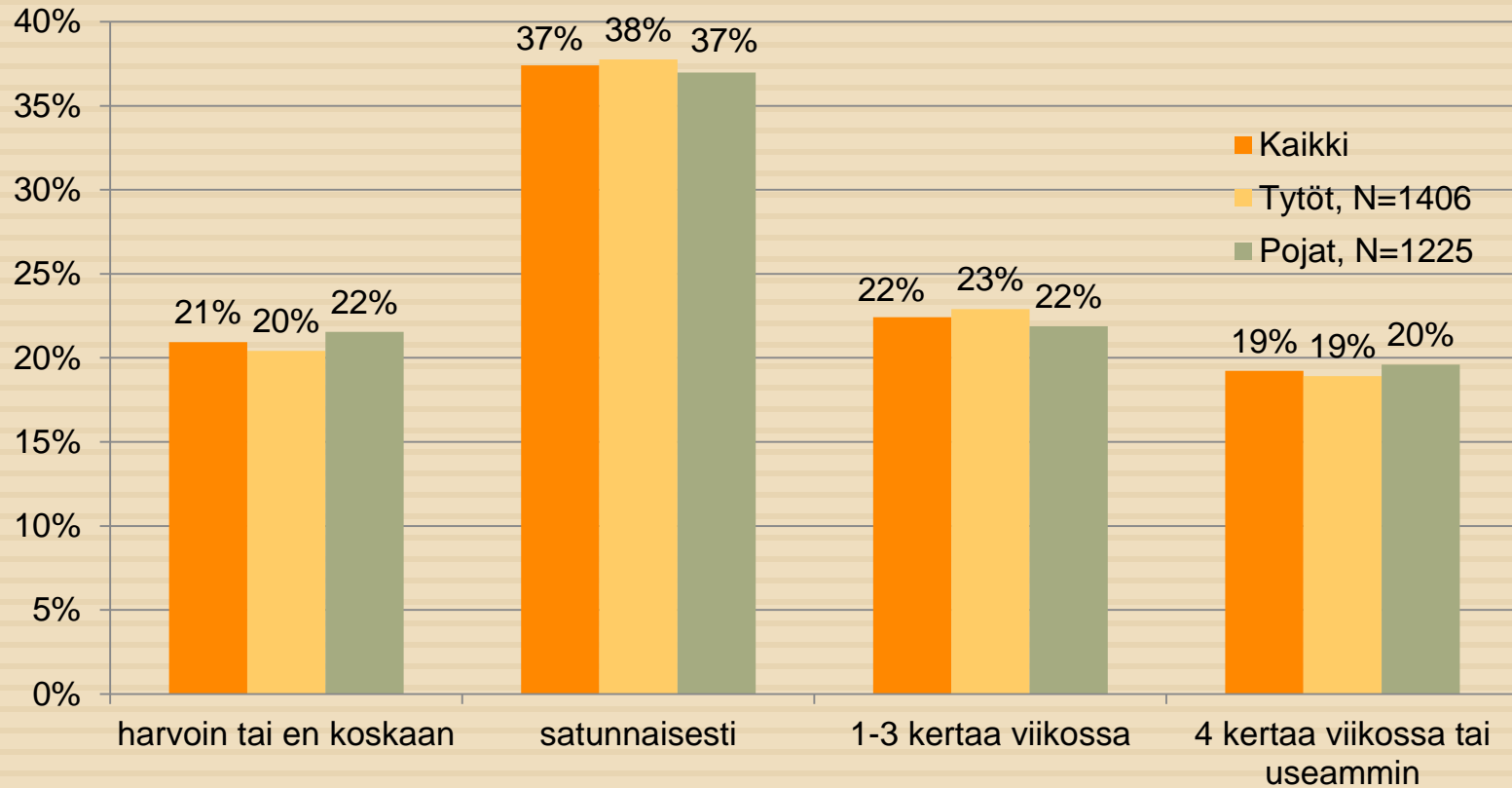
Nukkuminen

Vastaajilta kysyttiin väsymyksestä ja nukkumaanmeno- ja heräämisajoista sekä arkisin että viikonloppuisin.

- Vastaajista 86 % menee nukkumaan klo 22 mennessä, jos seuraavana päivänä on koulua (edellisessä selvityksessä 75 %).
- Viikonloppuisin ja vapaapäivinä 25 % vastaajista menee nukkumaan vasta klo 24 tai sen jälkeen (edellisessä selvityksessä 21 %).
- Kouluaamuina suurin osa, 71 % vastaajista, herää viimeistään klo 7 (edellisessä selvityksessä 65 %).
- Viikonloppuaamuisin 64 % vastaajista herää klo 9 tai klo 10 (edellisessä selvityksessä 60 %).
- 42 % vastaajista tuntee viikoittain itsensä väsyneeksi noustessaan aamulla.

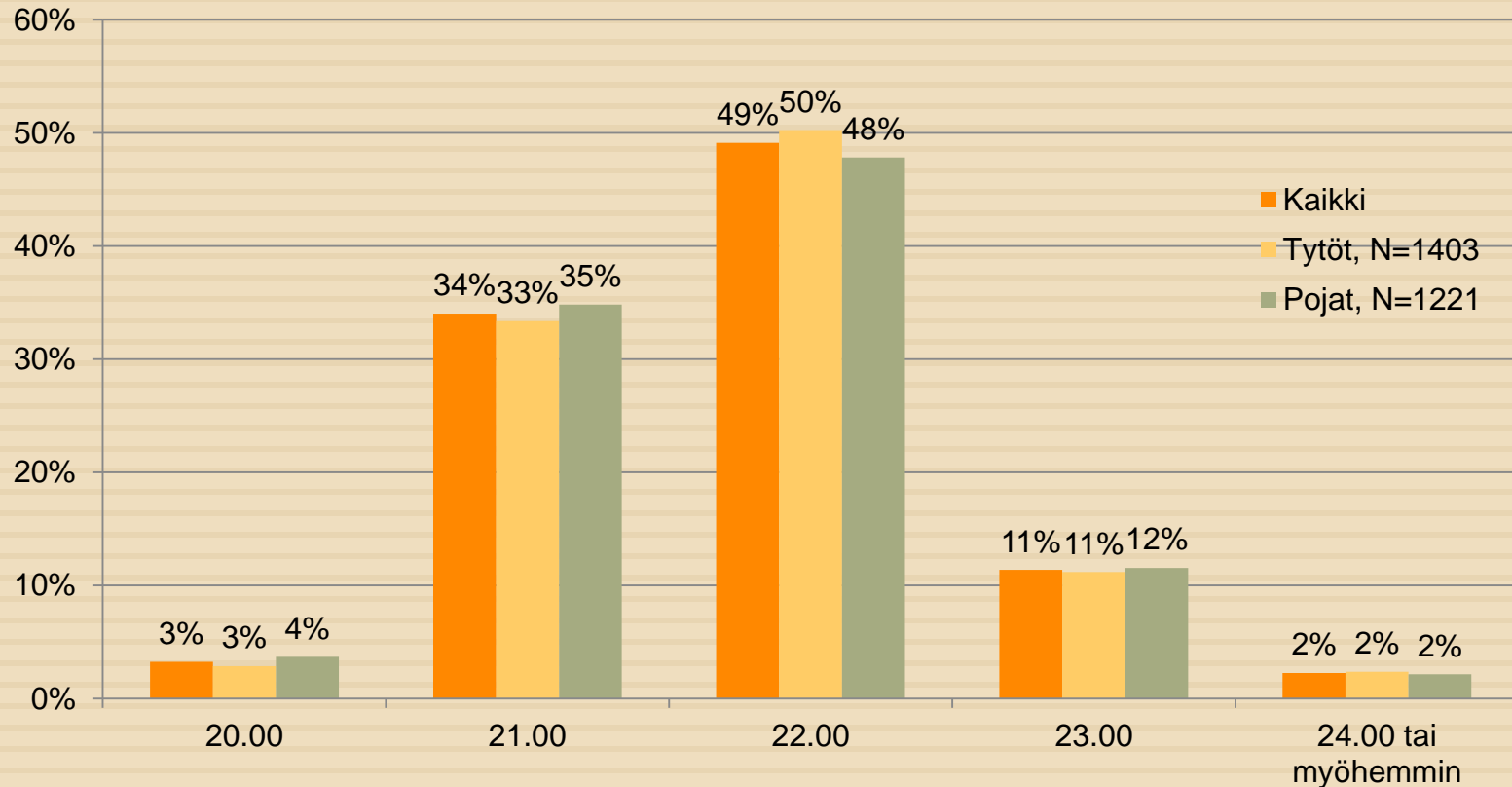
Miten usein koulupäivinä tunnet itsesi väsyneeksi noustessasi aamulla?

Väsymys

Verrattuna vuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin sukupuolten väliset erot ovat kaventuneet (ei enää tilastollisesti merkitsevää eroa). Väsyneisyyttä koetaan hieman harvemmin. Kuntien välillä on eroa oppilaiden väsyneisyydessä.

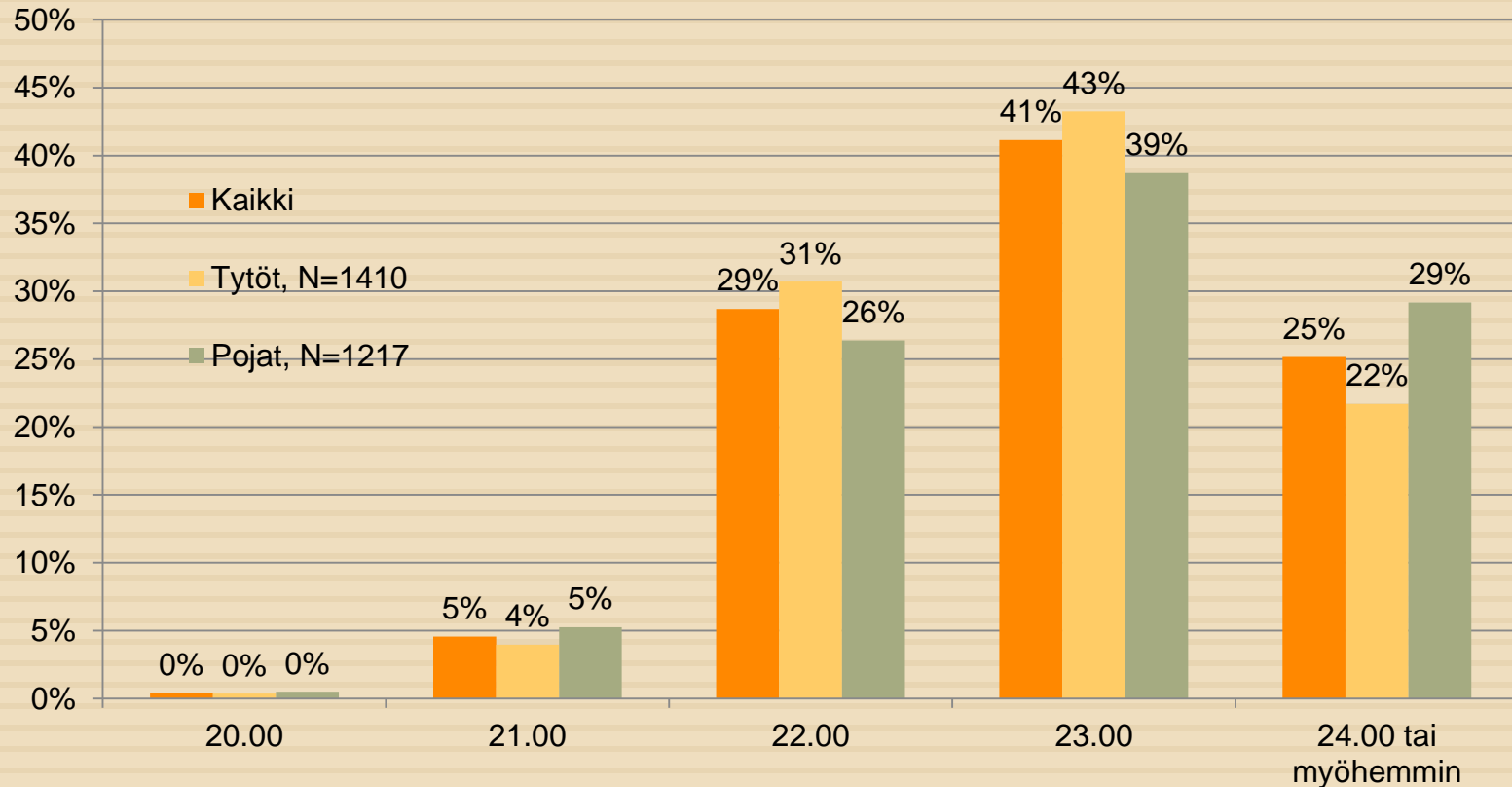
Milloin menet nukkumaan, jos sinun on mentävä kouluun seuraavana päivänä? Viimeistään klo

Nukkumaanmeno, kun seuraavana päivänä on koulua

Sukupuolten väliset erot ovat kaventuneet vuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna. Suurempi osa vastaajista menee viimeistään klo 22 nukkumaan arkisin. Vastaajat, joilla ei ole omassa huoneessaan tietokonetta, menevät aikaisemmin nukkumaan kuin vastaajat, joiden huoneessa on tietokone. Kuntien välillä ei ole eroa.

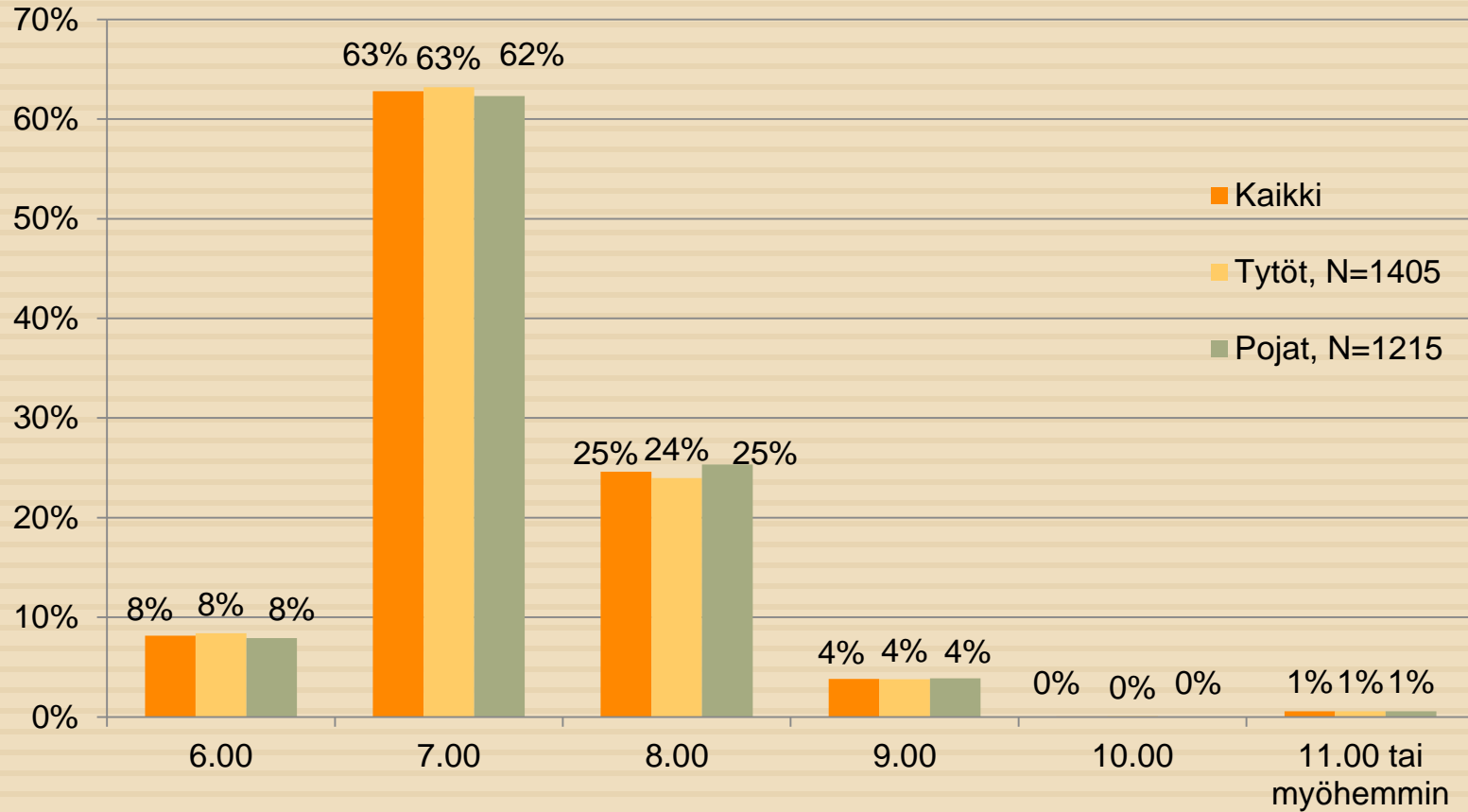
Milloin menet nukkumaan viikonloppuisin tai vapaapäivinä? Viimeistään klo

Nukkumaanmeno viikonloppuisin tai vapaapäivinä

Tyttöjen ja poikien väliset erot nukkumaanmenoajassa ovat tilastollisesti merkitseviä: pojista suurempi osa menee nukkumaan klo 24 tai sen jälkeen. Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen, suurempi osa menee oppilaista menee viimeistään klo 22 nukkumaan, mutta toisaalta suurempi osa menee nukkumaan vasta klo 24 tai myöhemmin. Kuntien välillä on eroa nukkumaanmenoajoissa viikonloppuisin. Vastaajat, joilla ei ole omassa huoneessaan tietokonetta, menevät aikaisemmin nukkumaan kuin vastaajat, joiden huoneessa on tietokone.

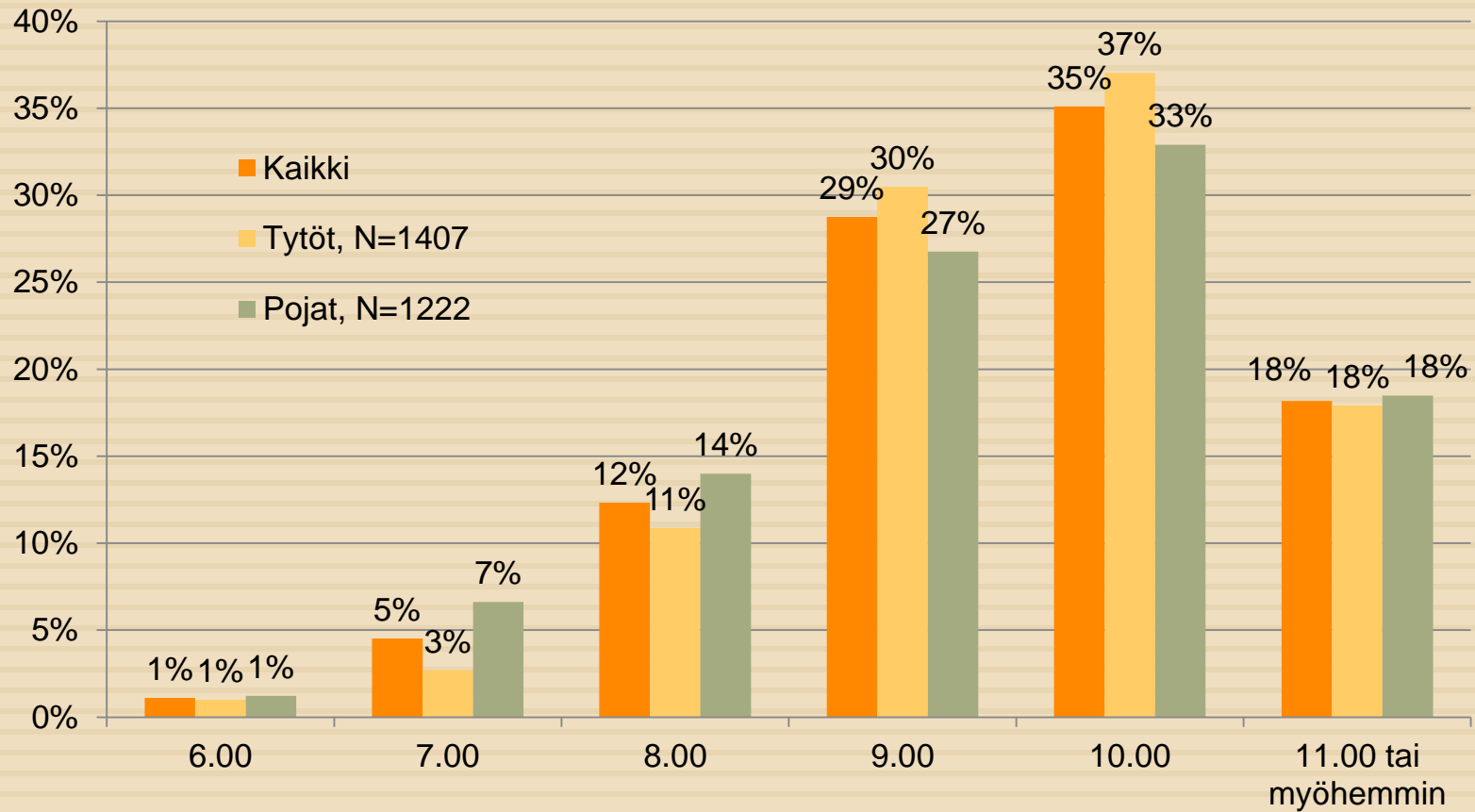
Milloin heräät kouluamuisin? Viimeistään klo

Herääminen kouluamuisin

Tyttöjen ja poikien välillä ei ole eroa kouluamuisin heräämisessä. Kuntien välillä eroa on.

Milloin herää viikonloppuisin tai vapaapäivinä? Viimeistään klo

Herääminen viikonloppuisin tai vapaapäivinä

Tytöt heräävät viikonloppuisin myöhemmin kuin pojat. Kuntien välillä ei ole eroa.

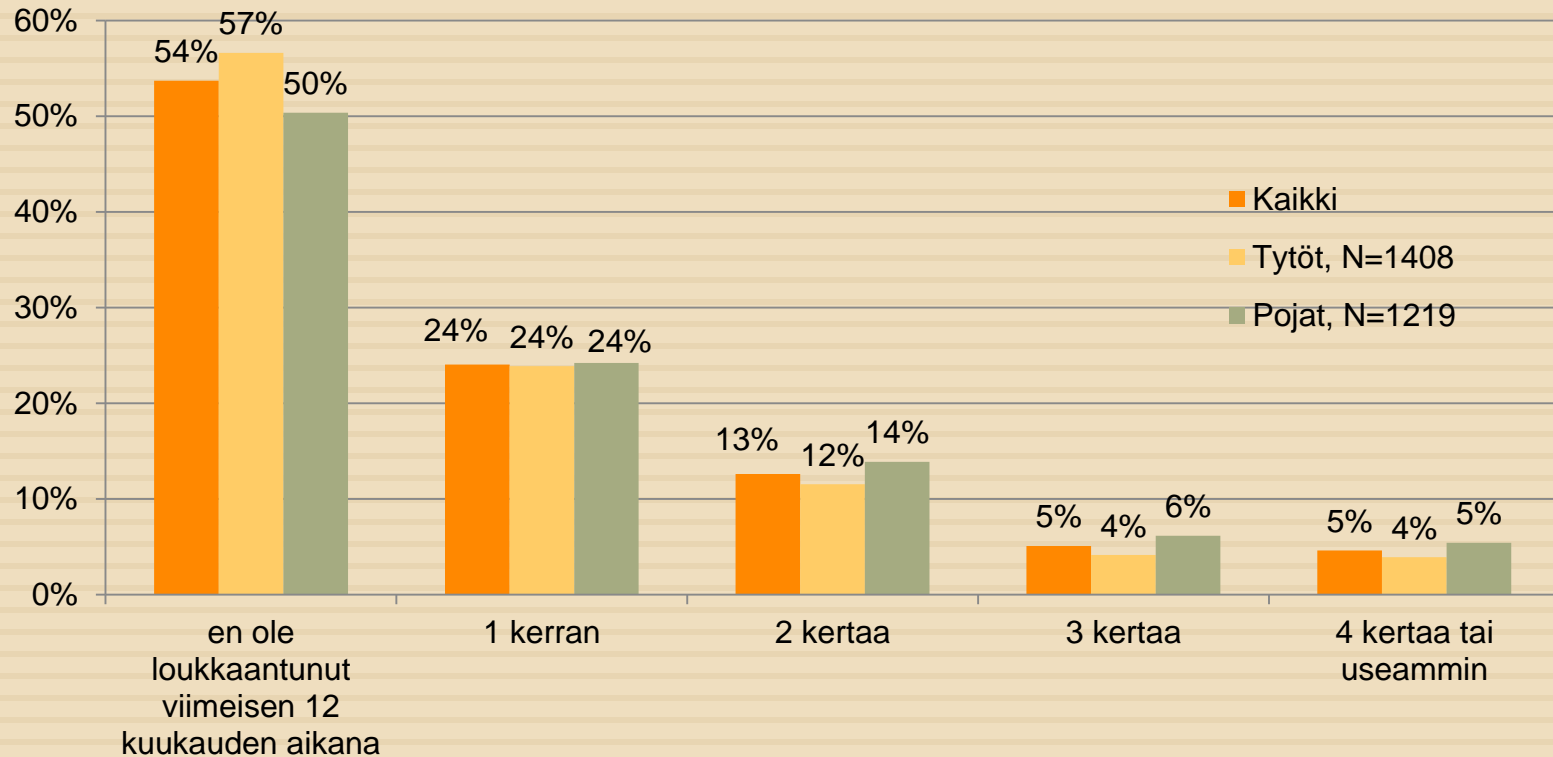
Loukkaantumiset ja tappelut

Vastaajilta kysyttiin kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana he ovat loukkaantuneet niin, että ovat tarvinneet sairaanhoitajan tai lääkärin hoitoa, ja ovat olleet tappelussa, jossa on käytetty väkivaltaa.

- Vastaajista 54 % ei ole loukkaantunut viimeisen 12 kuukauden aikana, edellisessä selvityksessä 56 %.
- 78 % vastaajista ei ollut tappelussa viimeisen 12 kuukauden aikana, edellisessä selvityksessä 70 %.

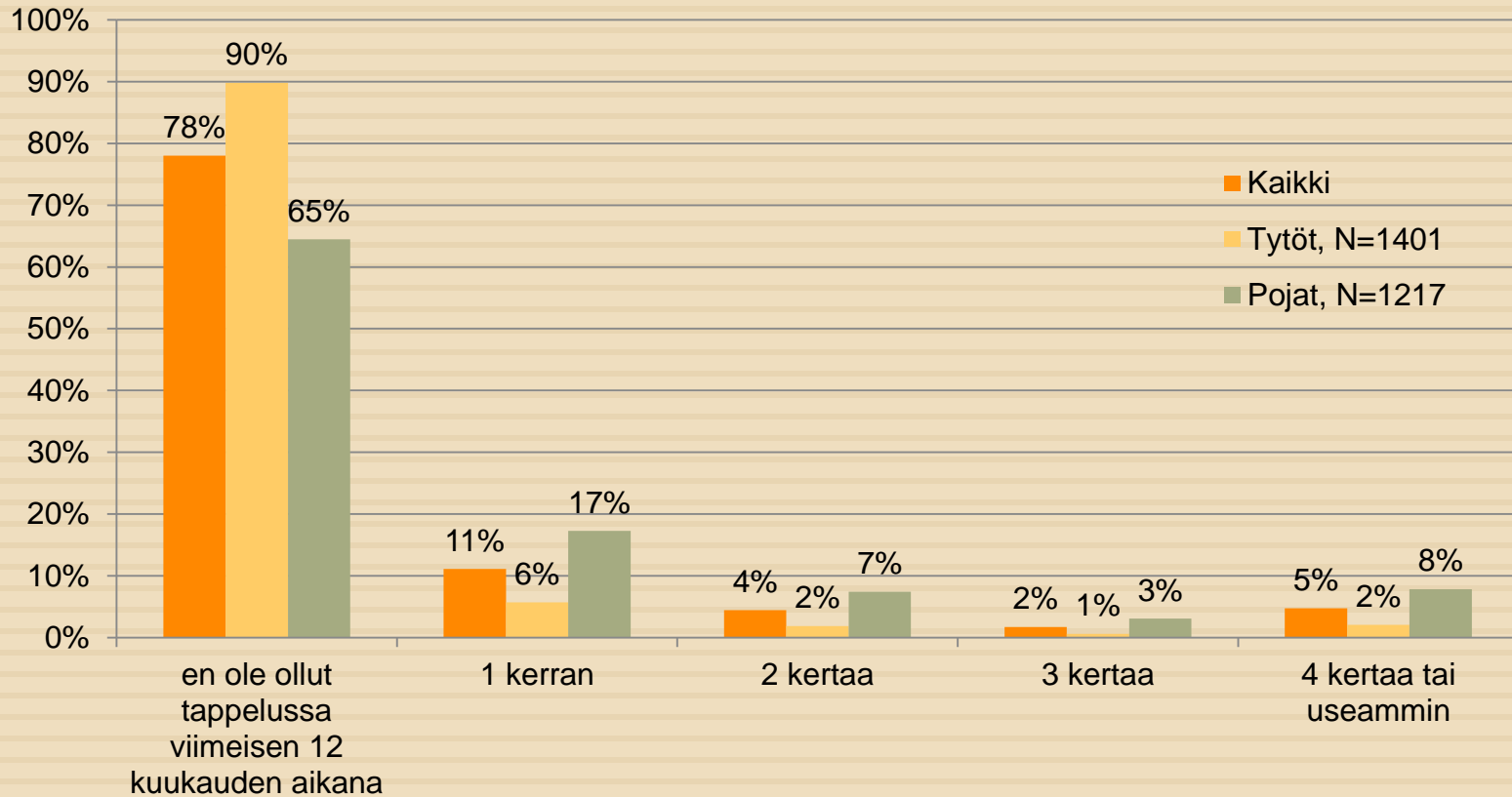
Kuinka monta kertaa viimeisen 12 kuukauden aikana olet loukkaantunut niin, että olet joutunut lääkäriin tai sairaanhoitoon?

Loukkaantumiset

Pojat ovat loukkaantuneet useammin kuin tytöt. Kuntien välillä on eroa loukkaantumisissa. Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen hieman useampi on loukkaantunut kuluneen 12 kuukauden aikana.

Kuinka monta kertaa viimeisen 12 kuukauden aikana olet ollut tappelussa, jossa on käytetty väkivaltaa?

Tappelut

Pojat ovat olleet tappeluissa tyttöjä useammin. Tappeluissa olleet ovat viimeisen 12 kuukauden aikana myös loukkaantuneet muita useammin. Kiusatut ovat olleet tappeluissa muita useammin. Vuoden 2012 selvitykseen verrattuna väkivaltaisiin tappeluihin on osallistunut pienempi osa. Kuntien välillä on eroa.

Alkoholi ja tupakka

Alkoholin ja tupakan käyttöä on selvitetty kysymällä vastaajilta ovatko he ja kuinka usein he ovat polttaneet tupakkaa ja olleet humalassa.

- Vastaajista noin 4 % on polttanut tupakkaa (edellisessä selvityksessä 6 %).
- Tällä hetkellä 2648 vastaajasta päivittäin tupakoi 16 (edellisessä selvityksessä 8), viikoittain, mutta ei päivittäin, tupakoi 2 (edellisessä 4) ja harvemmin kuin kerran viikossa tupakoi 11 (edellisessä 28)*.
- Kuntien välillä on eroa siinä onko vastaaja polttanut tupakkaa, mutta kuntien välillä ei ole eroa siinä onko vastaaja ollut humalassa.
- Vastaajista 1,4 % on ollut humalassa (edellisessä 2 %).
- Usein humalassa on ollut 17 vastaajaa (edellisessä selvityksessä 11), eli 0,6 % kaikista 2643 vastaajasta *(edellisessä selvityksessä N =2358).
- Vastaajista 96 % ei ole ollut humalassa eikä polttanut tupakkaa (edellisessä 93 %).
- Vastaajista alle prosentti on ollut humalassa ja polttanut tupakkaa (edellisessä prosentti).
- Tupakointi ja alkoholinkäyttö ovat yhteydessä toisiinsa.
 - Tupakkaa polttaneista vastaajista 23 % on ollut humalassa (edellisessä 18 %).
 - Humalassa olleista vastaajista 57 % on polttanut tupakkaa.

Tupakointi

- Tappeluihin osallistuminen
 - ▣ Mitä useammin oppilas on ollut väkivaltaisessa tappelussa, sitä todennäköisemmin hän on polttanut tupakkaa.
- Muiden kiusaaminen
 - ▣ Mitä useammin oppilas on kiusannut muita, sitä todennäköisemmin hän on polttanut tupakkaa.

Tupakointi

- Nukkumaanmeno-aika
 - ▣ Mitä myöhemmin oppilas menee nukkumaan, sitä todennäköisemmin hän on polttanut tupakkaa.
- Perheen taloudellinen tilanne
 - ▣ Mitä heikommaksi oppilas kokee perheensä taloudellisen tilanteen, sitä todennäköisemmin hän on polttanut tupakkaa.
- Koulunkäynnistä pitäminen
 - ▣ Mitä vähemmän oppilas pitää koulunkäynnistä, sitä todennäköisemmin hän on polttanut tupakkaa.

Humalassa oleminen

- Väkivaltaiset tappelut
 - ▣ Mitä useammin vastaaja on ollut tappelussa, sitä todennäköisemmin hän on ollut humalassa.
- Nukkumaanmeno-aika
 - ▣ Mitä myöhemmin oppilas menee arkisiin nukkumaan, sitä todennäköisemmin hän on ollut humalassa.
- Koulutyön määrä
 - ▣ Mitä useammin oppilas kokee koulutyön määrän olevan liian pieni tai liian suuri, sitä todennäköisemmin hän on ollut humalassa.

Yhteenveto terveystottumuksista ja riskikäyttäytymisestä

- Suurin osa viidesluokkalaisista syö terveellisesti.
- Perheen yhteisillä aterioilla on yhteys lasten ruokailutottumuksiin, perheen taloudelliseen tilanteeseen ja kodin ilmapiiriin.
- Yli puolet vastaajista tuntee olonsa aamulla väsyneeksi satunnaisesti tai ei koskaan.
- Suurin osa vastaajista ei ole loukkaantunut tai ollut tappelussa viimeisen vuoden aikana.
 - Pojat ja kiusatut ovat tapelleet muita useammin.
- Vastaajista vain harva on polttanut tupakkaa tai ollut humalassa.
- Kuntien välillä on eroa siinä onko vastaaja polttanut tupakkaa.

Yhteenveto terveystottumuksista ja riskikäyttäytymisestä

- Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen
 - Ruokailutottumukset ovat parantuneet.
 - Väsyneisyys on hieman vähentynyt.
 - Tappelut ovat vähentyneet, loukkaantumiset taas hieman lisääntyneet.
 - Pienempi osa on polttanut tupakkaa.
 - Hieman pienempi osa on ollut humalassa.
 - Suurempi osa ei ole polttanut tupakkaa eikä ollut humalassa (tässä selvityksessä 96 %, edellisessä 93 %).

Terveydentilan kokeminen

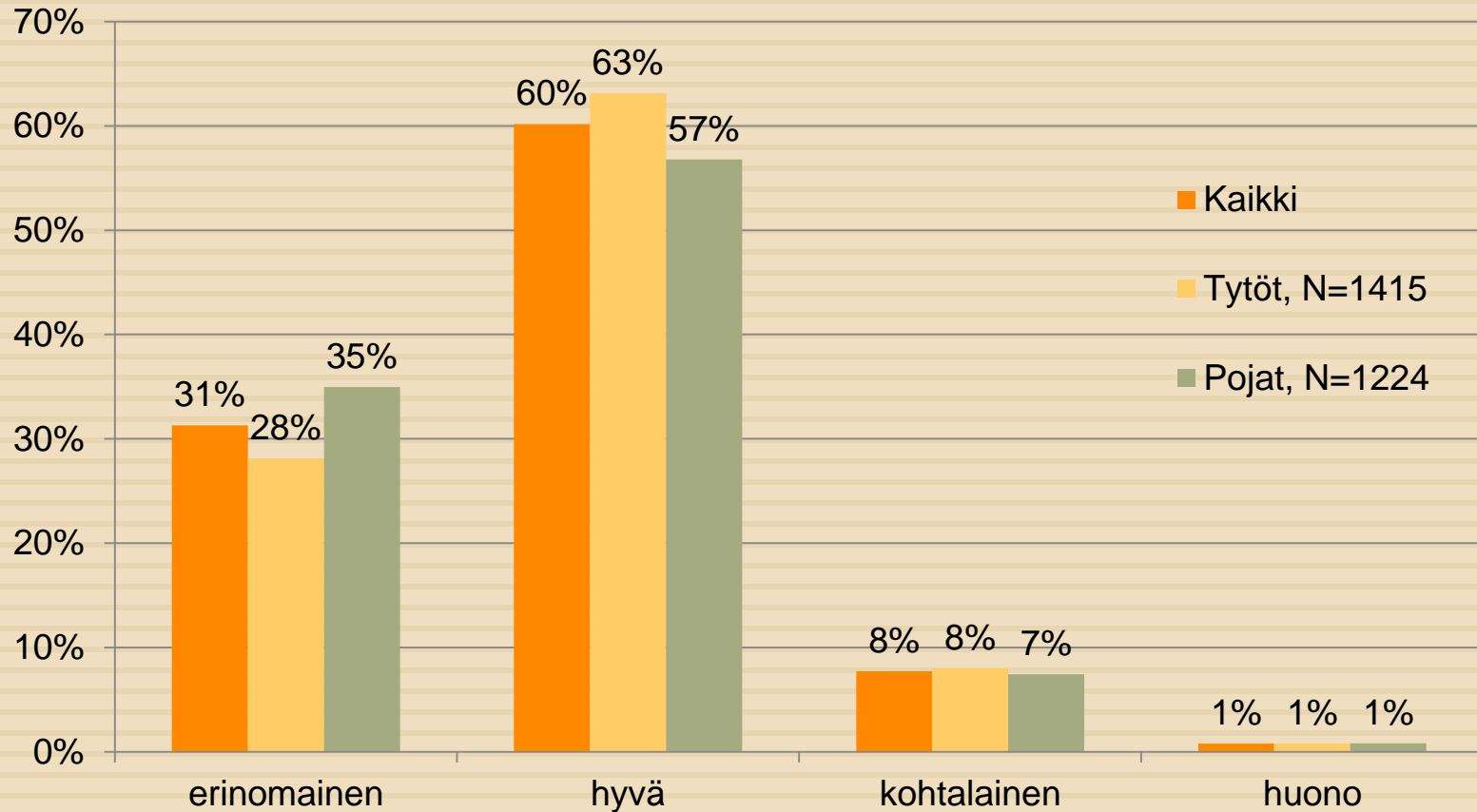
Terveystila

Vastaajan terveydentilaa selvitettiin kysymällä millaiseksi hän kokee terveytensä ja pitääkö hän itseään lihavana, laihana vai sopivan kokoisena.

- 91 % vastaajista pitää terveyttään erinomaisena tai hyvänä (edellisessä 92 %).
- Noin 69 % vastaajista pitää itseään sopivan kokoisena (edellisessä 65 %).

Onko terveytesi mielestäsi...?

Koettu terveys

Pojat pitävät terveyttään parempana kuin tytöt. Vähän liikuntaa harrastavat ja vastaajat, joiden ruutuaika on paljon, pitävät terveyttään muita huonompana. Kuntien välillä on eroa.

Terveydentila

- Fyysinen kunto
 - ▣ Mitä huonompana oppilas pitää fyysistä kuntoaan, sitä huonommaksi hän kokee terveytensä.
- Kehonkuva
 - ▣ Mitä laihemmaksi tai lihavammmaksi oppilas tuntee itsensä, sitä huonommaksi hän kokee terveytensä.

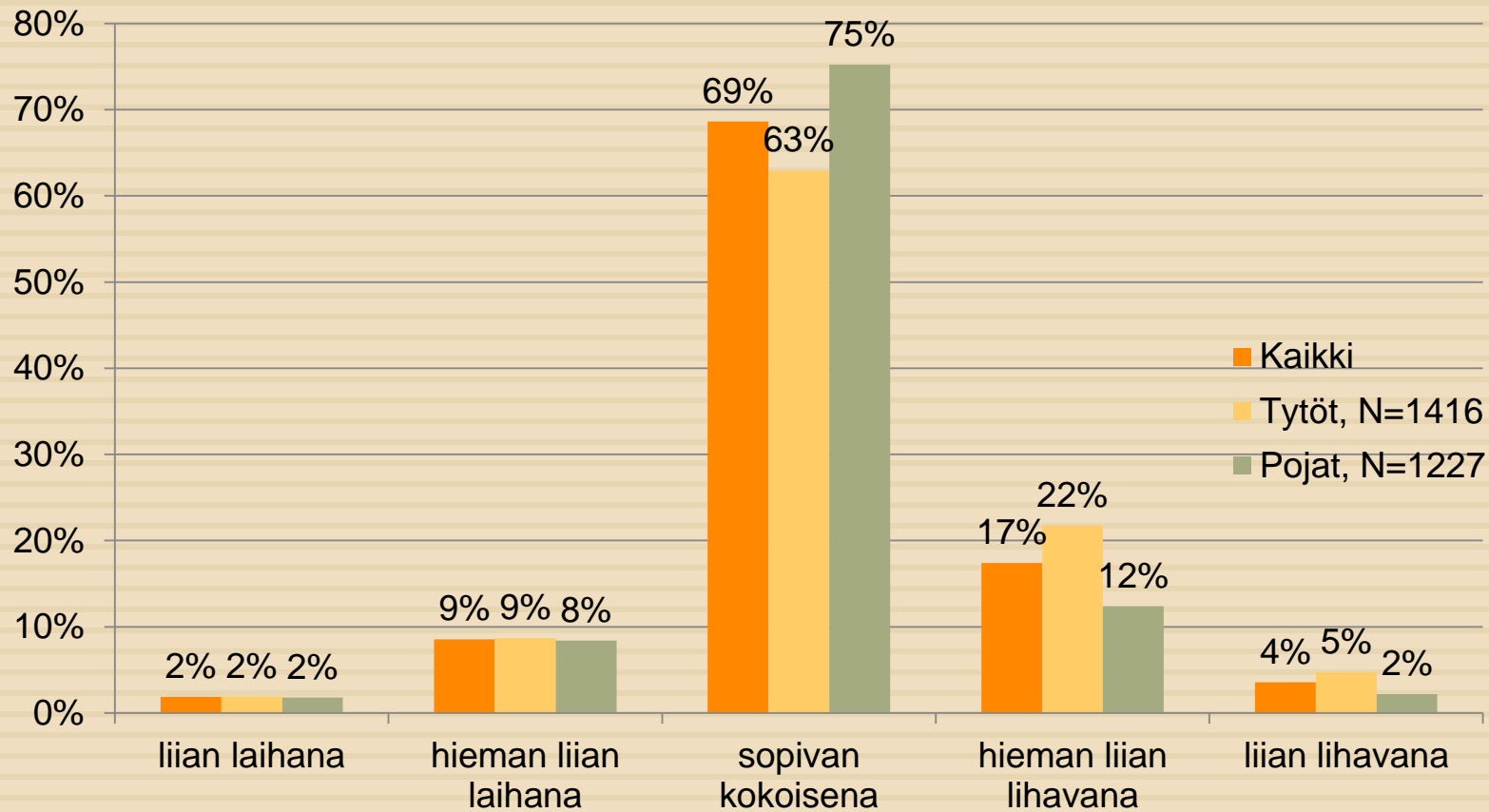

Terveydentila

- Oireet
 - ▣ Mitä useammin oppilas kärsii oireista, sitä huonommaksi hän kokee terveytensä.
- Yksinäisyys
 - ▣ Mitä useammin oppilas tuntee itsensä yksinäiseksi, sitä huonommaksi hän kokee terveytensä.
- Perheen taloudellinen tilanne
 - ▣ Mitä heikommaksi oppilas kokee perheensä taloudellisen tilanteen, sitä huonompana hän pitää terveyttään.

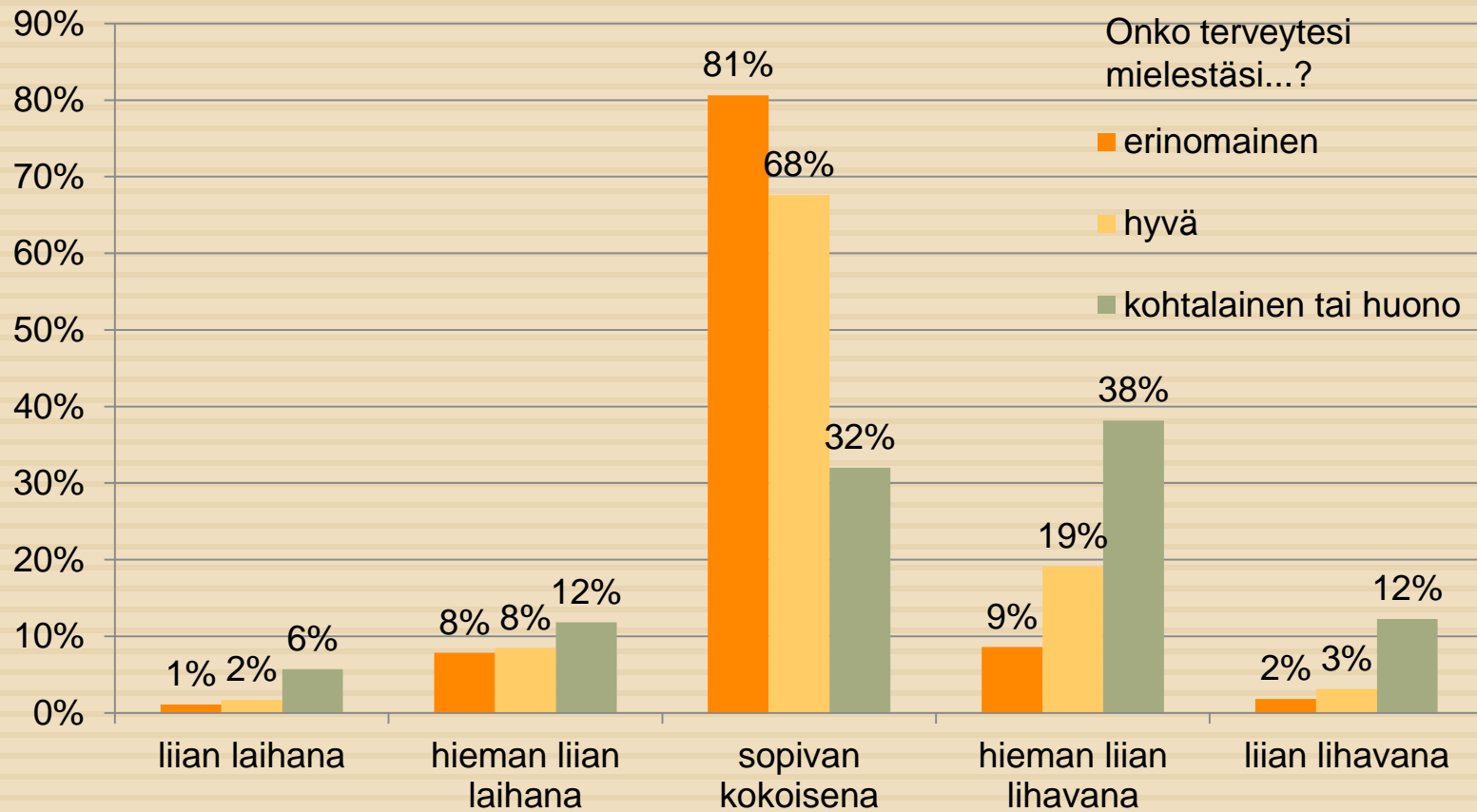
Pidätkö itseäsi...?

Kehonkuva

Pojat pitävät tyttöjä useammin itseään sopivan kokoisina. Lukuvuoden 2011-2012 viidesluokkalaisiin verrattuna sekä tytöistä että pojista suurempi osa pitää itseään sopivan kokoisena. Ero ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä. Kuntien välillä ei ole eroa.

Pidätkö itseäsi...?

Kehonkuva ja terveys

Koettu terveys on yhteydessä kehonkuvaan.

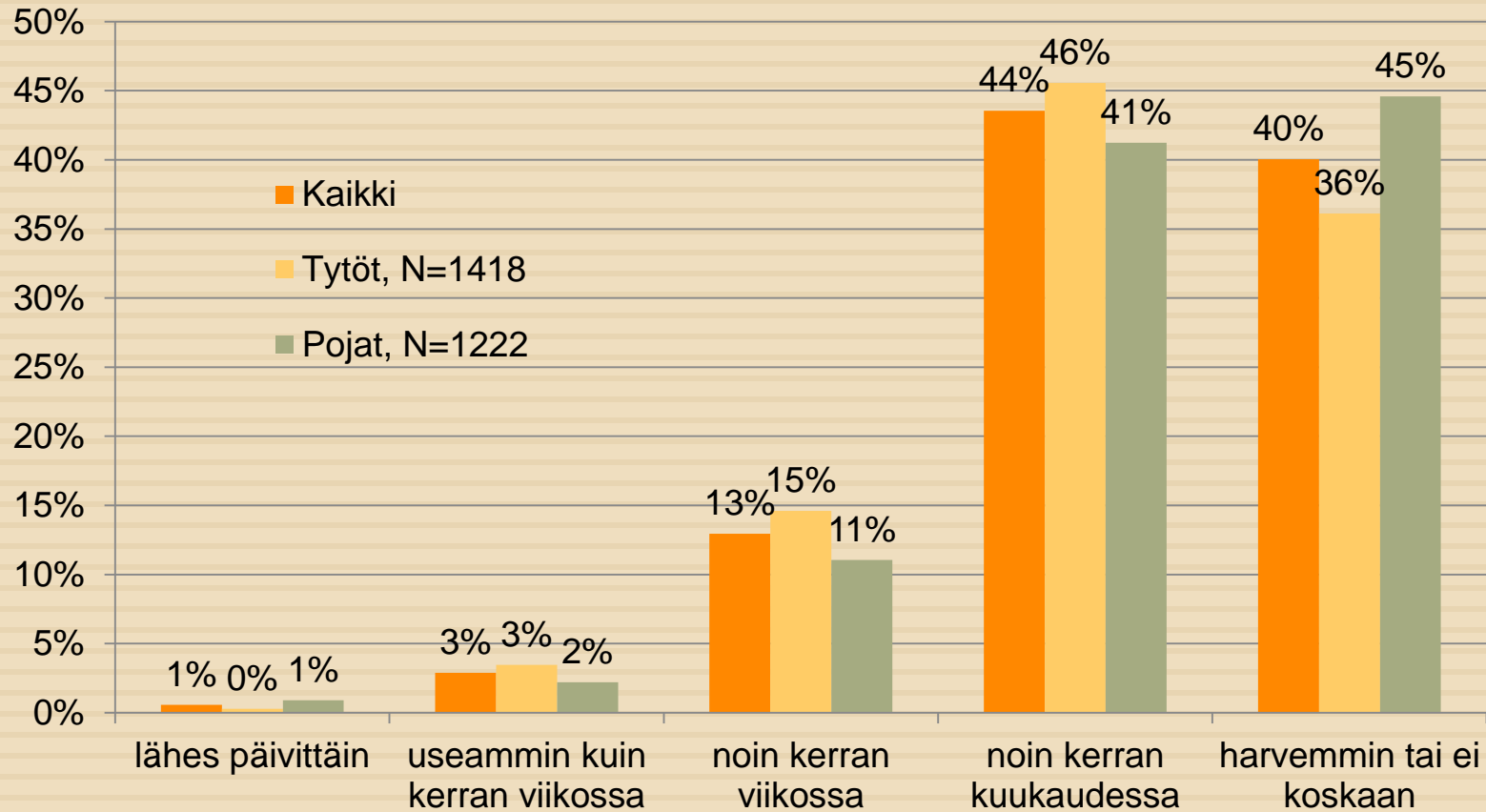
Oireiden kokeminen

Vastaajilta on kysytty erilaisista kivuista, univaikeuksista ja erilaisista mielentilaan liittyvistä oireista.

- Suurin osa (84 %) vastaajista kärsii oireista noin kerran kuukaudessa tai harvemmin.
- Eri oireet kasautuvat samoille vastaajille, kuten jo aiemmissa selvityksissä on havaittu.

Kuinka usein oireita on keskimäärin

Koettuja oireita keskimäärin

Tytöt kärsivät oireista useammin kuin pojat. Kuntien välillä on eroa oireiden ilmenemisessä.

Oireet

- Huolet
 - Mitä huolestuneempi oppilas on, sitä useammin hän kärsii oireista.
- Kiusatuksi tuleminen
 - Mitä useammin oppilasta on kiusattu, sitä useammin hän kärsii oireista.
- Sukupuoli
 - Tytöt kärsivät oireista keskimäärin useammin kuin pojat.

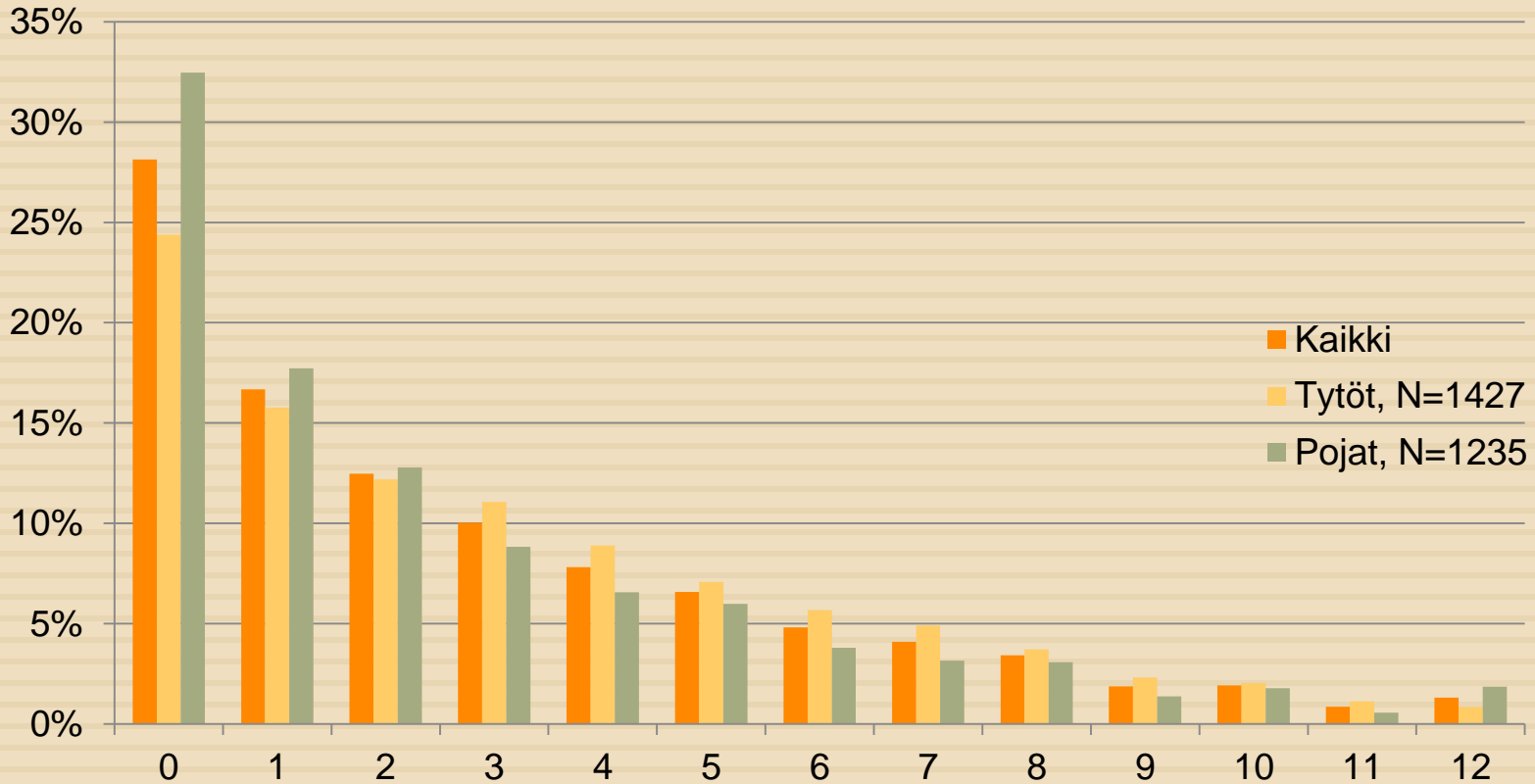

Oireet

- Kouluruokailu
 - Mitä harvemmin oppilas syö koululounaan, sitä useammin hän kärsii oireista.
- Väkivaltaiset tappelut
 - Mitä useammin oppilas on ollut tappelussa, sitä useammin hän kärsii oireista.
- Perheen taloudellinen tilanne
 - Mitä heikommaksi oppilas kokee perheensä taloudellisen tilanteen, sitä useammin hän kärsii oireista.

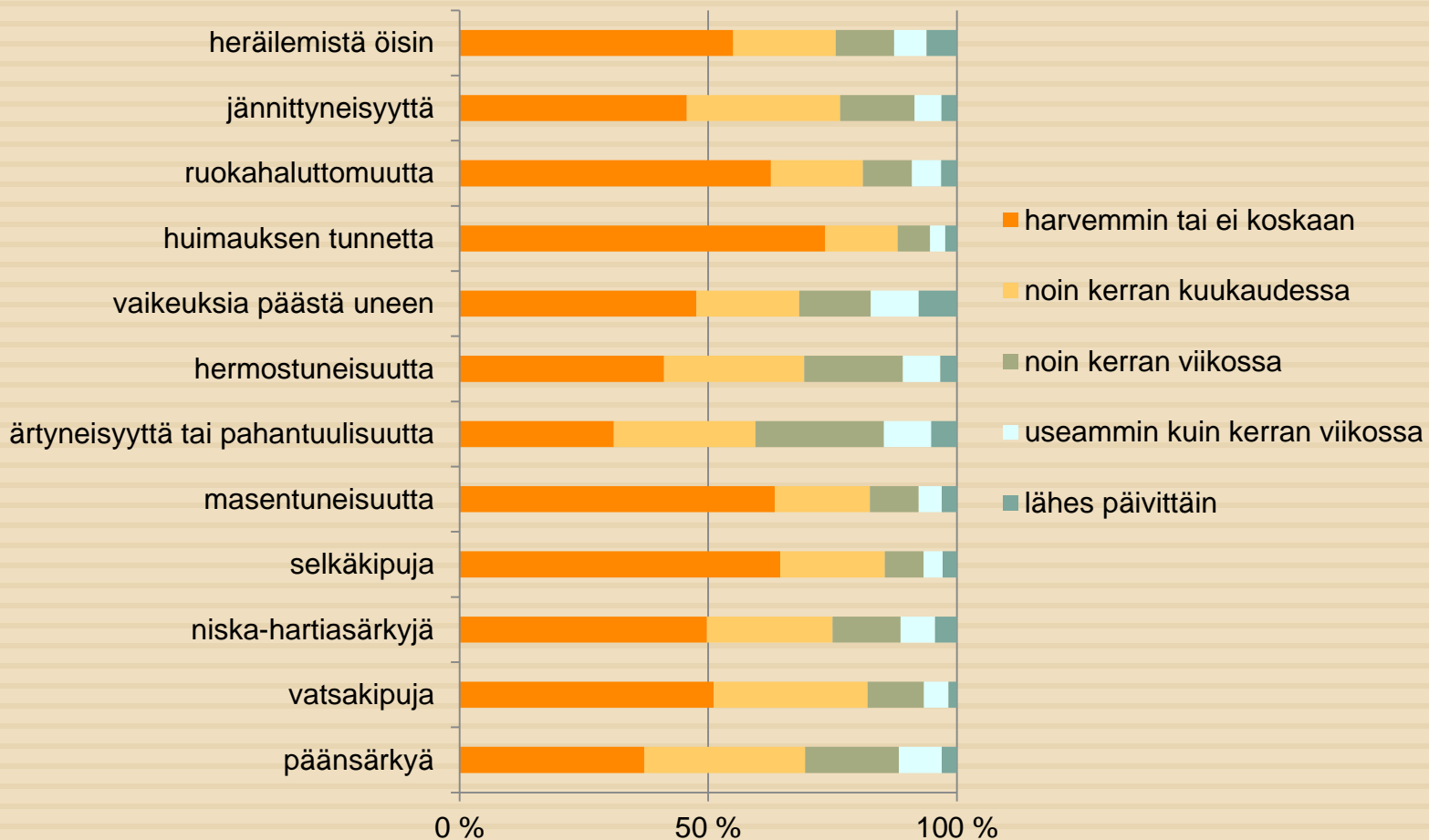

Kuinka monesta erilaisesta oireesta vastaaja kärsii noin kerran viikossa tai useammin

Koettujen oireiden määrä

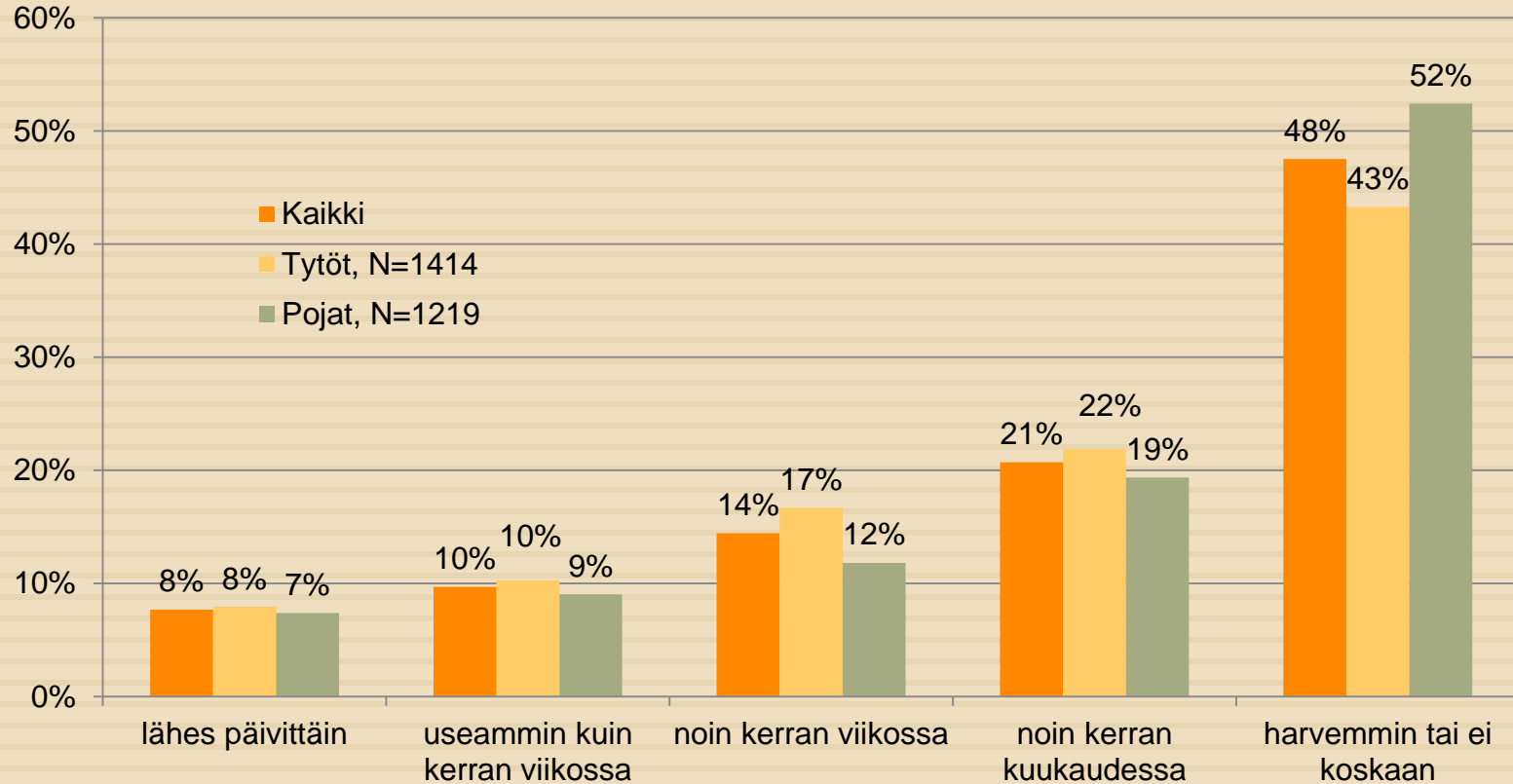
Pojat kärsivät oireista tyttöjä vähemmän. Toisaalta kahdestatoista eri oireesta viikoittain kärsiviä poikia on enemmän kuin tyttöjä. Kuntien välillä on eroa.

Koettujen oireiden suhteelliset jakaumat

Tytöt kärsivät poikia useammin päänsärystä, vatsakivuista, niska-hartiasäryistä, ärtyneisyydestä tai pahantuulisuudesta, nukahtamisvaikeuksista, huimauksesta ja jännittyneisyydestä. Sukupuolten väliset erot ovat kaventuneet, ja oireista kärsitään harvemmin.

Kuinka usein sinulla on ollut vaikeuksia päästä uneen viimeisen 6 kuukauden aikana?

Vaikeus päästä uneen

Tytöt kärsivät nukahtamisvaikeuksista useammin kuin pojat. Kuntien välillä on eroa.

Nukahtamisvaikeudet

- Sukupuoli
 - Tytöistä 25 % suuremmalla osalla on viikoittaisia nukahtamisvaikeuksia poikiin verrattuna.
- Yksinäisyys
 - Mitä useammin oppilas tuntee itsensä yksinäiseksi, sitä useammin hän kärsii nukahtamisvaikeuksista.

Nukahtamisvaikeudet

- **Terveys**
 - Mitä huonommaksi oppilas kokee terveytensä, sitä useammin hän kärsii nukahtamisvaikeuksista.
- **Kiusatuksi tuleminen**
 - Mitä useammin oppilasta kiusataan, sitä useammin hän kärsii nukahtamisvaikeuksista.

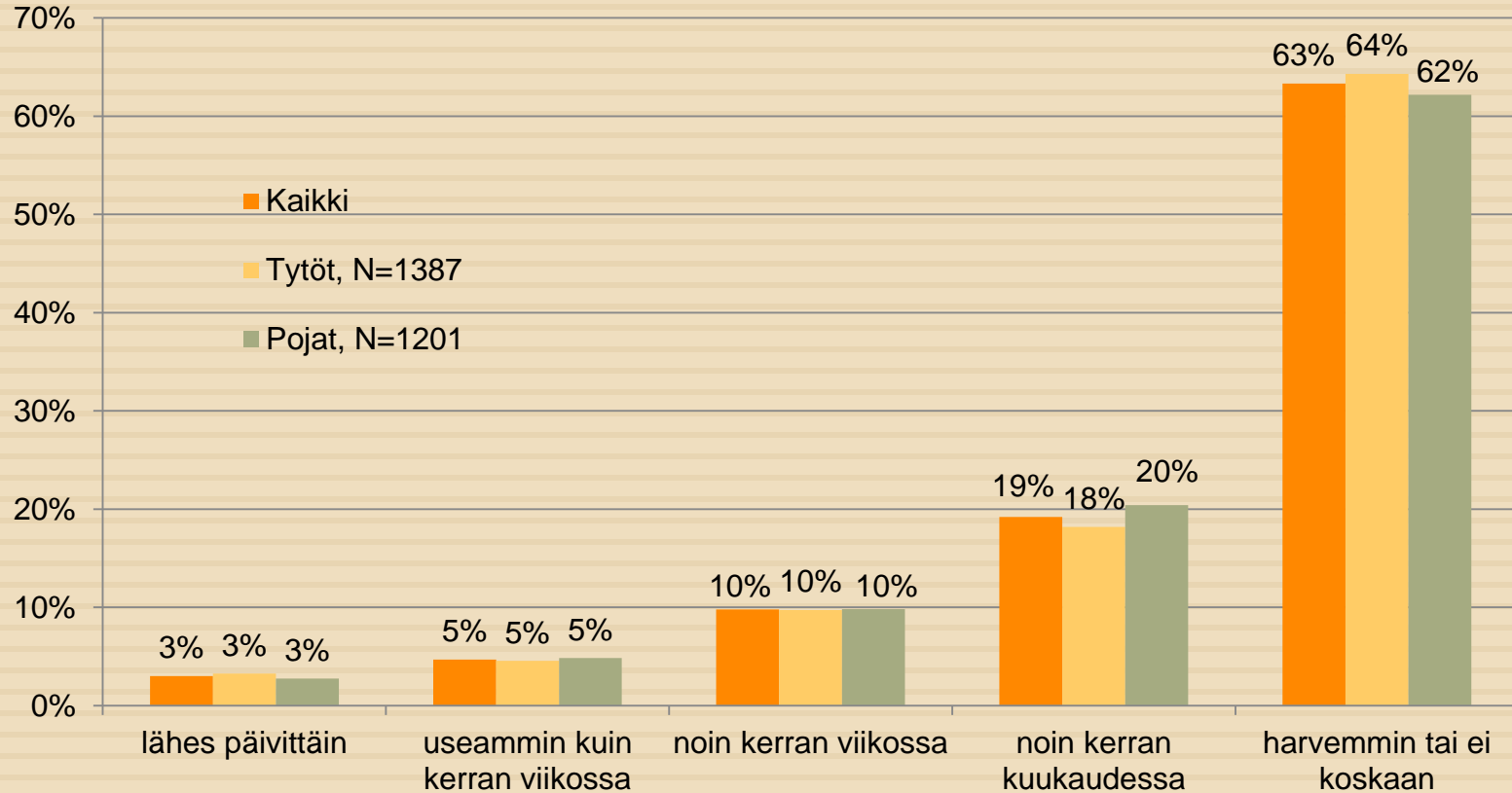

Nukahtamisvaikeudet

- Itseä vaivaavista asioista puhuminen
 - ▣ Mitä vaikeammaksi oppilas kokee itseä todella vaivaavista asioista puhumisen lähipiirilleen, sitä useammin hän kärsii nukahtamisvaikeuksista.
- Huolet
 - ▣ Mitä enemmän oppilas on huolissaan, sitä useammin hän kärsii nukahtamisvaikeuksista.
- Perheen taloudellinen tilanne
 - ▣ Mitä huonommaksi oppilas kokee perheensä taloudellisen tilanteen, sitä useammin hän kärsii nukahtamisvaikeuksista.

Kuinka usein olet kärsinyt masentuneisuudesta viimeisen 6 kuukauden aikana?

Masentuneisuuden kokeminen

Erot masentuneisuuden kokemuksissa tyttöjen ja poikien välillä eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Kuntien välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa.

Masentuneisuuden kokeminen

- Yksinäisyys
 - ▣ Mitä useammin oppilas tuntee olonsa yksinäiseksi, sitä useammin hän kärsii masentuneisuudesta.
- Terveys
 - ▣ Mitä huonommaksi oppilas kokee terveytensä, sitä useammin hän kärsii masentuneisuudesta.
- Koulunkäynnistä pitäminen
 - ▣ Mitä vähemmän oppilas pitää koulunkäynnistä, sitä useammin hän kärsii masentuneisuudesta.

Masentuneisuuden kokeminen

- Kodin ilmapiiri
 - ▣ Mitä huonompana oppilas pitää kotinsa ilmapiiriä, sitä useammin hän kärsii masentuneisuudesta.
- Kiusatuksi tuleminen
 - ▣ Mitä useammin oppilasta on kiusattu, sitä useammin hän kärsii masentuneisuudesta.
- Harrastuneisuus
 - ▣ Jos oppilas ei harrasta mitään, mutta haluaisi harrastaa, hän kärsii viikoittaisesta masentuneisuudesta todennäköisemmin kuin muut.

Yhteenveto terveydestä

- Suurin osa vastaajista pitää terveyttään vähintäänkin hyvänä (91 %) ja itseään sopivan kokoisena (69 %).
- Alle 20 %:lla vastaajista on oireita useammin kuin kerran kuukaudessa.
 - Eri oireet kasautuvat samoille vastaajille.
 - Yleisin oire on ärtyneisyys ja pahantuulusuus.

Huolten kokemuksia

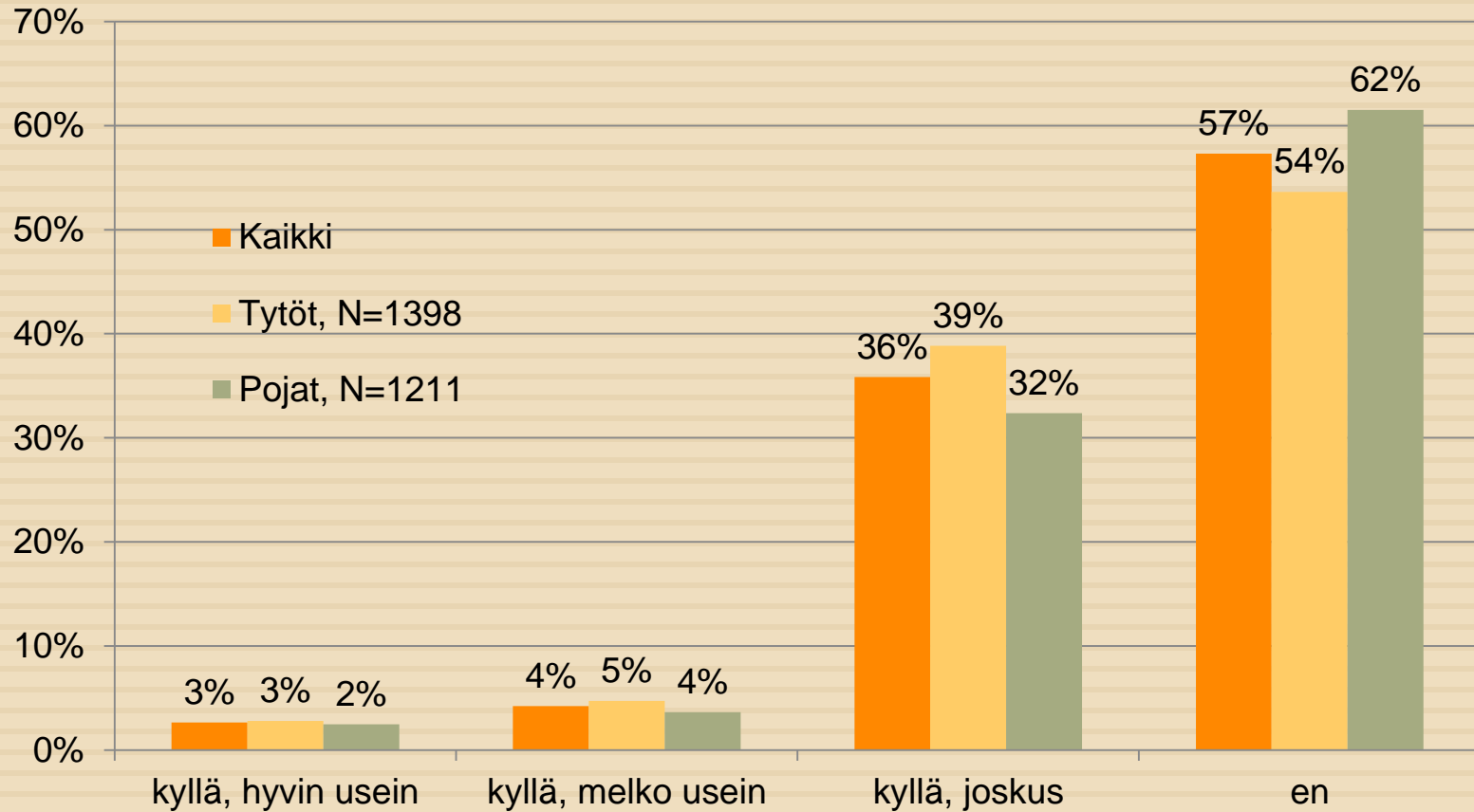
Yksinäisyys

Vastaajilta kysyttiin kuinka usein he tuntevat itsensä yksinäisiksi.

- 57 % vastaajista ei koskaan tunne itseään yksinäiseksi (edellisessä 55 %).
- 7 % tuntee itsensä yksinäiseksi melko usein tai hyvin usein (edellisessä 8 %).

Tunnetko koskaan itsesi yksinäiseksi?

Yksinäisyys

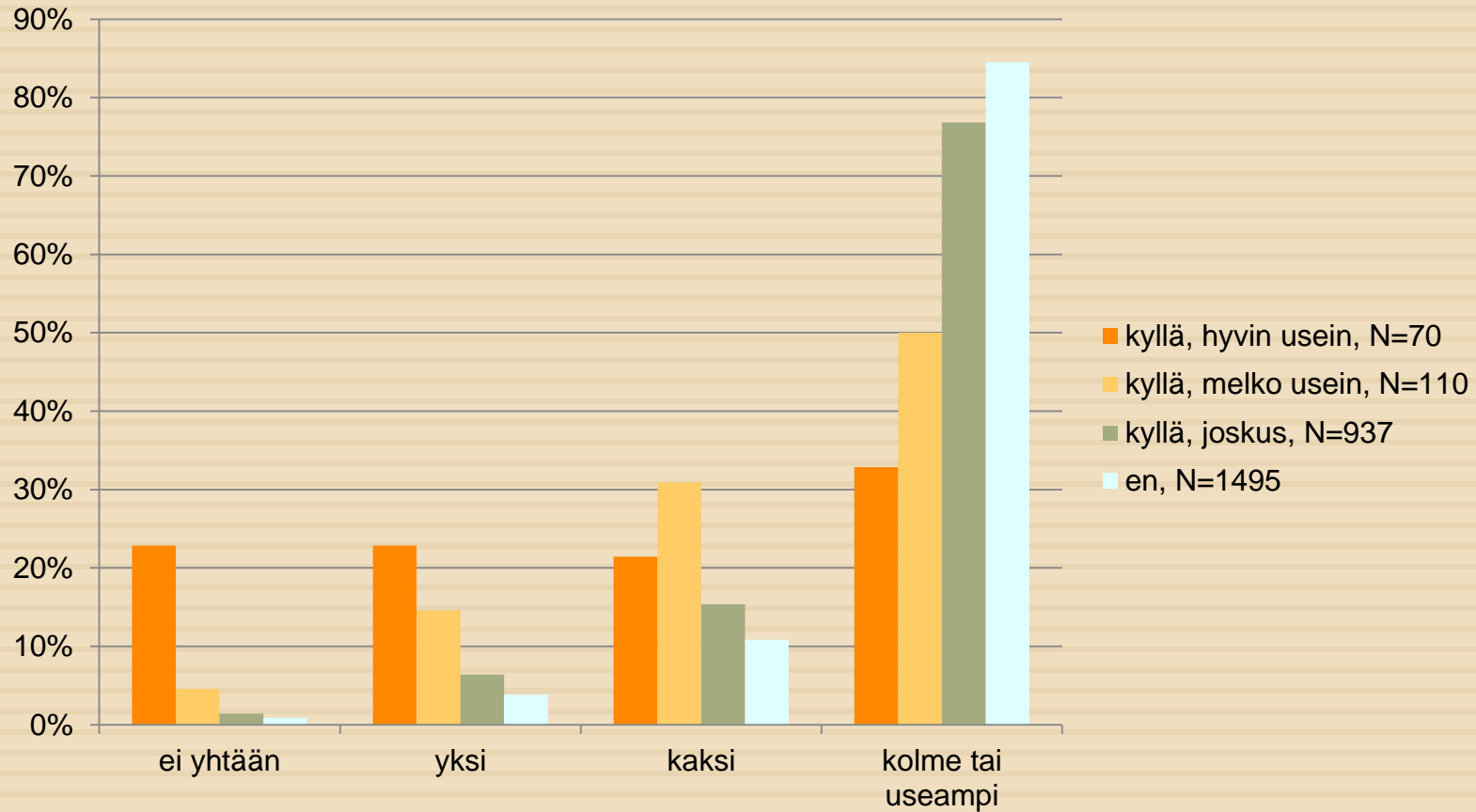
Tytöt tuntevat itsensä yksinäiseksi useammin kuin pojat. Tyttöjen ja poikien välillä on eroa sekä ystävien määrässä että ystävien kanssa vietetyssä ajassa. Kuntien välillä on eroa yksinäisyydessä.

Yksinäisyys

- Ystävien kanssa vietetty aika
 - ▣ Mitä harvemmin oppilas viettää aikaa ystäviensä kanssa kouluajan ulkopuolella, sitä useammin hän tuntee olonsa yksinäiseksi.
- Luokan oppilaiden väliset suhteet
 - ▣ Mitä huonompina lapsi pitää luokkansa oppilaiden välisiä suhteita, sitä useammin hän tuntee olonsa yksinäiseksi.
- Kodin ilmapiiri
 - ▣ Mitä huonommaksi oppilas kokee kotinsa ilmapiirin, sitä useammin hän tuntee olonsa yksinäiseksi.

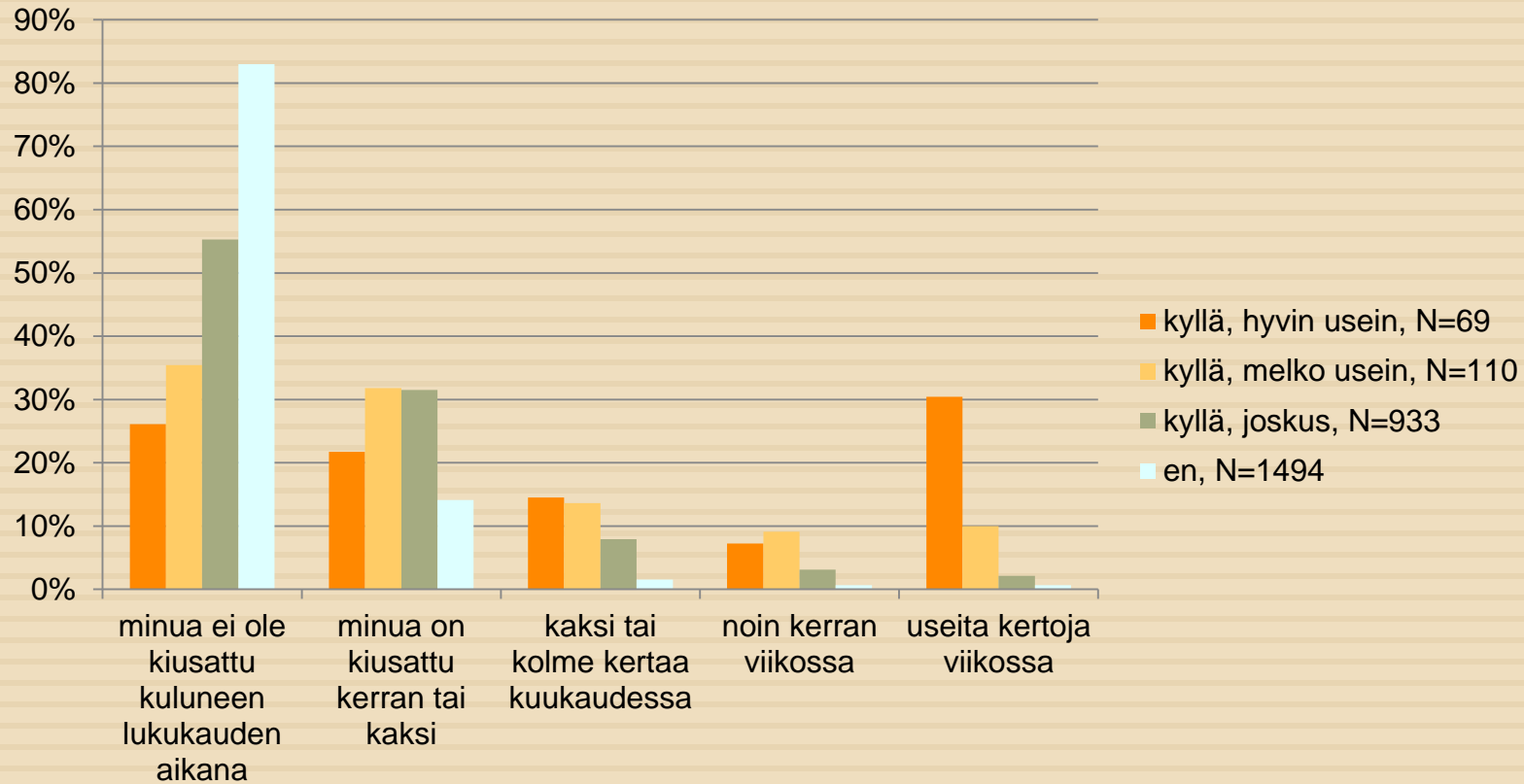
Kuinka monta läheistä ystävää sinulla on tällä hetkellä?

Yksinäisyys ja ystävien määrä

Yksinäisyys ja ystävien määrä ovat yhteydessä toisiinsa.

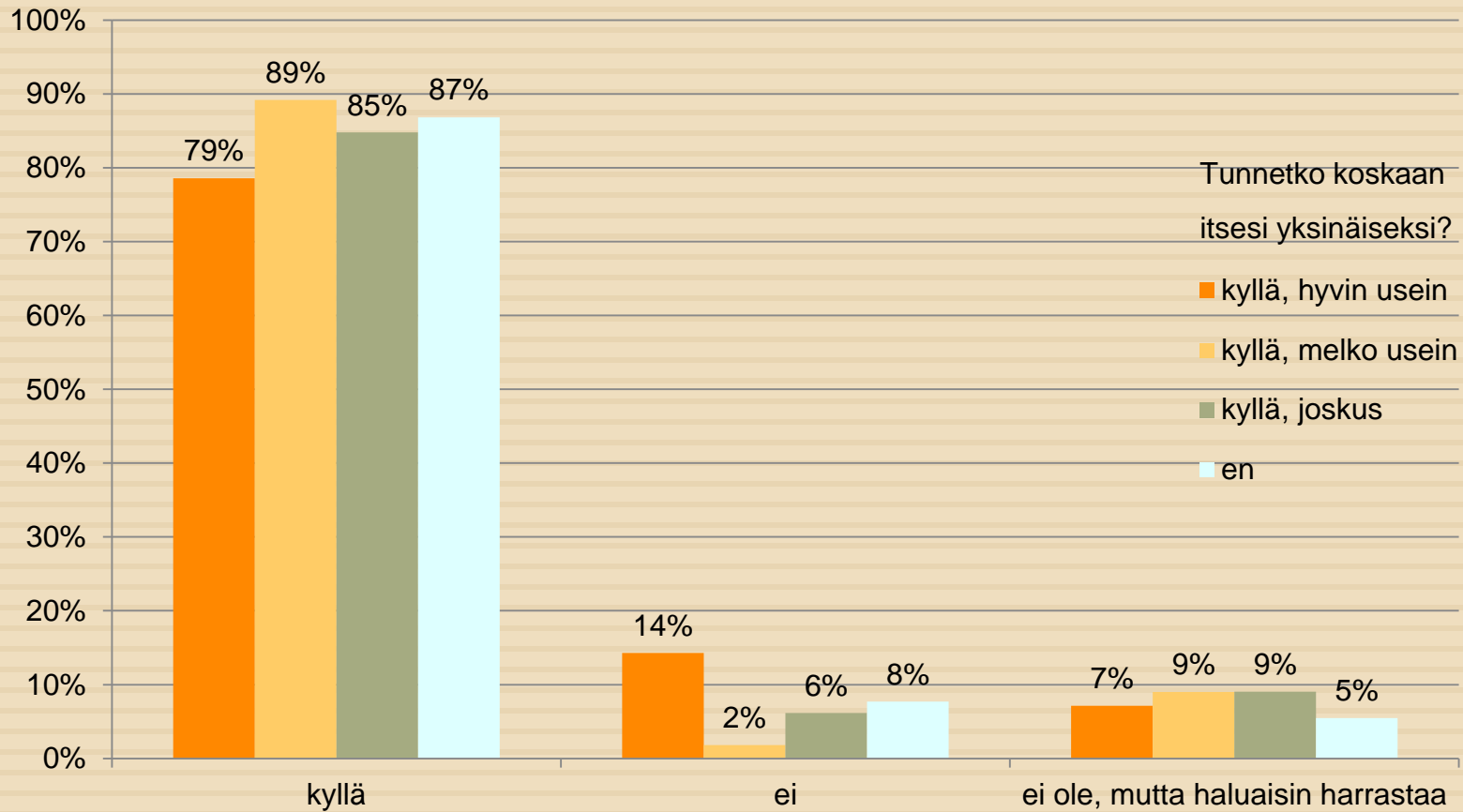
Kuinka usein sinua on kiusattu koulussa kuluneen lukuvuoden aikana?

Yksinäisyys ja kiusaaminen

Itsensä yksinäiseksi hyvin usein tuntevat ovat muita useammin kiusattuja.

Onko sinulla jokin harrastus?

Yksinäisyys ja harrastukset

Hyvin usein itsensä yksinäiseksi tuntevista suurempi osa kuin muista ei harrasta mitään.

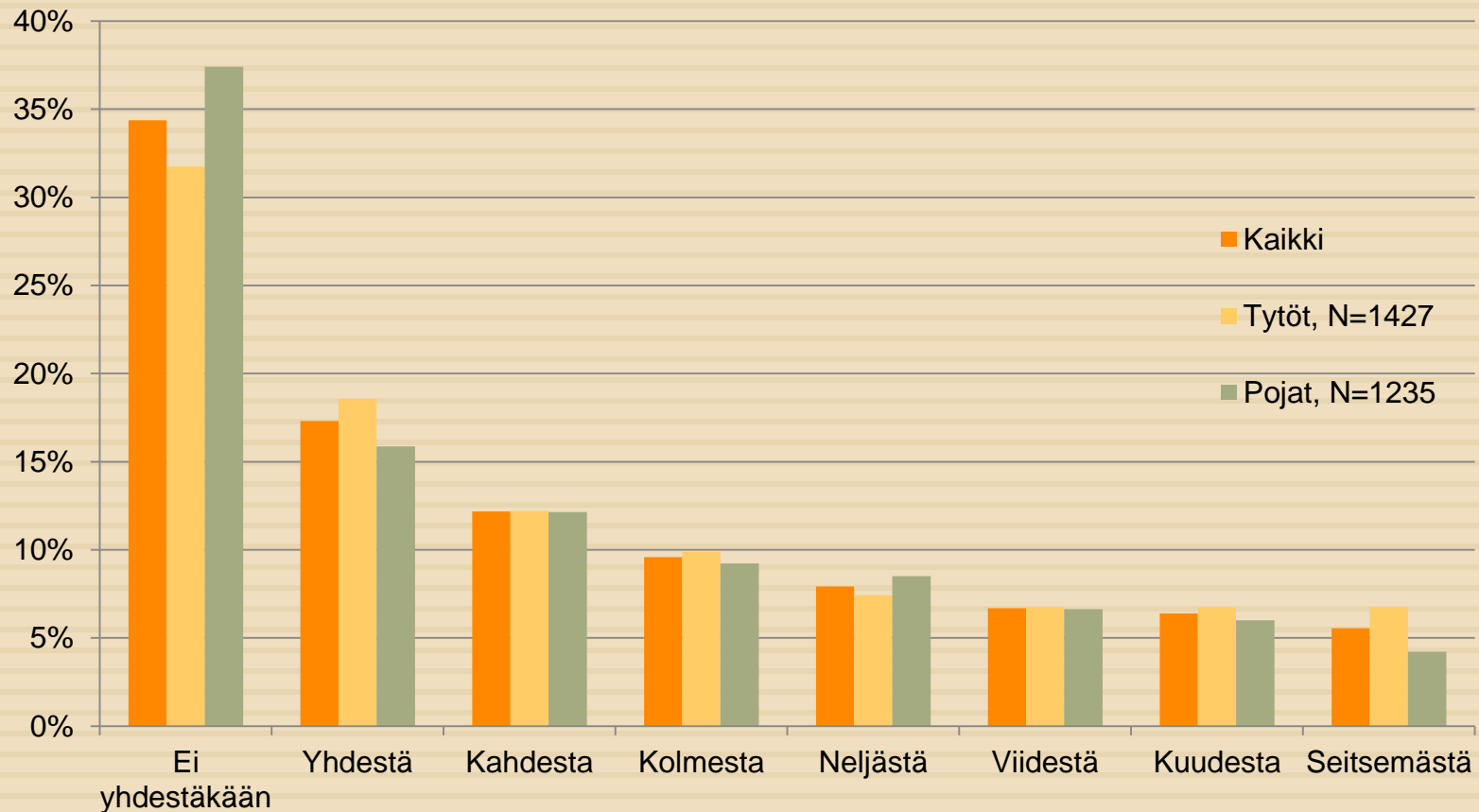
Huolten kokemukset

Huolestuneisuutta selvitettiin kysymällä vastaajilta, kuinka paljon he ovat huolestuneita kahdeksasta erilaisesta asiasta.

- Suurin osa (66 %) vastaajista ei ole huolissaan.
- Eri huolet kasautuvat samoille vastaajille, kuten jo aiemmissa selvityksissä on havaittu.
- Seksuaalisesta kaltoinkohtelusta huolissaan olevien ryhmä on muita heterogeenisempi.

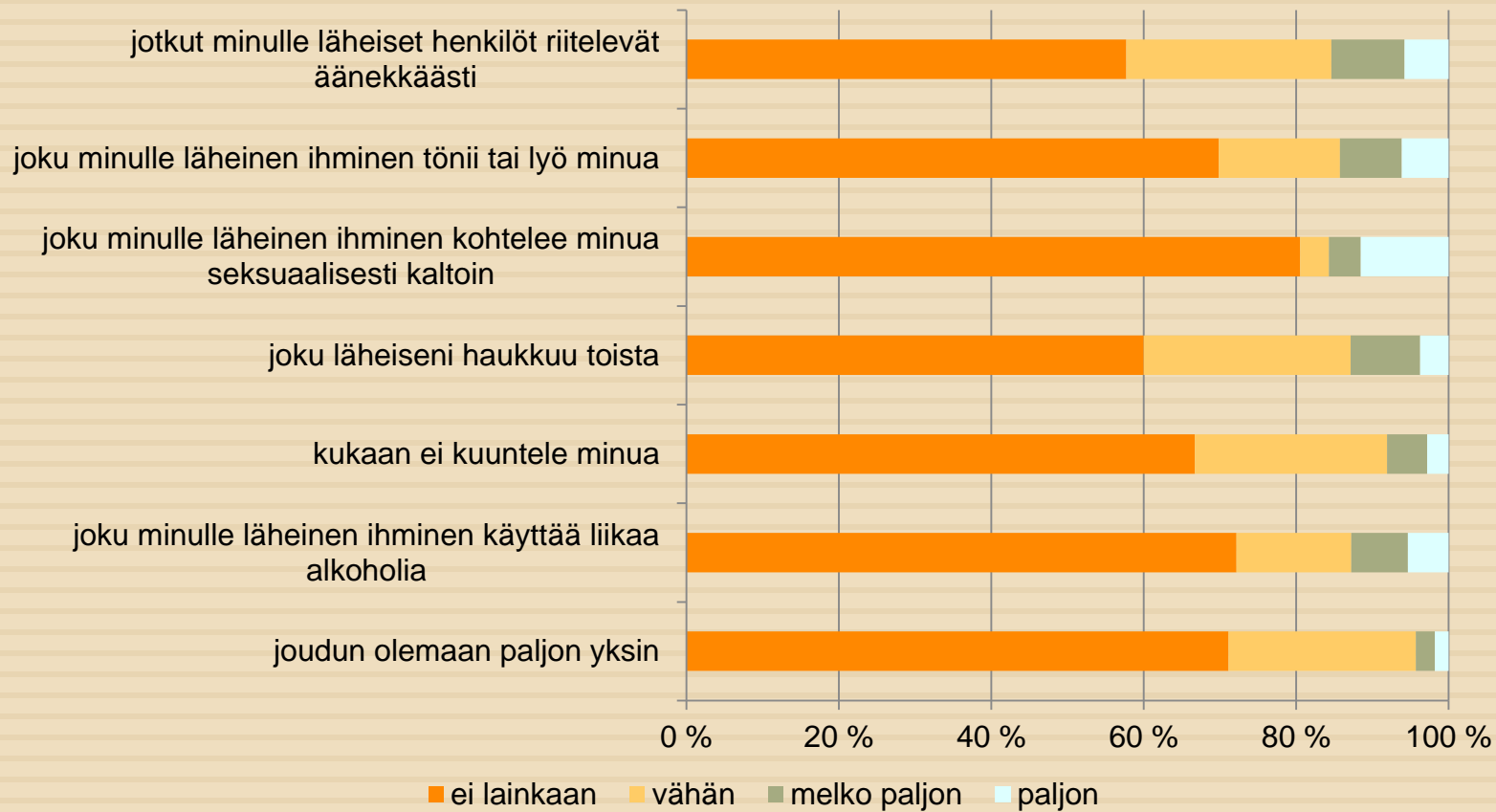
Kuinka monesta asiasta lapsi on huolissaan ainakin vähän?

Eri huoltien määrä

Tytöt ovat huolissaan hieman useammasta asiasta kuin pojat. Kuntien välillä on eroa.

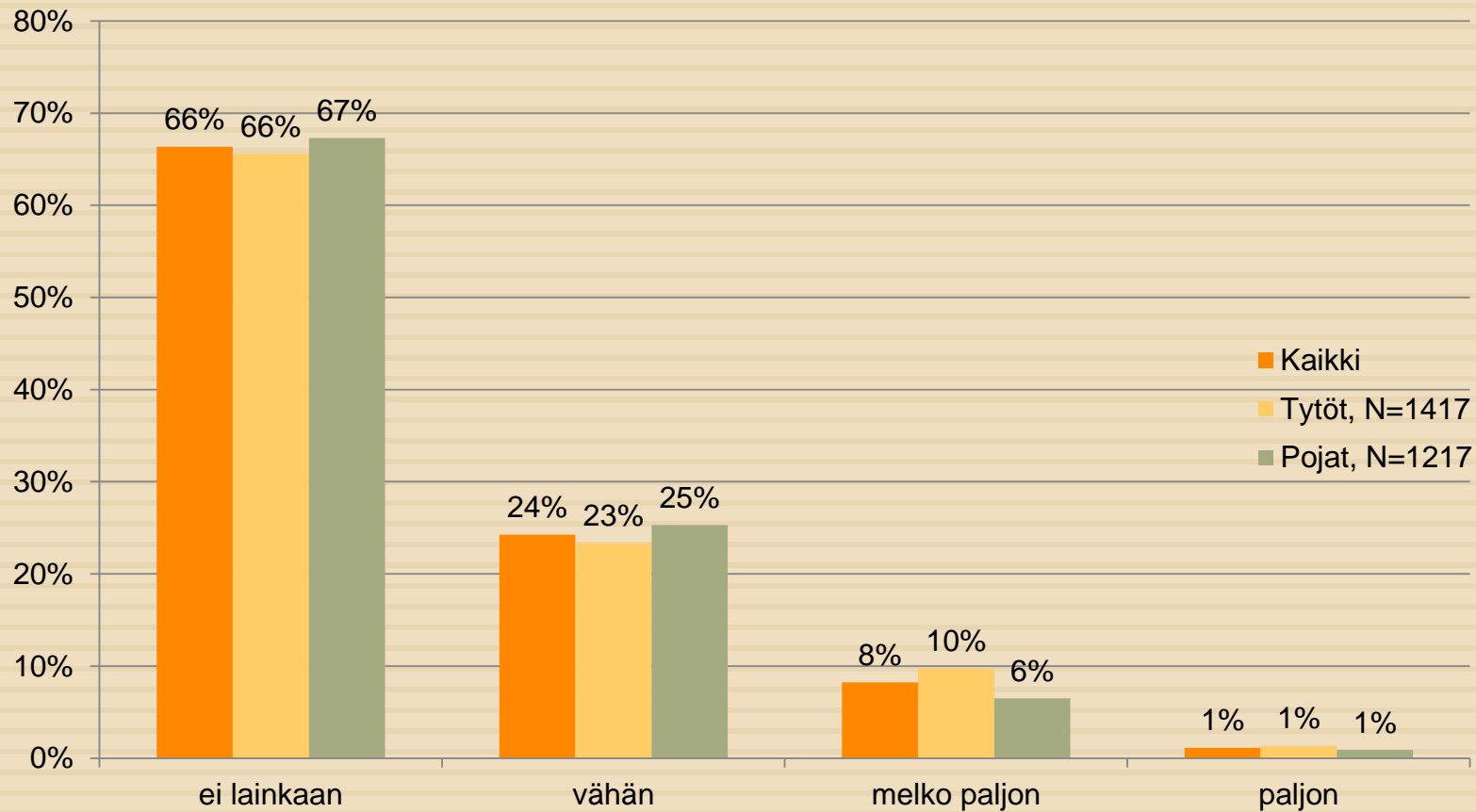
Olen huolissani, koska

Eri huolenaiheiden suhteelliset jakaumat

Kaikkien huolien kohdalla sen joukon osuus, joka ei ole lainkaan huolissaan, on kasvanut.

Kuinka huolissaan vastaaja on keskimäärin?

Huolen kokemukset

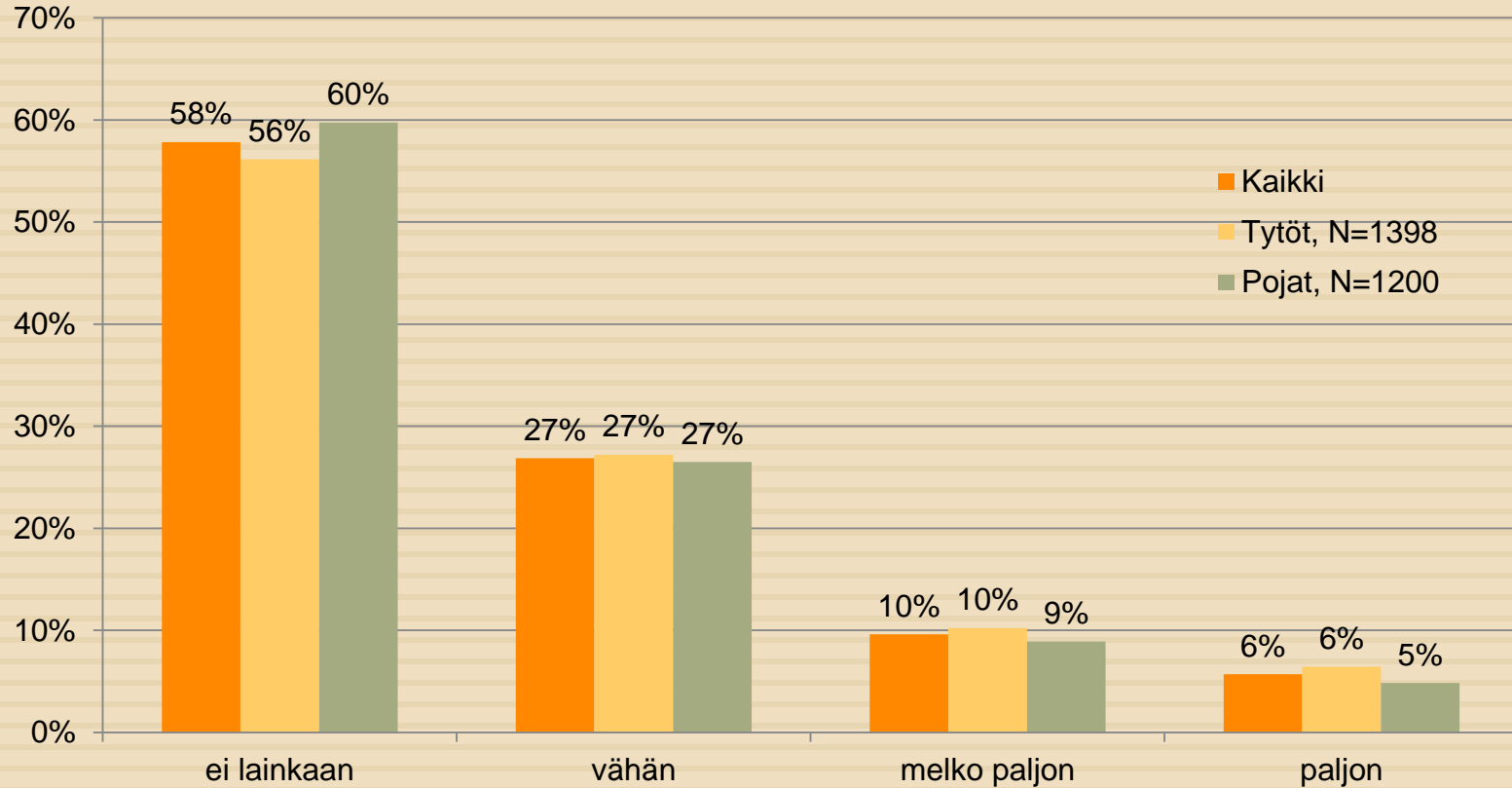
Tytöt ovat keskimäärin hieman enemmän huolissaan kuin pojat. Kuntien välillä on eroa.

Huolten kokemukset

- Paljon huolissaan olevat oppilaat
 - Kokevat kotinsa ilmapiirin huonommaksi.
 - Kokevat perheensä taloudellisen toimeentulon huonommaksi.
 - Pitävät itseään todella vaivaavista asioista puhumista muita vaikeampana.
 - Kärsivät oireista muita useammin.
 - Pitävät terveyttään huonompana.
 - Ovat tulleet kiusatuiksi muita useammin.
 - Kokevat olonsa muita useammin yksinäiseksi.
- Edellä mainitut tekijät yhdistävät eri asioista huolissaan olevia, mutta huolestuneet ovat silti hyvin heterogeeninen joukko.
 - Etenkin seksuaalisesta kaltoinkohtelusta huolissaan olevat ovat muiden muuttujien suhteen hyvin erilaisia.

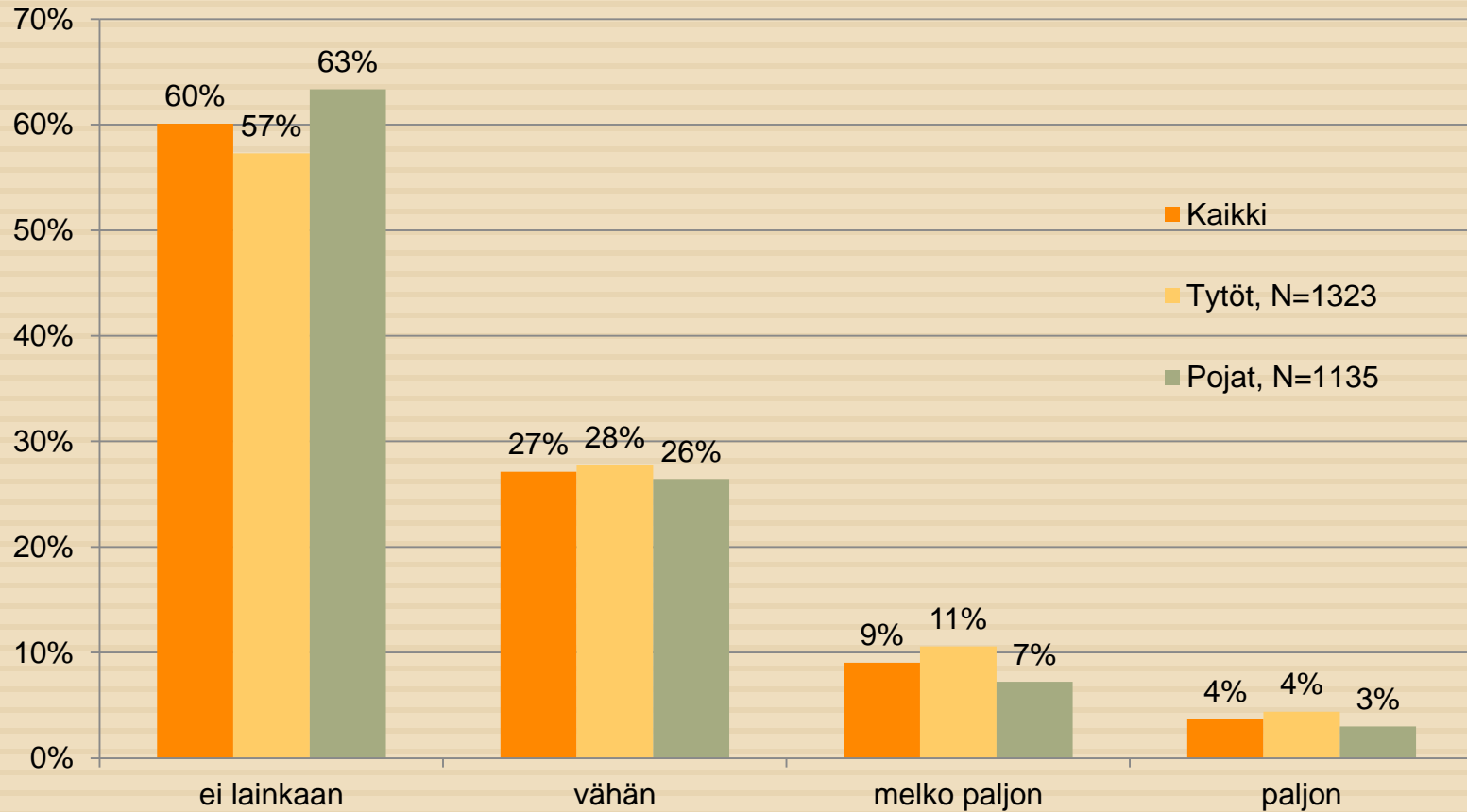
Olen huolissani, koska jotkut minulle läheiset henkilöt riitelevät äänekkäästi

Huoli läheisten riitelystä

Tytöt ovat poikia enemmän huolissaan läheisten riitelystä. Kuntien välillä on eroa.

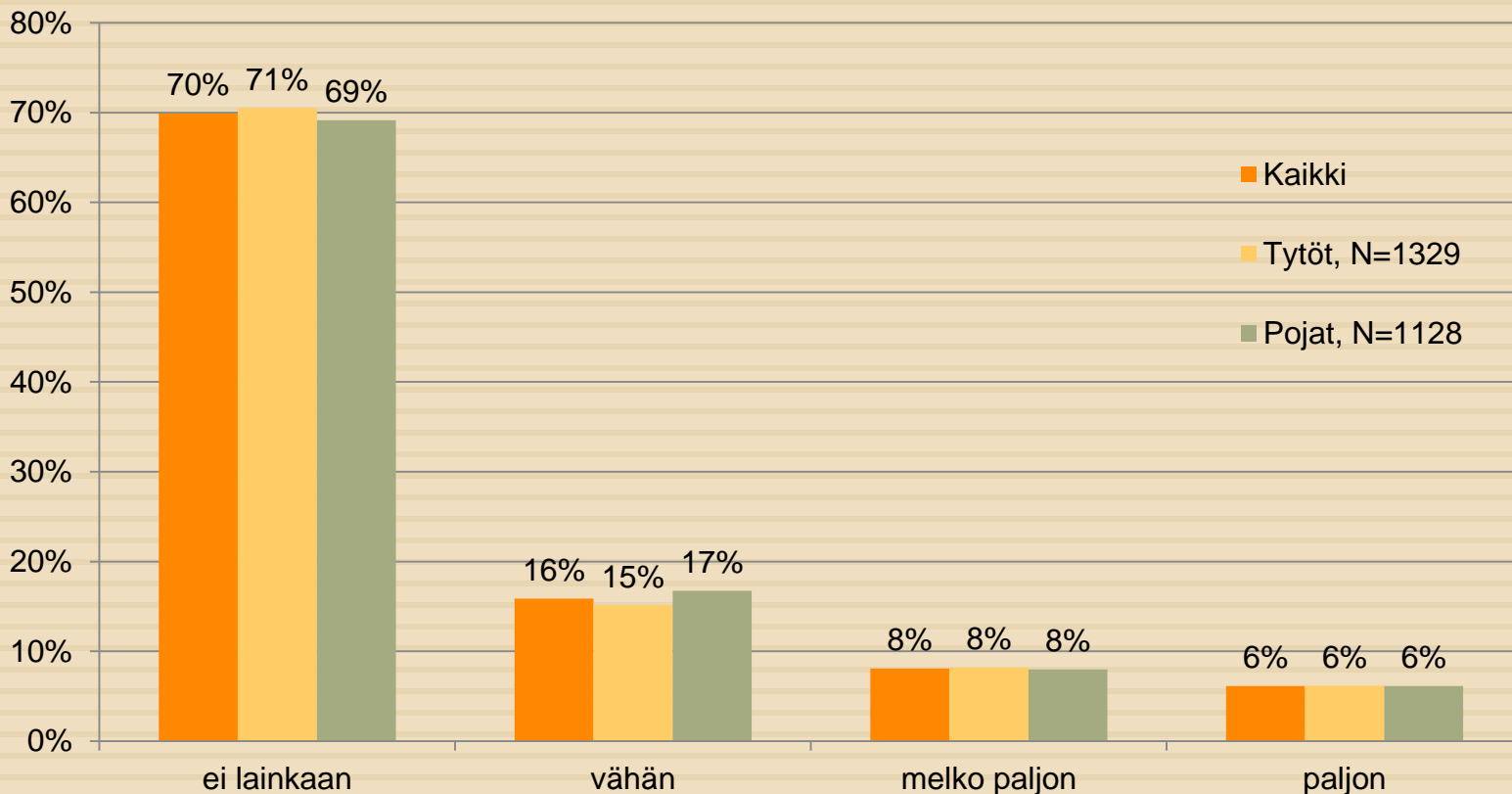
Olen huolissani, koska joku läheiseni haukkuu toista

Huoli läheisen haukkumisesta

Tytöt ovat poikia enemmän huolissaan siitä, että joku läheinen haukkuu toista. Ei eroa kuntien välillä.

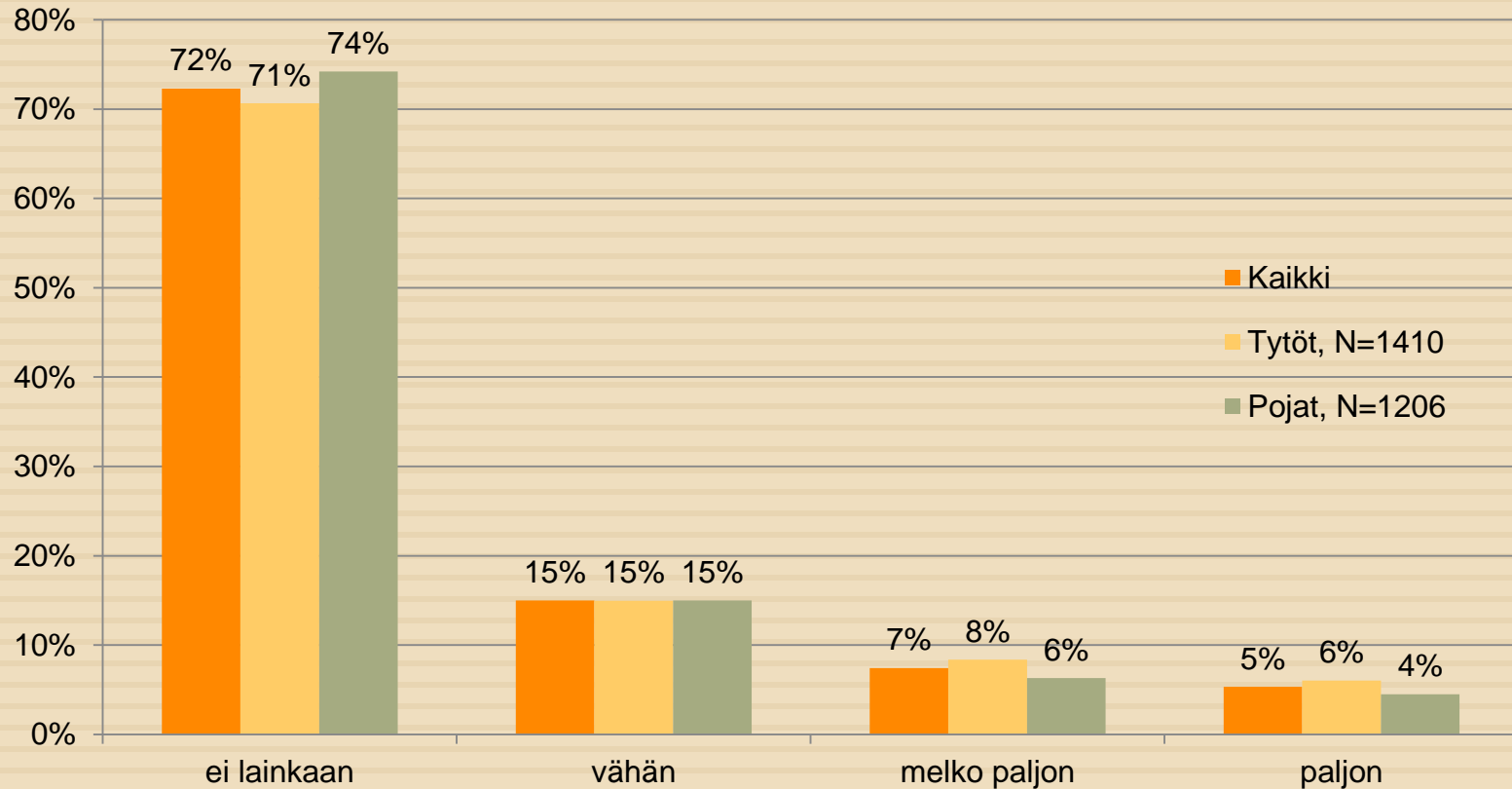
Olen huolissani, koska joku minulle läheinen ihminen tönnäyttää tai lyö minua

Huoli läheisen tönnäyttämisestä tai lyömisestä

Huolesta läheisen tönnäyttämisestä tai lyömisestä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa tyttöjen ja poikien välillä. Jopa 14 % vastaajista on melko paljon tai paljon huolissaan. Kuntien välillä ei ole eroa.

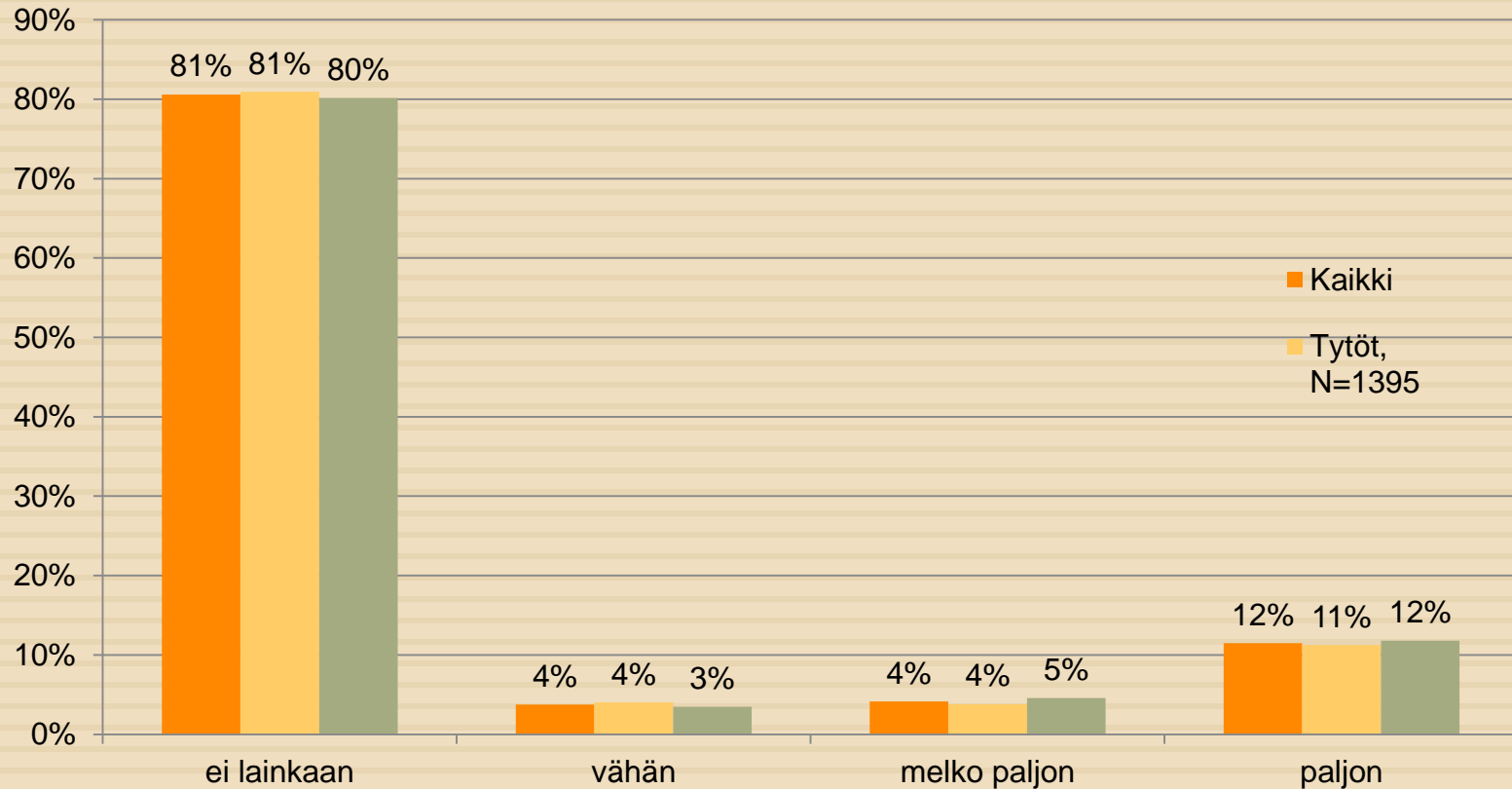
Olen huolissani, koska joku minulle läheinen ihminen käyttää liikaa alkoholia

Huoli läheisen liiallisesta alkoholinkäytöstä

Tytöt ovat poika enemmän huolissaan läheisen liiallisesta alkoholinkäytöstä, vaikka ero sukupuolten välillä on kaventunut. Huoli on vähentynyt verrattuna vuoden 2012 selvitykseen, mutta 12 % vastaajista on silti melko paljon tai paljon huolissaan. Kuntien välillä on eroa.

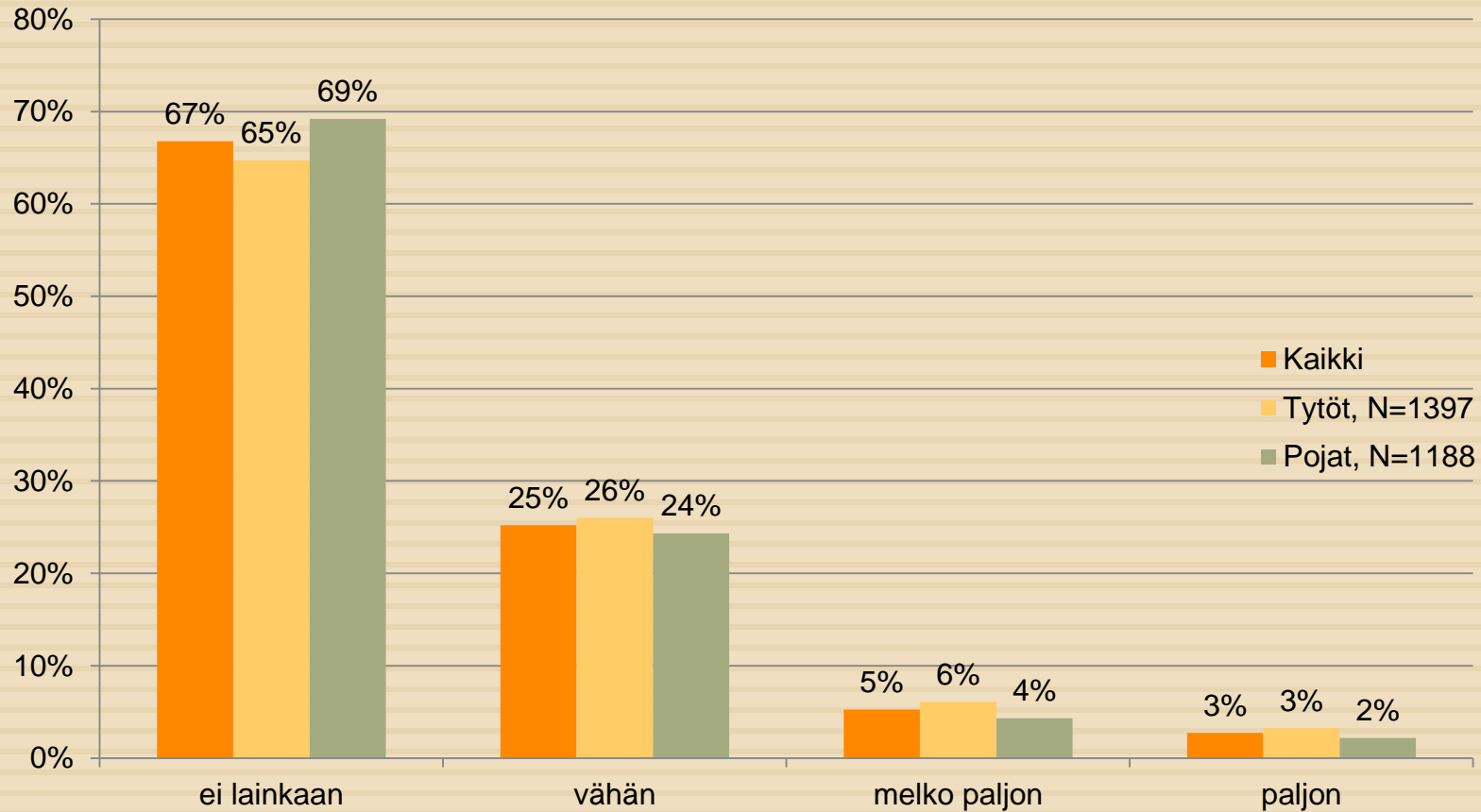
Olen huolissani, koska joku minulle läheinen ihminen kohtelee minua seksuaalisesti kaltoin

Huoli seksuaalisesta kaltoinkohtelusta

Huolessa seksuaalisesta kaltoinkohtelusta ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa tyttöjen ja poikien välillä. Jopa 16 % vastaajista on melko paljon tai paljon huolissaan. Kuntien välillä ei ole eroa.

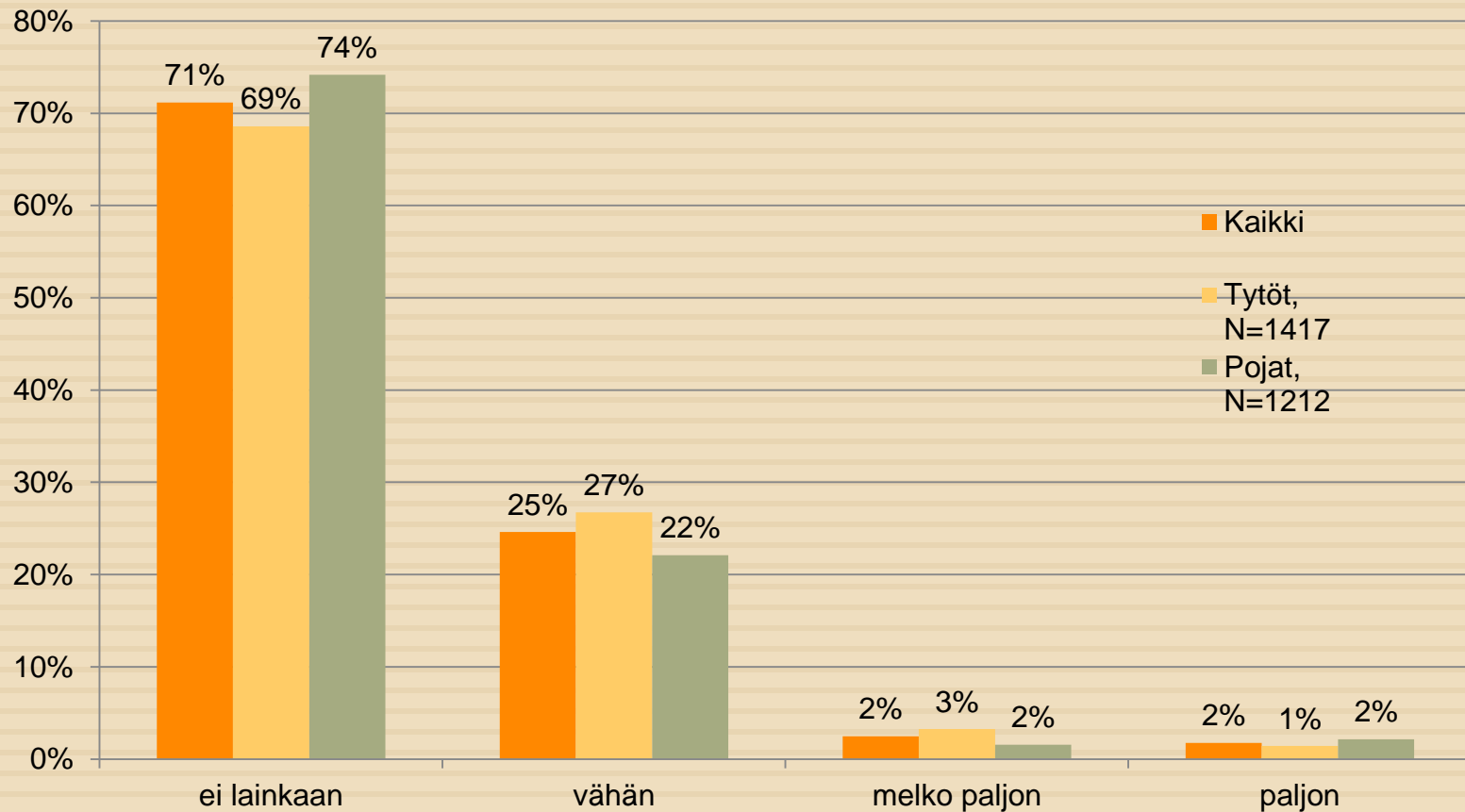
Olen huolissani, koska kukaan ei kuuntele minua

Huoli siitä, että kukaan ei kuuntele minua

Tytöt ovat poikia enemmän huolissaan siitä, että kukaan ei kuuntele heitä. Ero sukupuolten välillä on kaventunut vuoden 2012 selvitykseen verrattuna. 8 % vastaajista on melko paljon tai paljon huolissaan. Kuntien välillä ei ole eroa.

Olen huolissani, koska joudun olemaan paljon yksin

Huoli paljosta yksinolosta

Tytöt ovat poikia enemmän huolissaan siitä, että he joutuvat olemaan paljon yksin. Sukupuolten välinen ero on kaventunut verrattuna vuoden 2012 selvitykseen; tyttöjen huoli on vähentynyt, poikien lisääntynyt hieman. 4 % vastaajista on melko paljon tai paljon huolissaan; tytöistä prosentti ja pojista 2 % on paljon huolissaan. Ei eroa kuntien välillä.

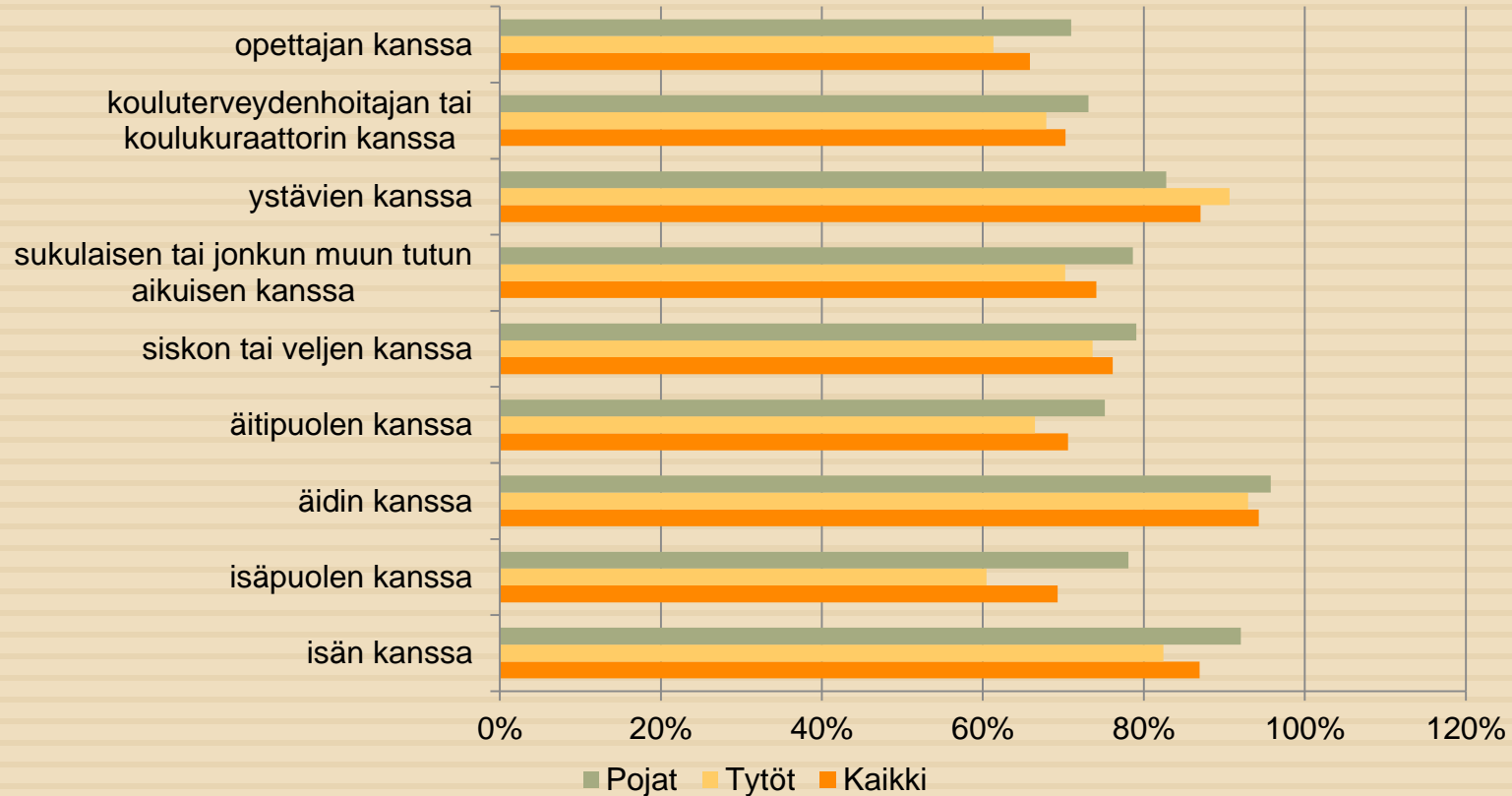
Itseä vaivaavista asioista puhuminen

Vastaajilta kysyttiin kuinka helppoa heidän on puhua todella vaivaavista asioista äidin, isän, äitipuolen, isäpuolen, sisarusten, sukulaisen tai muun tutun aikuisen, ystävien, kouluterveyden hoitajan tai koulukuraattorin ja opettajan kanssa.

- Helpointa puhuminen on äidin kanssa.
- Tyttöjen on vaikeinta puhua isäpuolen kanssa, poikien opettajan kanssa.
- Lähes 85 %:lle vastaajista itseä vaivaavista asioista on keskimäärin helppo tai hyvin helppo puhua lähipiiriin kuuluville ihmisille.

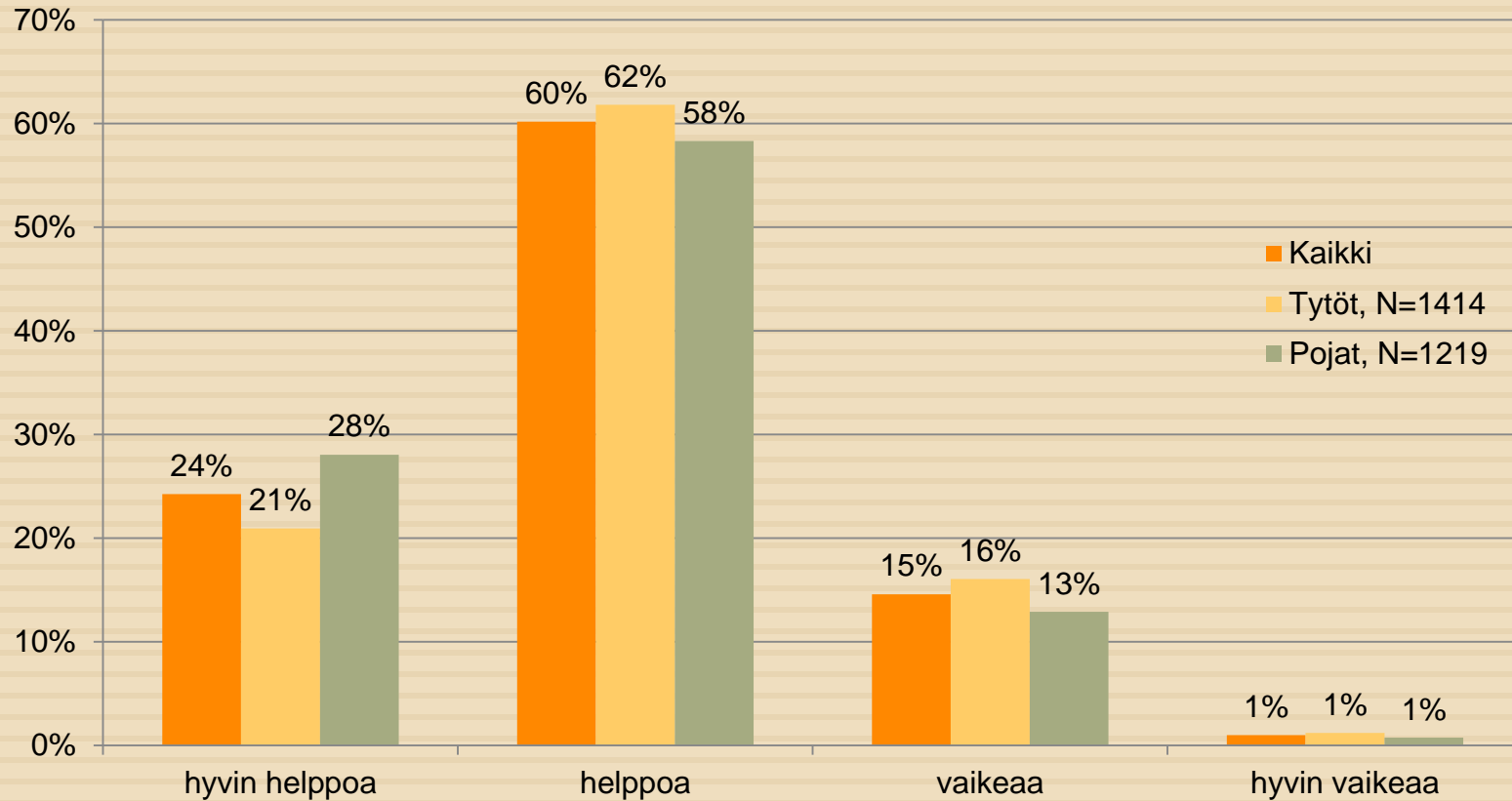
Itseä todella vaivaavista asioista puhuminen on hyvin helppoa tai helppoa

Vaivaavista asioista puhuminen

Poikien ja tyttöjen väliset erot ovat tilastollisesti merkitseviä: poikien on tyttöjä helpompaa puhua kaikille muille paitsi ystäville. Äidille puhuminen on helpointa sekä tytöille että pojille. Tyttöjen on vaikeinta puhua isäpuolen kanssa, poikien opettajan kanssa.

Kuinka helppoa on puhua itseä todella vaivaavista asioista keskimäärin

Todella vaivaavista asioista puhuminen keskimäärin

Poikien on helpompaa puhua heitä todella vaivaavista asioista. Kuntien välillä on eroa.

Yhteenveto

- Pojista 62 % ja tytöistä 54 % ei koskaan tunne itseään yksinäiseksi.
- Oppilaat, jotka raportoivat olevansa huolissaan melko paljon tai paljon, ovat aineiston muiden muuttujien suhteen melko vaihteleva joukko, mutta eri asioista huolissaan olevia yhdistää usein mm.
 - Yksinäisyys.
 - Oireista kärsiminen.
 - Itsensä liian lihavana tai laihana pitäminen.
 - Vaikeus puhua itseä vaivaavista asioista ystäville ja vanhemmille.
 - Kodin huono ilmapiiri.
 - Luokan oppilaiden huonot suhteet.
 - Kiusatuksi tuleminen ja muiden kiusaaminen.
- Eri huolen kokemukset näyttävät kasaantuvan samoille vastaajille.
 - Seksuaalisesta kaltoin kohtelusta huolestuneet eivät ole yhtä huolissaan muista asioista kuin muista asioista huolestuneet.
- Yli 90 % vastaajista on keskimäärin vähän tai ei lainkaan huolissaan.
- Lähes 85 %:lle vastaajista itseä todella vaivaavista asioista puhuminen on helppoa.
- Huoli läheisen liiallisesta alkoholinkäytöstä on vähentynyt vuoden 2012 selvitykseen verrattuna.

Harrastukset ja kiinnostuksen kohteet

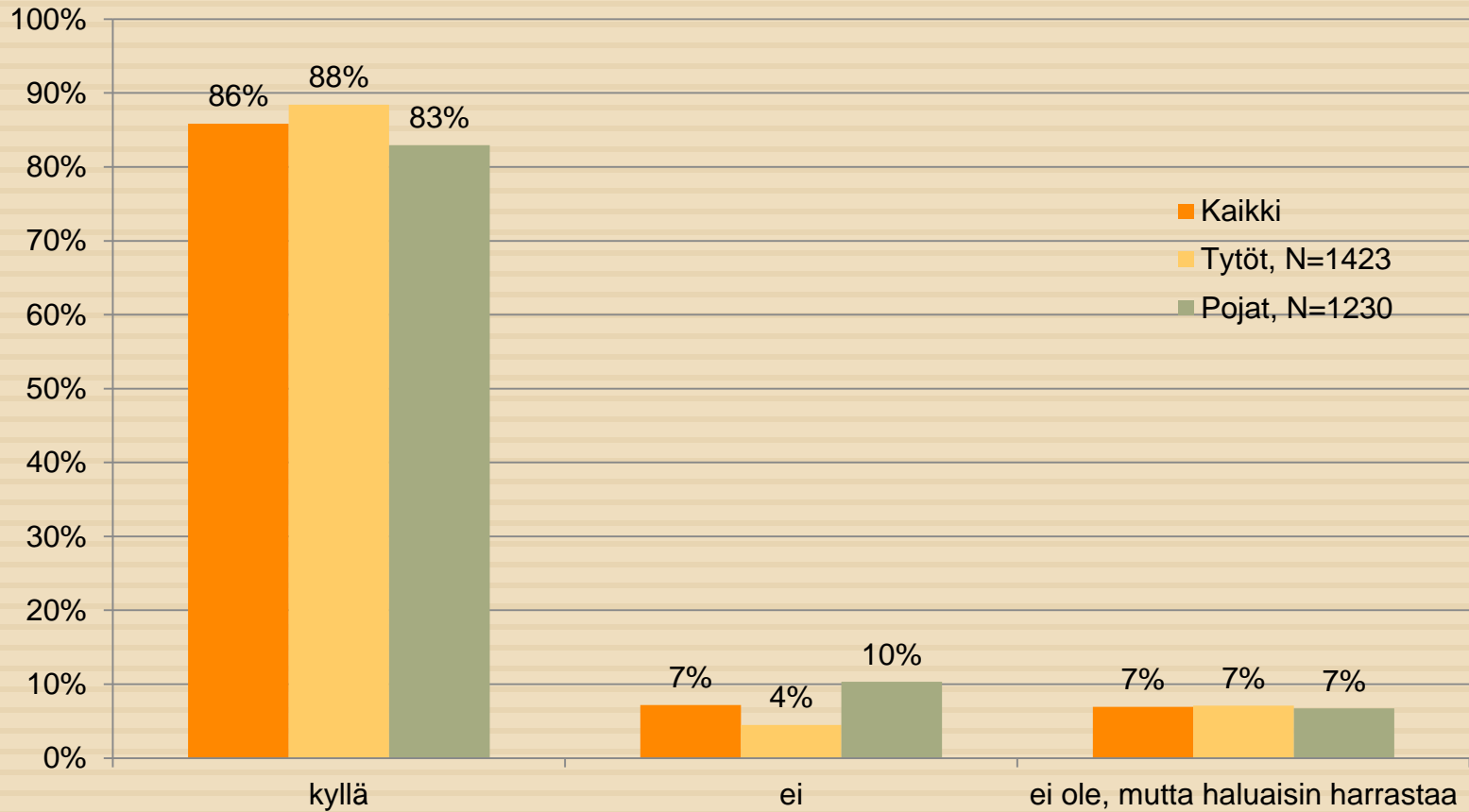
Harrastukset ja kiinnostukset

Vastaajilta kysyttiin onko heillä harrastus ja jos heillä ei ole harrastusta, haluaisivatko he harrastaa. Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan kuinka paljon erilaiset asiat heille merkitsevät.

- Vastaajista 86 %:lla on jokin harrastus (edellisessä 84 %), 7 %:lla ei ole harrastusta (8 %) ja 7 %:lla ei ole harrastusta, vaikka haluaisivat harrastaa (8 %).
- Urheilu on selvästi suosituin harrastus. Sitä harrastaa 78 % vastaajista (76 %).
- Musiikkia harrastaa 21 % (23 %).
- Piirtämistä ja maalaamista harrastaa 20 % (19 %).
- Teatteri- ja ilmaisutaidetta tai sirkusta harrastaa 6 % (5 %).
- Partiota, 4H-toimintaa tai muuta kerhotoimintaa harrastaa 13 % (10 %).

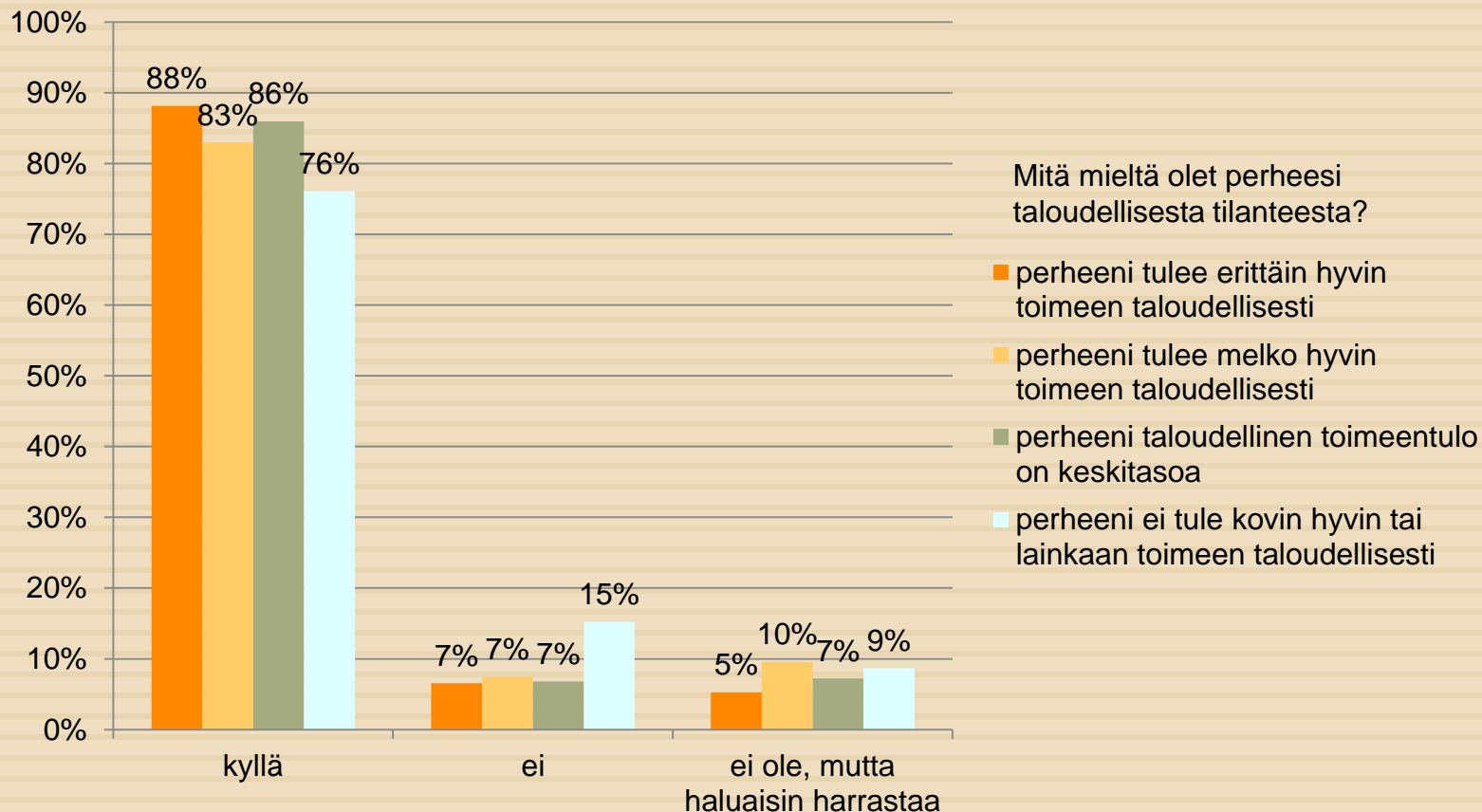
Onko sinulla jokin harrastus?

Harrastukset

Tytöillä on poikia useammin harrastus. Harrastuneisuus on hieman lisääntynyt vuoden 2012 selvitykseen verrattuna. Kuntien välillä on eroja siinä onko vastaajalla harrastus.

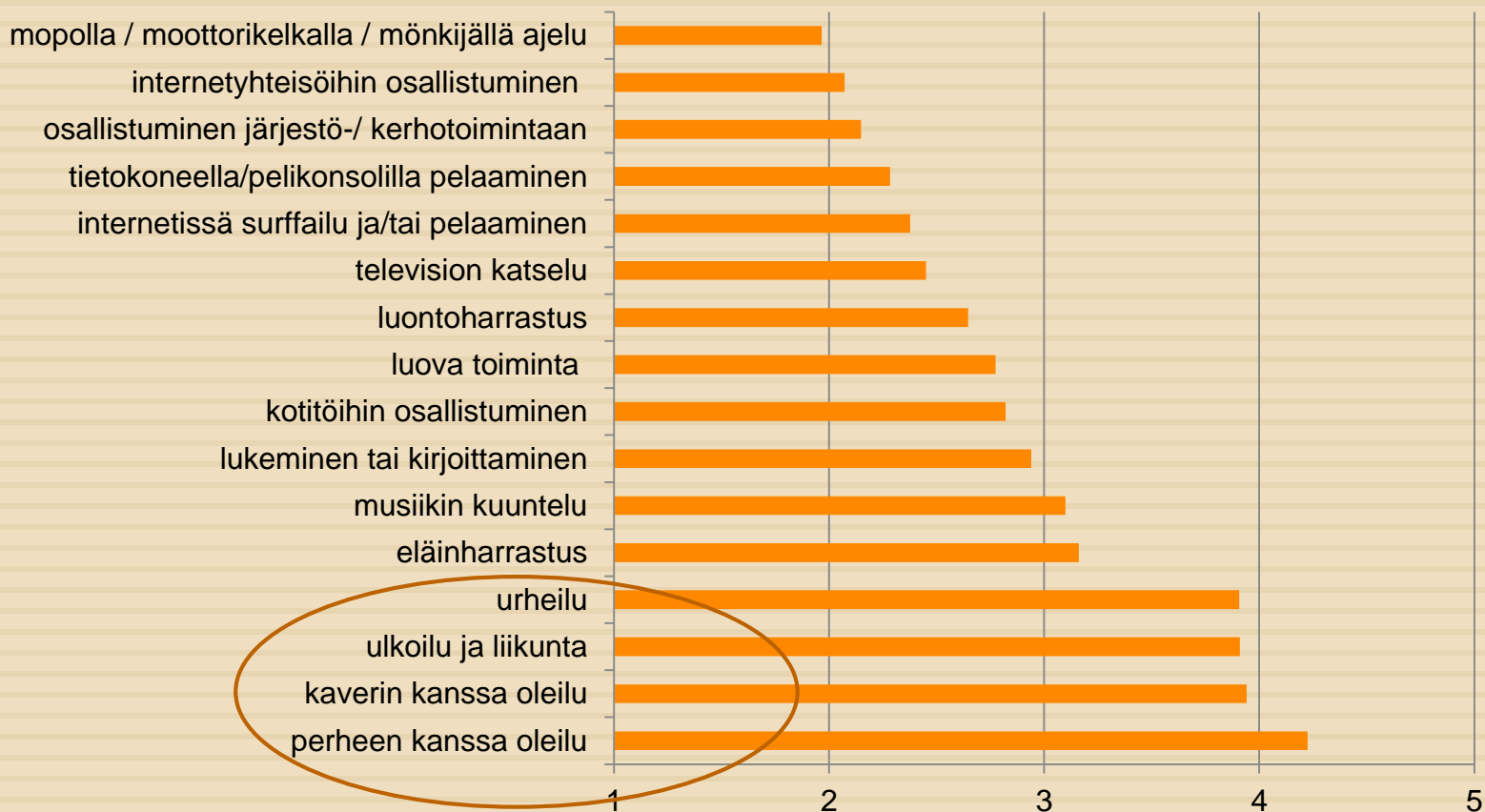
Onko sinulla jokin harrastus?

Harrastukset ja perheen taloudellinen tilanne

Perheen koetulla taloudellisella tilanteella on yhteys siihen onko vastaajalla harrastus.

Kuinka paljon sinulle merkitsee...

Kiinnostuksen kohteet

Kuvassa arvo 1 merkitsee, että asia ei ole vastaajalle tärkeä, ja arvo 5 merkitsee, että asia merkitsee vastaajalle hyvin paljon. Tärkeintä vastaajille on perheen kanssa oleilu, vähiten tärkeää moottoriajoneuvolla ajelu. Vuoden 2012 selvityksessä vähiten tärkeimpänä pidettiin internetyhteisöihin osallistumista, mutta sen merkitys on kasvanut. Vastaavasti moottoriajoneuvoilla ajelun merkitys on vähentynyt.

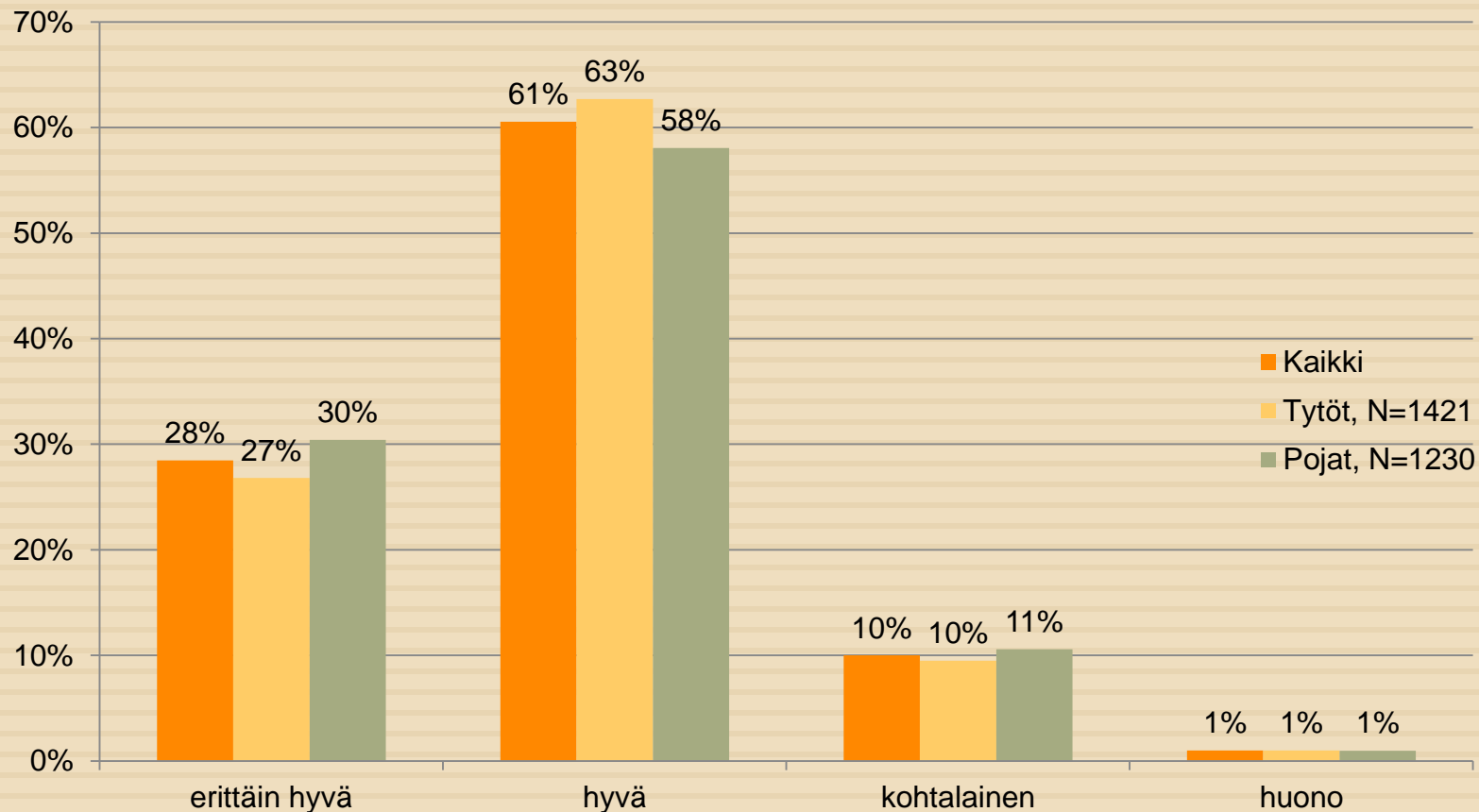
Liikunta

Vastaajilta kysyttiin kuinka paljon he harrastavat liikuntaa ja mitä mieltä ovat kunnostaan.

- Kuntoaan hyvänä tai erittäin hyvänä pitää 89 % vastaajista.
- Noin 34 % vastaajista harrastaa liikuntaa 2 tuntia päivässä tai enemmän (edellisessä selvityksessä 33 %).

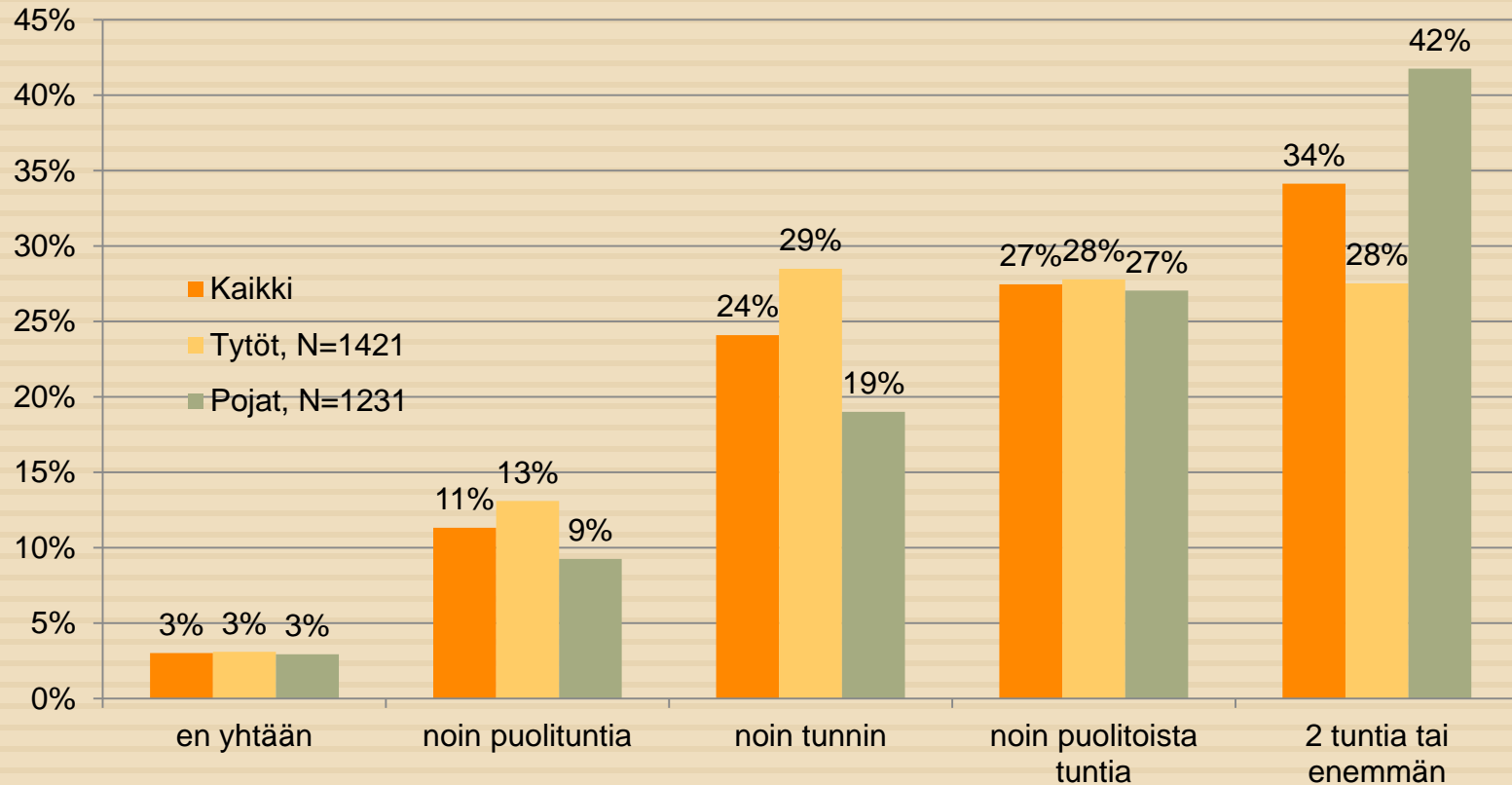
Mitä mieltä olet fyysisestä kunnostasi? Se on...

Fyysinen kunto

Tytöt pitävät fyysisestä kuntoaan parempana kuin vuoden 2012 selvityksessä, pojat taas hieman heikompana. Sukupuolten välinen ero on näin ollen kaventunut, eikä ole enää tilastollisesti merkitsevä. Kuntien välillä on eroa.

Kuinka monta tuntia PÄIVÄSSÄ tavallisesti harrastat liikuntaa vapaa-aikanasi niin, että hengästyt tai hikoilet?

Kuinka paljon liikuntaa harrastetaan?

Pojat harrastavat keskimäärin enemmän liikuntaa kuin tytöt. Kuntien välillä on eroa.

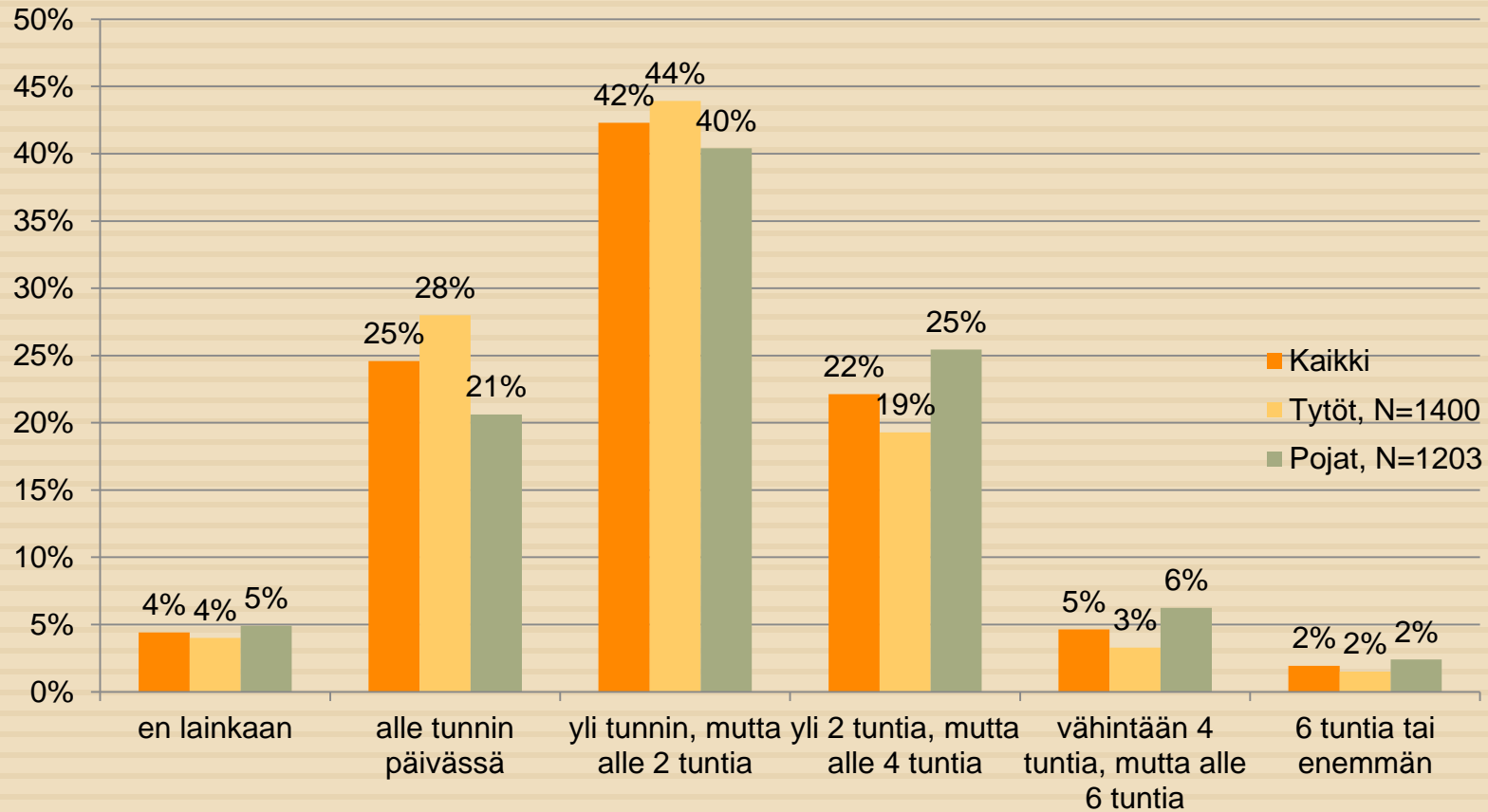
Ruutuaika

Ruutuaikaa selvitettiin kysymällä kuinka monta tuntia päivässä vastaajat vapaa-aikanaan katselevat televisiota, videoita tai DVD:tä ja/tai pelaavat tietokone- tai konsolipelejä tai viettävät muuten aikaa tietokoneella.

- 29 % vastaajista viettää ruudun ääressä arkisin yli kaksi tuntia päivässä. Viikonloppuisin vastaava osuus on 53 %.
- Vastaajat, joiden ruutuaika on yli 2 tuntia arkipäivässä, ovat muita useammin väsyneitä ja menevät myöhemmin nukkumaan sekä arkena että viikonloppuisin.
- Vastaajat, joiden ruutuaika on yli 2 tuntia arkipäivässä, ovat myös muita useammin yksinäisiä.

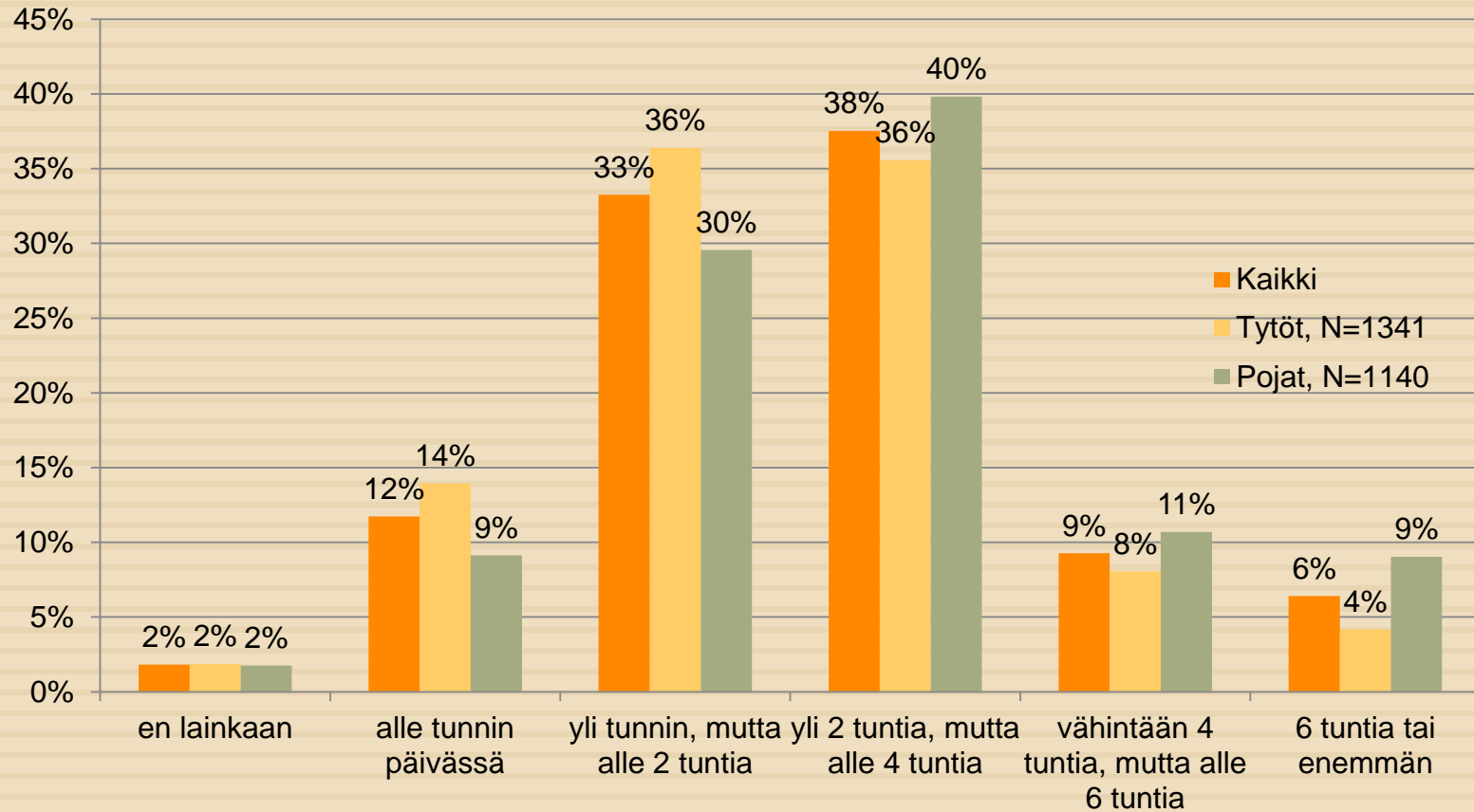
Ruutuaika arkisin

Ruutuaika arkisin

Pojat viettävät tyttöjä enemmän ruutuaikaa arkisin. Kuntien välillä on eroa.

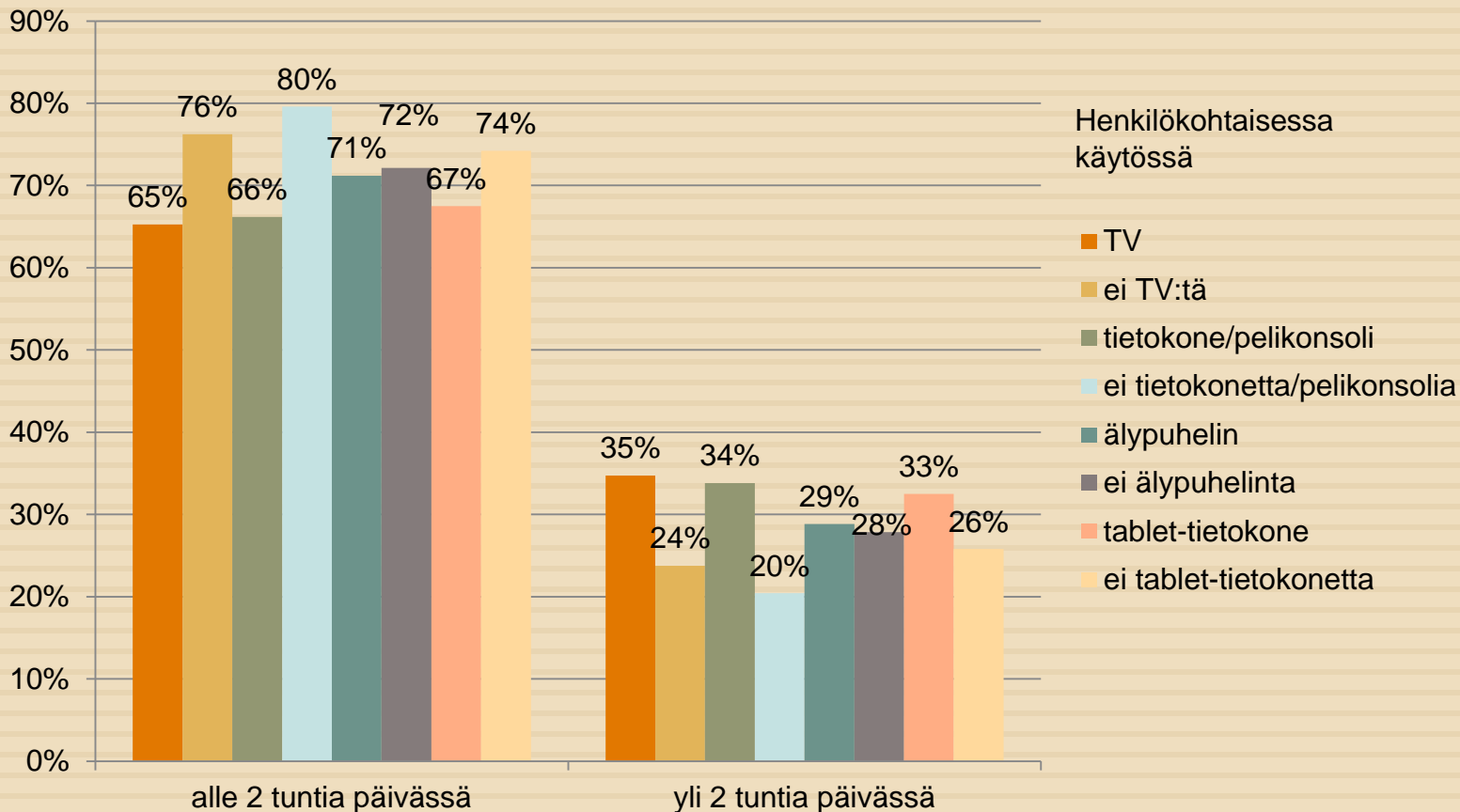
Ruutuaika viikonloppuisin

Ruutuaika viikonloppuisin

Sekä tytöt että pojat viettävät ruutuaikaa enemmän viikonloppuisin kuin arkisin. Pojat viettävät tyttöjä enemmän ruutuaikaa myös viikonloppuisin. Kuntien välillä on eroa.

Ruutuaika arkipäivisin

Ruutuaika ja tietotekniset laitteet

Vastaajat, joilla on vain omassa käytössään TV, tietokone, älypuhelin tai tablet-tietokone, viettävät enemmän aikaa ruudun ääressä kuin ne joilla näitä ei ole. Vastaajista, joilla on huoneessaan tietokone tai pelikonsoli, 61 %:lla on huoneessaan myös TV. Niistä joilla ei tietokonetta tai pelikonsolia huoneessaan ole, 83 %:lla ei ole myöskään TV:tä.

Yhteenveto harrastuksista ja kiinnostuksen kohteista

- Suurimmalla osalla vastaajista on harrastus (86 %), suurin osa pitää fyysistä kuntoaan vähintäänkin hyvänä (89 %) ja harrastaa liikuntaa vähintään puolitoista tuntia päivässä (61 %).
- Suurin osa (71 %) viettää ruutuaikaa arkipäivisin alle 2 tuntia, viikonloppuisin alle puolet vastaajista (47 %).
- Kuntien välillä on eroja harrastuneisuudessa, koetussa fyysisessä kunnossa, liikunnan harrastamisessa ja ruutuajassa.
- Verrattuna vuoden 2012 selvitykseen
 - Harrastuneisuus on lisääntynyt.
 - Tärkeimmät asiat elämässä ovat pysyneet samoina.

Yhteenveto aineistosta

Yhteenveto tuloksista

- Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista viidesluokkalaisista on asiat hyvin.
 - He viihtyvät koulussa, pitävät koulutyöhön liittyvää työmäärää sopivana, suhteita luokkatovereihin ja opettajiin hyvinä ja tuntevat kuuluvansa kouluunsa.
 - Heillä on ystäviä ja harrastuksia, he viihtyvät kotona ja heidän vanhempansa tietävät heidän asioistaan.
 - He pitävät terveyttään vähintäänkin hyvänä eivätkä kärsi erilaisista oireista.
 - He eivät ole huolestuneita, eivät tunne itseään yksinäisiksi ja kokevat todella vaivaavista asioista puhumisen helpoksi.
 - Vastaajista 12 % on huolestunut seksuaalisesta kaltoinkohtelusta paljon.
 - Vastaajista 2 % on ilmoittanut ettei heillä ole yhtään ystävää.

Yhteenveto tuloksista

- Yksitoistavuotiaiden elämäntavat ovat melko terveelliset.
- Vastaajista vain muutama prosentti on ollut humalassa tai polttanut tupakkaa.
- Epäterveellisten ruokien ja juomien käyttö ei ole päivittäistä.
- Liikuntaa harrastetaan paljon.

Yhteenveto tuloksista

- Ongelmat kasautuvat usein samoille vastaajille.
 - Kodin huono ilmapiiri, perheen heikommaksi koettu taloudellinen toimeentulo, vanhempien tietämättömyys lasten asioista, yksinäisyys ja kiusatuksi tuleminen ovat yhteydessä heikompaan terveyteen ja huonompiin elintapoihin, kouluviihtyvyyteen, oireiden kokemiseen ja huolestuneisuuteen.
 - Eri huolet ja oireet korreloivat voimakkaasti keskenään.

Kuntien välisiä eroja on:

- Koulunkäynnistä pitämisessä.
- Koulutyöhön liittyvässä työmäärässä.
- Oppilaiden keskinäisissä ja oppilaiden ja opettajien välisissä suhteissa.
- Osallisuuden tunteessa ja osallistumisessa koulun asioihin.
- Tyytyväisyydessä koululounaaseen ja siinä, kuinka usein koululounasta syödään.
- Kiusaamisessa ja kiusatuksi tulemisessa.
- Kodin ilmapiirissä ja perheen koetussa taloudellisessa tilanteessa sekä siinä, kuinka paljon lapset kokevat vanhempiensa tietävän tekemisistään.
- Aamiaisen syömisessä ja perheen aterioinnissa.
- Väsyneisyydessä.
- Loukkaantumisissa ja tappeluissa.
- Tupakoinnissa.
- Koetussa terveydentilassa.
- Oireissa ja yksinäisyydessä.
- Huolissa ja vaivaavista asioista puhumisessa.
- Harrastuneisuudessa.
- Fyysisessä kunnossa ja liikunnan määrässä.
- Ruutuajassa.

Kuntien välillä eroja ei ole:

- ▣ Ystävien määrässä.
- ▣ Kehonkuvassa.
- ▣ Humalassa olemisessä.

Mikäli kuntien välillä eroja on, erot ovat kuitenkin melko pieniä.

Erot vuoden 2012 selvityksen tuloksiin

- Kouluun liittyvät asiat
 - Koulunkäynnistä pidetään enemmän.
 - Oppilaiden keskinäiset ja opettajien ja oppilaiden väliset suhteet koetaan paremmiksi.
 - Osallistuminen koulun toimintaan on lisääntynyt.
 - Koululounaan syö päivittäin harvempi.
 - Kiusattuja ja kiusaajia on vähemmän.
- Sosiaaliset suhteet
 - Lapset kokevat äitiensä tietävän enemmän asioistaan, isien taas vähemmän.
 - Lapset kokevat vanhempiensa tietävän enemmän internetinkäytöstään.
 - Ystävien kanssa vietetään harvemmin aikaa.
- Aineellinen hyvinvointi
 - Useammalla on omassa huoneessaan ja omassa käytössään tietokone.

Erot vuoden 2012 selvityksen tuloksiin

- Terveystottumukset ja riskikäyttäytyminen
 - Lasten ruokailutottumukset ovat parantuneet; poikkeuksena maidon juonti, joka on hieman vähentynyt.
 - Nukkumaanmeno on aikaistunut, mutta toisaalta suurempi osa menee viikonloppuisin vasta klo 24 tai sen jälkeen nukkumaan.
 - Tappeluihin on osallistunut pienempi osa.
 - Loukkaantuneita on hieman enemmän.
 - Tupakkaa polttaneita on vähemmän.
 - Humalassa olleita on vähemmän.
 - Suurempi osa ei ole ollut humalassa eikä polttanut tupakkaa.
- Terveys
 - Huoli läheisen liiallisesta alkoholikäytöstä on vähentynyt.
- Harrastukset ja kiinnostukset
 - Harrastuneisuus on lisääntynyt hieman.
 - Tärkeimmät asiat ovat pysyneet samoina.

Tyttöjen ja poikien väliset erot

□ Tyttöjen ja poikien väliset erot

- Tytöt viihtyvät koulussa poikia paremmin, kokevat pärjäävänsä koulussa paremmin, pitävät koulutyön määrää useammin sopivana, kokevat oppilaiden ja opettajien väliset suhteet paremmiksi, tietävät paremmin miten vaikuttaa koulun asioihin ja ovat osallistuneet kouluun liittyviin toimintoihin poikia enemmän.
- Tytöt kiusaavat muita, tulevat kiusatuiksi, tappelevat ja loukkaantuvat harvemmin kuin pojat.
- Tyttöjen ruokailutottumukset ovat terveellisemmät kuin poikien.
- Tytöt kokevat äitiensä tietävän enemmän siitä mitä he tekevät.
- Tyttöillä on useammin harrastus.
- Pojat pitävät vaivaavista asioista puhumista helpompana, poikkeuksena ystävät.
- Pojat ovat vähemmän huolestuneita ja yksinäisiä.
- Pojat menevät viikonloppuisin myöhemmin nukkumaan, vaikka heräävätkin aikaisemmin.
- Pojilla on enemmän ystäviä ja he viettävät heidän kanssaan enemmän aikaa.
- Pojista suurempi osa on polttanut tupakkaa.
- Pojat kärsivät vähemmän oireista, kokevat terveytensä paremmaksi ja ovat tyytyväisempiä kehoonsa.
- Pojat liikkuvat ja viettävät ruutuaikaa enemmän.
- Pojilla on enemmän tietotekniikkaa pelkästään omassa käytössään.

